

1. Feladatkör, szakmai tevékenység

1.1. Intézményi adatok

Intézmény neve: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal
 PIR-törzsszáma: 598349000
 Honlap: www.mgszh.gov.hu

1.2. A szakmai tevékenység összefoglaló értékelése

I. Élelmiszerlánc-biztonsági Elnökhelyettes irányítása alatt működő szervezeti egységek

1.) Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság

Élelmiszer eredetű megbetegedések - 2009-ben

2009-ben 79 élelmiszerbiztonsági esemény gyanúját jelentették, 1124 megbetegedéssel. A kivizsgálások alapján ebből 53 bizonyult valóban élelmiszer eredetűnek, a megbetegedettek száma 1035, közülük 75 beteg került kórházba.

A tömeges méretű - azaz egyidejűleg 30 főt meghaladó - megbetegedések száma kedvezően alakult a 2008 évihez viszonyítva (2008-ban: 16 esemény kapcsán 1392 fő betegedett meg, és 88 beteg került kórházba.) Legtöbb ételfertőzés, ételmérgezés a közétkeztetésben történt.

Részvétel a nemzetközi gyorsveszély jelző rendszerben (RASFF)

Az EU tagországokban működő RASFF rendszeren – melyen keresztül a hazánkat is érintő nemzetközi élelmiszer biztonsági eseményekről kapunk és adunk tájékoztatást –97 hazánkat érintő bejelentés, és 39 tájékoztatás érkezett, ebből pedig 54 magas élelmiszerbiztonsági kockázatot rejtő, azonnali intézkedést igényelő riasztás volt.

A rendszer hatékony működését mi sem bizonyítja jobban, mint a közel száz - hazánkat is érintő - RASFF esemény megoldása: melyekkel megakadályoztuk, hogy az emberi egészségére nézve esetlegesen ártalmas termékek kikerülhessenek a fogyasztókhoz.

Kiemelt ellenőrzések 2009-ben

A megelőző évek gyakorlatához hasonlóan az ünnepekhez (húsvét, pünkösd, karácsony, szilveszter), illetve a nyári idegenforgalmi és az őszi szüreti szezonhoz kötődő kiemelt élelmiszer ellenőrzési akciókat az MgSzH Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóságának irányításával a megyei igazgatóságok szakemberei végezték, megközelítőleg 1000 fő bevonásával. Az akciókról folyamatos tájékoztattuk a sajtót és a nyilvánosságot. Az ellenőrzésekkel kapcsolatos legfontosabb adatokat az alábbi táblázat tartalmazza.

kiemelt ellenőrzési időszak	ellenőrzések száma	kiszabott bírság	
		száma (eset)	összege (Ft)
Kikelet II.	6 900	753	84 187 909
Pünkösdli akció	230	23	1 728 500

Békés és Hajdú-Bihar megye			
Kánikula II.	5 187	549	36 861 553
Szüreti akcióellenőrzés	2 933	242	23 858 470
Csillagszóró III.	4 883	389	31 574 751
összesen:	20 133	1956	178 211 183

Az ellenőrzések tapasztalata alapján kimondható, hogy az élelmiszer-vállalkozók a korábbi évekhez képest felkészültebbek, és komolyabban veszik a jogszabályi előírásokat, ami a fokozott hatásági jelenlétnek, a média közvetítő szerepének is köszönhető.

Rutin ellenőrzési tevékenység 2009.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 4. § értelmében az élelmiszerlánc hatósági felügyelete kiterjed az élelmiszer-termelés, -előállítás, -feldolgozás, -tárolás, és -szállítás minden szakaszára. Az MgSzH területi szervei, kerületi hivatalai rendszeresen ellenőrzik a létesítményekben a higiéniai, élelmiszer-biztonsági és élelmiszer-minőségi előírások betartását az élelmiszerlánc teljes egészére vonatkozóan, annak minden szakaszában.

Az ellenőrzésekre előzetesen elkészített, kockázatbecslésen alapuló ellenőrzési terv alapján került sor. A létesítmény típusának megfelelő kockázati besorolástól függően az ellenőrzések gyakorisága 1-5 év között váltakozik.

Jogszabályváltozás következtében az év folyamán több alkalommal változott a kereskedelmi tevékenységek engedélyezése, ezáltal módosult az MgSzH, mint élelmiszerlánc-felügyeleti szerv szerepe a hatósági eljárásokban. Az üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 133/2007. (VI. 13.) Korm. rendelet módosítása 2009. június 15-től az MgSzH engedélyéhez kötötte egyes értékesítési módok (pl. közterületen történő árusítás, mozgóárusítás, alkalmi árusítás) esetében az élelmiszerek forgalmazását. A kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet 2009. október 1-jei megjelenése hatályon kívül helyezte a 133/2007. Korm. rendeletet, így az MgSzH engedélyt is. A 210/2009. Korm. rendelet továbbá megszüntette az élelmiszer-forgalmazó egységek olyan működési engedélyezési eljárását, amelyben hatóságunk korábban szakhatóságként működött közre.

Területi ellenőrzések száma szakterületi bontásban – 2009.

Takarmány előállítás	1 099
Takarmány forgalmazás	1825
Kistermelői élelmiszer előállítás	3112
Állati eredetű élelmiszer előállítása	7429
Növényi eredetű élelmiszer előállítás	3871
Élelmiszer-forgalmazás	28 110
Étkeztetés-vendéglátás	24 573
Összesen	70 019

Bírságoló határozatok száma és kiszabott bírságok összege – 2009.

Takarmány-ellenőrzési bírság	száma	50
------------------------------	-------	----

	összege Ft	36 830 216
Élelmiszer-ellenőrzési bírság	száma	2 175
	összeg Ft	325 836 765
Élelmiszerlánc-felügyeleti bírság	száma	1 624
	összeg Ft	235 193 448
Összes bírság	száma	3 849

Engedélyköteles élelmiszer-előállító létesítmények

2009-ben Magyarország 19 megyéjében 700 engedélyköteles létesítmény működött. Az év során ezen a területen is történtek változások, hiszen 30 ilyen típusú létesítmény fejezte be működését, 90 módosította tevékenységét – mely tevékenységbővítést, vagy bizonyos tevékenységek megszüntetését jelenti –, továbbá 45 új, engedélyköteles élelmiszer-előállító létesítmény kért működési engedélyt hatóságunktól.

Magyarország engedélyezett vágóhídjain az eddig beérkezett adatok alapján (a beküldési határidő 2010. január 15.) a hatósági szolgálat állatorvosai és hatósági segédszemélyzete által

2009. évben, az alábbiakban felsorolt állatfajokon elvégzett húsvizsgálatok száma a következő:

Vizsgált fajok	Vizsgált mennyiség
Szarvasmarha	103 569 darab
Sertés	3 023 173 darab
Bárány, juh	12 000 darab
Nagyvad	86 553 darab
Apróvad	88 495 darab
Összes baromfi faj	967 745 tonna
Nyúl	2 200 tonna
Hal	234 537 tonna
Tej	24 748 598 tonna
Tojás	10 753 636 tonna

Ökológiai termeléssel kapcsolatos feladatok koordinálása, a tanúsító szervek elismerése

A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai gazdálkodási követelmények szerinti tanúsításának, előállításának, forgalmazásának, jelölésének és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 79/2009. (VI. 30.) FVM rendelet hatálybalépésével az MgSzH Központ élelmiszerlánc felügyeletének feladatköre kibővült az ökológiai termeléssel kapcsolatos feladatok koordinálásával, köztük a tanúsító szervek elismerésével kapcsolatos feladatokkal.

Hatósági takarmányellenőrzés

Az országosan egységes ellenőrzési rend fenntartása, fejlesztése és a 183/2005/EK rendeletben elvárt higiéniai rendelkezések teljes körű vizsgálata érdekében, az Élelmiszerlánc törvény hatályba lépésével egy időben, 2008 szeptemberétől új, valamennyi megyében egységesen alkalmazandó takarmányellenőrzési, mintavételi jegyzőkönyv ügyfél-tájékoztatóval és – létesítmény típusonként (tevékenységenként) kialakított – ellenőrzési listák kerültek bevezetésre. Ezt követte 2009-ben az OAIR rendszer, és annak részét képező Takarmány alrendszer fejlesztése, az ellenőrzési modul kialakítása, a jövőbeni hatékonyabb statisztikai elemzések érdekében.

A takarmányhamisítások feltárása, felszámolása, illetve az állati egészség védelmének garantálása érdekében – a 2007-2008. évi világméretű melamin botrány kapcsán – 2009-ben is szükséges volt folytatni a melamin esetleges jelenlétére irányuló, célzott hazai takarmányellenőrzéseket és mintavételezéseket.

A hatósági takarmányellenőrzések során 2377 minta vételére került sor 2009-ben, ebből 165 bizonyult nem megfelelőnek (6,94%). Ezekből a mintákból elemzés céljából 3789 takarmánybiztonsági és 4108 takarmányminőségi vizsgálatot végeztek el a hatósági takarmányvizsgáló laboratóriumok. **Laboratóriumi vizsgálatok**

2009-ben az MgSzH Központ ÉTbI irányítása alá tartozó laboratóriumi hálózat a hatósági ellenőrzéshez kapcsolódóan összesen **73 766 mintán 241 909 vizsgálatot végzett el.**

	Mintaszámok	Vizsgálatszámok
mikrobiológiai monitoring vizsgálatok	29 348	37 386
reziduum-toxicológiai vizsgálatok	14 826	68 903
radioanalitikai vizsgálatok	4511	66 578
minőség-ellenőrzés	10 166	26 316
kémiai szennyezők és összetevők vizsgálatai	1431	4 026
takarmányok biztonságának és minőségének felügyelete	11 132	98 745
élelmiszer-fertőzések és a gombamérgezések	1193	4418
genetikailag módosított szervezetek vizsgálatai	259	1063
EU mikrobiológiai felmérések	1099	1454

Kiemelkedő területként lehet megemlíteni a **mikrobiológiai monitoring vizsgálatokat** (29 348 minta, 37 386 vizsgálat), illetve az EU jogszabályokban rögzített közösségi kötelezettséget jelentő **reziduum-toxicológiai vizsgálatokat** (14 826 minta, 68 903 vizsgálat).

A radioanalitika területén – a készenlét biztosítása mellett – az ország területének folyamatos ellenőrzése (4511 minta, 66 578 vizsgálat).

A minőség-ellenőrzés területe ugyancsak állandó kihívást jelent (10 166 minta, 26 316 vizsgálat), ugyanúgy, mint a kémiai szennyezők és összetevők vizsgálata (1431 minta, 4 026 vizsgálat).

A takarmányok biztonságának és minőségének felügyelete során 11 132 mintából 98 745 vizsgálatot végeztünk.

Az élelmiszer-fertőzések és a gombamérgezések kivizsgálása 1193 mintából 4418 vizsgálatot jelentett.

Genetikailag módosított szervezetekre (GMO) vonatkozó ellenőrzés 259 mintából történt (1063 vizsgálat).

Az **EU mikrobiológiai felméréshez** kapcsolódóan 1099 mintából 1454 vizsgálat történt.

A hatósági laboratóriumok akkreditáltsága, belső ellenőrzési eredmények

Az MgSzhK ÉTbI Koordinációs és Minőségirányítási Laboratórium a belső ellenőrzések során 5 regionális élelmiszerlánc laboratórium, valamint 2 élelmiszerlánc radiokémiai laboratórium működését **ellenőrizte**. Összességében **megállapítható, hogy mindegyik laboratórium akkreditált**, a hatósági eljárásokhoz szükséges **vizsgálatokat megfelelő minőségben tudja ellátni**. Az ellenőrzések során feltárt kisebb, a műszaki feltételek terén jelentkező hiányosságokat, minden esetben, az intézkedési tervben vállalt határidőig kijavítják, illetve szükség esetén kérvényezik a megfelelő anyagi eszközök rendelkezésre bocsátását.

Élelmiszerlánc esemény kezelő szimulációs gyakorlat

Magyarországon 2009-ben második alkalommal rendeztük meg az élelmiszerlánc-eseményt kezelő szimulációs gyakorlatot, melyet az MgSzh megyei Élelmiszerláncbiztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságainak munkatársai végeztek az ÉTbI irányításával. Megszervezése és bonyolítása során fontos szempont volt az első gyakorlat tapasztalatainak hasznosítása, valamint a mindennapi életben „rutin jellegű esemény, egy, az egész ország területére kiterjedő több ezres megbetegedéssel járó, Salmonella ételfertőzés járvány” végkifejletében válságig kísérelő történés sorozatának modellezése. Az 5 napos gyakorlat – képzéssel egybekötően – az egész ország területén, 19 megyében, 37 létesítmény érintettségével zajlott. A szimulációs gyakorlat hasznos információkat adott a kockázatok becslésére, kezelésére és kommunikációjára vonatkozóan. Kiemelt célja volt 80 fő oktatása, akik az információt továbbadták a képviselt területi igazgatóságokon.

2.) Borminősítési Igazgatóság

Borászati termékek vizsgálata

2009. évben 14 337 bort, szénsavas bort, fűszerezett bort, brandyt, borpárlatot, mustot és sűrítményt vizsgáltunk meg (8321 db belföldi, 1206 db EU és belpiaci, 2416 db export, 92 import irányú minősítés, valamint 2302 db ellenőrzési minta), ebből 1169 esetben felügyelői mintavétel történt, mivel a tétel meghaladta az 500 hl-t. A megvizsgált borok közül 1304 db-t kifogásoltunk (9,1%).

Vörösborok szintetikus színezék tartalmát 2224 bor esetében ellenőriztünk, ebből 1 db pozitív minta volt. *SNIF-NMR* mérési módszer segítségével végzett alkoholeredet-meghatározás során 235 mintát (bor, borpárlat), illetve 52 autentikus és 19 egyéb statisztikai mintát vizsgáltunk. A vizsgálatok eredménye szerint 15 minta (6,4 %) nem felelt meg az előírásoknak.

Borászati üzem működési engedélyezése

Borászati üzem működési engedélyezési eljárás céljából Igazgatóságunkhoz 2009. évben 461 kérelem érkezett be, amelyek ezek alapján a helyszíni szemléket elvégeztük. Azon eljárásoknál, ahol nem volt szükséges hiánypótlást elrendelni, a határozatokat kiadtuk.

Az Igazgatóság szakhatóságként közreműködött borászati üzemek építési engedélyezési eljárásában. 2009. évben 16 esetben adtuk ki hozzájárulást a tervbíráló alapján, illetve a használatbavételi eljárásban a helyszíni ellenőrzés után, a 2008-ban beküldött megkeresések alapján. 2009. évtől a szakhatósági hozzájárulásokat az illetékes Megyei MgSzH adja ki. A mezőgazdasági termékek értéknövelése címen benyújtott támogatási kérelemhez igazolást 29 esetben adtuk ki.

Ellenőrzési tevékenység

A többször módosított 274/2006.(XII.23.) Korm. rendelet a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény tekintetében borászati hatóságként az MgSzH Központot és az MgSzH területi szerveit jelölte ki. A szabályozás 2009. augusztus 1-jétől egyes feladatokat az MgSzH területi szerveihez rendelt. A kormányrendelet alapján a Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalokhoz került áthelyezésre 5 borászati felügyelő, akik illetékességi területükön azokat a borászati hatósági feladatokat látják el, amelyeket a kormányrendelet a borászati hatóság ellenőrzési feladataként a megyei szervekhez rendelt. A felügyelők munkájukat az MgSzH Központ Élelmiszerlánc- biztonsági elnökhelyettese által kiadott eljárásrend alapján végzik, a Központ állományában lévő két borászati főfelügyelő szakmai irányításával.

Helyszíni ellenőrzések

Ez évben a felügyelők tevékenységük során **3471** db hivatalos mintát vettek. A laboratóriumi vizsgálati eredmények és az összehasonlító vizsgálatok alapján az ellenőrzési minták közül 878 bortételt kifogásoltunk. Minőségvédelmi bírságot szabtuk ki 312 esetben a kifogásolható minőségű, kiszerezésű, illetve előzetes minősítés nélküli borok árusításáért az előállítók, illetve a forgalmazók ellen. Az előállítók, illetve a forgalmazók ellen 312 esetben szabtuk ki minőségvédelmi bírságot: kifogásolható minőségű, kiszerezésű, illetve előzetes minősítés nélküli borok árusításáért. A Borminősítési Igazgatóság által első fokon kiszabott minőségvédelmi bírság összege 89 407 700 Ft volt. Jövedéki eljárást kezdeményeztünk 25 előállító ellen. Hamisított bor forgalomba hozatala miatt 4 esetben rendeltük el borászati üzem 30 napos, ideiglenes bezárását. Borászati üzem működési engedélyét 2 esetben vontuk vissza. Kereskedelmi egység ideiglenes bezárásának érdekében 12 esetben kerestük meg az illetékes jegyzőt.

Delegálási szerződések

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal kötött DSZ/5-2009-es delegálási szerződésnek megfelelően 58 db helyszíni ellenőrzést és 109 db analitikai vizsgálatot végeztük el.

A szeszesital-piac ellátását szolgáló újbor lepárlásához a 2009/2010. borpiaci évben nyújtott támogatás feltételeiről szóló 135/2009. (X. 14.) FVM rendelet értelmében a borászati hatóság minősítési határozatot/hatósági bizonyítványt adott ki. Lepárlásra szánt bort 37 előállító küldött be vizsgálatra, a kérelem összesen 80 373,21 hl mennyiségre vonatkozott. Az elvégzett vizsgálatok alapján a bortételek az 1234/2007/EK rendeletben meghatározott feltételeknek megfeleltek.

Akkreditáció

A NAT éves felügyeleti vizsgálata 2009. november 17-én sikeresen lezajlott. Az új székhelyen működő Vizsgálólaboratórium 2010. november 5-ig érvényes NAT akkreditálási okirattal rendelkezik. A Vizsgálólaboratórium működése megfelel az MSZ EN ISO/IEC 17025: 2005 szabvány követelményeinek.

Kiemelt ellenőrzések

Előzetesen tervezett ellenőrzések

A 2009. évre előzetesen tervezett kiemelt (nyári és idegenforgalmi szempontból jelentős területen tartandó) ellenőrzéseket maradéktalanul végrehajtottuk. Ezek egy része az MgSzH Központ közös ellenőrzési akcióihoz (Kikelet II., Kánikula II) kapcsolódott, másik része pedig idegenforgalmi szempontból jelentős borvidékeken tartott közös ellenőrzés volt.

A Kikelet II. tavaszi fogyasztóvédelmi akcióellenőrzés során, áprilisban 64 kereskedelmi egységben 81 bort mintáztunk meg. A borok laboratóriumi és érzékszervi vizsgálata alapján megállapítható, hogy a korábbi évekhez képest növekedett azon tételek száma, amelyek minden szempontból megfelelnek a jogszabály előírásainak. Az elvégzett vizsgálatok alapján 54 tétel volt megfelelő. Főként a kiszereles hiányosságai miatt kifogásoltuk a borokat. Jellemző hiba volt, az allergének és a palackozó üzem feltüntetésének hiánya, illetve az alkoholtartalom előírásoknak nem megfelelő jelölése (12 bor). Az akcióban mintázott italok közül csekély volt azon borok száma, amelyek összetétel alapján, illetőleg érzékszervileg nem feleltek meg a közforgalmazás feltételeinek (4 bor). Csökkent a minősítés nélkül forgalmazott, vagy az attól eltérő összetételű borok száma is (8 bor). Nem megfelelő tisztaság (kiválás, üledékesség) miatt 4 tételt kifogásoltunk. A felfedett hibák, hiányosságok miatt 17 esetben szabtuk ki minőségvédelmi bírságot, 1 288 000 Ft értékben. Hat vállalkozást a vizsgálati díj megfizetése mellett írásbeli figyelmeztetésben részesítettünk.

Az idegenforgalmilag frekvenciált helyek közül 2009. május 20-án felügyelőink közös ellenőrzést tartottak az Egri borvidéken. Eger Külterületen – Kőlyuktetőn, a felnémeti és az egerszalóki pincesoron – 7 folyó bort mintáztak meg, míg a Szépasszony völgyben 20 palackos és 19 hordós tételből vettek mintát. A megmintázott 46 minta közül 16 tétel nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek. Jellemzően a borok kiszerelesével volt probléma, továbbá 4 tételt előzetes minősítés hiánya miatt kifogásoltunk. 8 előállító ellen szabtuk ki minőségvédelmi bírságot, 470 000 Ft értékben.

A Kánikula II. akció részeként 2009. július 1-től 12-ig a budapesti borkimérésekben tartottunk ellenőrzést. 4 tétel nem rendelkezett forgalomba hozatali engedéllyel, ebből 2 borról megállapítottuk, hogy borászatban utóédesítésre nem megengedett anyaggal – répacukorral – édesítették. Két bor vas, illetve összes kénessavtartalma meghaladta a megengedett értéket, 1 tétel kiszerelesét kifogásoltuk. A megmintázott 12 tételből kifogásolt 7 borra vonatkozóan 3 előállítóhely felelősségét állapítottuk meg, a jogsértés miatt 550 300 Ft minőségvédelmi bírságot szabtuk ki.

A Kánikula II. akció keretében 2009. július 23-án végeztük a nyári balatoni ellenőrzést, melynek során 24 termelői borkimérést, illetve kereskedelmi egységet vizsgáltunk. 51 borból vettünk mintát. 4 bor nem rendelkezett előzetes minősítéssel, 15 bor címkéje nem felelt meg a vonatkozó előírásoknak. 9 előállító ellen szabtuk ki minőségvédelmi bírságot, 594 000 Ft értékben.

A Nyugati országrészben az akciós ellenőrzés során 13 előállító helyen, 51 kereskedelmi egységben tartottak ellenőrzést a felügyelők, két alkalommal a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság Szombathelyi Kirendeltségével, egy alkalommal a Szombathelyi Vám és Pénzügyőri Hivatal munkatársaival közös ellenőrzést végeztek.

A Keleti országrészben a szüreti akcióellenőrzés alkalmával összesen 17 borászati vállalkozást kerestek meg a felügyelők, ezek között egyéni és családi vállalkozások és társaságok is voltak.

A szüreti fesztiválok közül 2009. szeptember 5-én a szentendrei Skanzen Szüreti Sokadalom rendezvényén vettek részt felügyelőink.. Három bortételt mintáztak meg a felügyelők, melyből 1 tétel megfelelt. A laboratóriumi vizsgálat során 2 borról megállapítottuk, hogy előzetes minősítés nélkül hozták forgalomba, illetve a címke jelölése sem felelt meg a vonatkozó jogszabályoknak.

A Budai Várban tartott 18. Budapesti Nemzetközi Bor- és Pezsgőfesztiválon 4 borból vételeztek mintát az ellenőrök, amelyből 1 tétel minősítés nélkül került forgalomba, továbbá jelzése sem volt megfelelő, 2 bort pedig nem megfelelő címkéje miatt kifogásoltunk.

Az év végi „Csillagszóró II.” akció során a felügyelők 34 borászati terméket vizsgáltak meg. A főként ezen időszakban népszerű italok közül a laboratórium 10 magyar és 10 importból származó pezsgőt vizsgált meg, továbbá 14 bort. A minták feldolgozása még nem zárult le, általános tapasztalat szerint az italok érzékszervileg és összetétel alapján megfelelőek, kiszerezési, illetve jelölési hibát találtunk 6 tételnél.

Vámhivatalnak vagy rendőrségnek is átadott ügyek (cukorhamisítás, glicerin-hozzáadás)

A 2009. évben kiadott határozatok alapján 9 db gazdálkodó szervezet termékét kifogásoltuk, borászatban nem megengedett anyag (répacukor), illetve megengedett anyag meg nem engedett mértékű felhasználásával készített borászati termék, hamisított bor előállítása, valamint forgalmazása miatt.

A Borminősítési Igazgatóság 2009. évben a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény 48. § (7) bekezdése alapján 12 esetben hozta nyilvánosságra borászati üzemek ideiglenes bezárása tárgyában hozott jogerős határozatainak rendelkező részét.

3.) Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság

Gümőkór

Hazánk szarvasmarha állományainak 2009-ben is több mint 99,9 %-a mentes a szarvasmarha gümőkortól. A vadon élő állatok esetében is végzünk – szűrőpróba szerűn vett mintákból – laboratóriumi vizsgálatokat. Néhány megyénkben (Baranya, Komárom-Esztergom, Pest és Somogy megye) jelentős a vadállományok gümőkóros fertőzöttsége, emiatt ezeken a területeken a legelő szarvasmarha-állományaink is veszélyeztetettek lehetnek a betegség szempontjából. Az azonban kedvező, hogy a vadállatokban végzett vizsgálatok segítségével még azelőtt felismerhetjük a vadállomány fertőzöttségét, mielőtt a szarvasmarha állomány is fertőződné. Áttekintettük a gümőkórral kapcsolatos eljárásrendet, az Európai Bizottsággal egyeztetéseket folytattunk a témában. 2010-ben új rendelet kiadását tervezzük.

A gümőkór kizárása kapcsán 516 szarvasmarhát vágattak le 2009-ben. Az MgSzH Központ ÁDI-ban ezen állatok mintája közül 5 bizonyult *Mycobacterium bovis* pozitívnak. A tavalyi évben a fertőzött állományok mentesítési programja eredményes volt, 2 állomány mentesítése húzódik át a 2010-es évre.

TSE (Fertőző szivacsos agyvelőbántalmak)

2009. december 29-én megjelent az európai uniós rendelet új magyar végrehajtási rendelete (A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 179/2009. (XII. 29.) FVM rendelete a fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzéséről, az ellenük való védekezésről, illetve leküzdésükről). A fertőző szivacsos agyvelőbántalmak felderítésére irányuló monitoring vizsgálatok a 2009-es évben is folytatódtak. *Továbbra is mentes valamennyi szarvasmarha állományunk a BSE-től.* 2009-ben összesen 88 211 szarvasmarhát (beleértve a bivalyokat is), 14 025 juhot, valamint 307 kecskét vizsgáltunk.

A tavalyi évben 15 esetben került megállapításra surlókéros (scrapie) fertőzés hazai juh állományokban. A tizenhárom érintett állományból összesen egy esetben mutattak ki klasszikus scrapie fertőzöttséget, a többi alkalommal atipikus surlókór került megállapításra. A fertőzött állományok tulajdonosai általában vállalták az állatok genotipizálását, ezáltal elkerülhető volt az állományok teljes felszámolása.

A következő évben is folytatódnak a TSE felderítésére irányuló monitoring vizsgálatok, 2010-ben is legalább ennyi állat vizsgálatával számolhatunk.

Brucella melitensis

A juhok és kecskék brucellózisa (B. melitensis) esetében megtörtént az uniós előírásoknak megfelelő számú, 6 hónaposnál idősebb egyed negatív eredményű szerológiai vizsgálata. Ezzel hazánk e betegségtől mentes státuszát ismét bizonyítani tudtuk.

Kéknyelv betegség

A bejelentési kötelezettség alá tartozó kéknyelv betegség 2008 szeptemberében bekövetkezett első Magyarországi megjelenésének gócpontját jelentő gazdaság állománya 2008 november közepére felszámolásra került. Az azonnal bevezetett védekezési feladatok, valamint a felmérő vizsgálatok országos szinten történő megszervezése, koordinálása a 2009-es évben is folytatódott. A 2009-ben szarvasmarhán elvégzett több mint 40 000 vizsgálat eredménye bizonyítékát adta annak, hogy a vírus nem terjedt tovább és Magyarország teljes területén nem fordul elő.

A kedvező monitoring eredmények hatására Magyarország a 2010 januárjában megtartott, első SCoFCAH Állategészségügyi és állatvédelmi szekciójának ülésén kezdeményezte az Európai Unió Bizottsága előtt, hogy a 2008 szeptemberében meghatározott korlátozás alatt álló zónák területe nagymértékben csökkentésre kerüljön. A hatályos Európai Uniós és nemzetközi jogszabályok értelmében Magyarország kéknyelv betegségtől való hivatalos mentességét 2010. év végén kaphatja vissza.

2009. év elején megjelent a kéknyelv betegség elleni védekezés szabályairól szóló 31/2009. (III. 27.) FVM rendelet, amely a betegség elleni védekezésben az elmúlt években tapasztalt új eredmények által megkövetelt igazgatási szabályokat egységesen foglalja magába. A kéknyelv betegséggel kapcsolatos intézkedésekről szóló útmutató a betegség megjelenését követően többször is módosításra került annak érdekében, hogy pontos és naprakész segítséget nyújtson mind az állatorvosok, mind az állattartók részére a betegségre fogékony állatfajok egyedeinek korlátozás alatt álló területekről való kiszállítása, oda történő beszállítása, valamint a más tagállamokkal való kereskedelem feltételeiről.

Klasszikus sertéspestis

A 2007 elején Nógrád megye szlovák határ menti területein, kizárólag vaddisznóban megjelent klasszikus sertéspestis fertőzés – a 2008-as évben bekövetkezett, de még mindig csak Nógrád megyére és Pest megye északi területeire korlátozódó elterjedését követően – a 2009. évben már folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott. 2009 őszén már csak Pest megye egy nagyon szűk területén volt kimutatható a vírus szórványos előfordulása.

A fertőzés felszámolásának vonatkozásában a 2009-ben számos Uniós, országos, valamint helyi szintű szakmai egyeztető fórumot rendeztek. Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy az Unió más tagállamaival ellentétben a magyar állategészségügyi hatóságnak sikerülhet a betegséget kizárólag igazgatási intézkedésekkel, vakcinázás bevezetése nélkül felszámolni. A betegség elleni védekezésben nagy szerepet játszik a vadászati hatóság és az érintett területek vadászatra jogosultjainak az állategészségügyi hatósággal történő hatékony együttműködése, Ennek előfeltétele a megfelelő tájékoztatás és kétoldalú információcsere bevezetése és folyamatos fenntartása volt. A megelőző két év járványügyi tapasztalatai alapján Nógrád, Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves valamint Pest megyékben meghatározott területek vaddisznó-állományának klasszikus sertéspestistől való mentesítési terve 2009 tavaszán módosításra került, amelyet júliusban egy további Akcióterv egészített ki.

Szalmonellózis – zoonózist okozó szalmonellák

A programok végrehajtása az érvényben lévő, vonatkozó rendeletek szerint zajlik, amelyek az uniós jogszabályokra épülnek. A magyar meghatározó jogszabályok a 2/2008. FVM rendelet és a pénzügyi fedezetet biztosító 38/2009. FVM rendelet. (Elkészült a szalmonellára vonatkozó új rendelet, mely 2010. január 6-tól lép hatályba.) A programok lebonyolításához szükséges költségvetési előírások megvalósultak.

Gallus gallus – tenyész állományok

A program társfinanszírozási intézkedéseire eddig elköltött összeg 2009. I. félévében: 221 905 079 Ft. A hazai szabályozásnak megfelelően – a tavalyi évhez hasonlóan – várható, hogy az összes állomány hatósági bevizsgálás alá kerül. A levett minták számából ítélve a bevizsgálás aránya a 100%-ot közelíti (a hatósági és vállalkozói vizsgálatokat egyben értékelve). Összesen 4481 negatív vállalkozói, 883 negatív hatósági minta mellett, 53 pozitív minta eredmény született, mely pozitív mintákból 1 S.E., 5 S.T. szerotípusnak bizonyult (Az S.E. – vállalkozói, az S.T.-hatósági mintavételből.). Az S.E. fertőzött állomány felszámolásra került, az S.T. fertőzött állományok egy gazdaság 5 előnevelő légtérben fordultak elő (ismétlő vizsgálat során a telep később negatívnak bizonyult. Jelenleg a fertőzöttség 0,87% S.E./S.T. tekintetében (vagyis sikerült a közösségi célkitűzést teljesíteni), illetve 4,09% az összes szerotípus tekintetében.

Gallus gallus – tojó állományok

A program társfinanszírozási intézkedéseire eddig elköltött összeg 2009. I. félévében: 352 042 735 Ft. A hazai szabályozásnak megfelelően – a tavalyi évhez hasonlóan –várható, hogy az összes állomány hatósági bevizsgálás alá kerül. A levett minták számából ítélve a bevizsgálás aránya a 100%-ot közelíti (a hatósági és vállalkozói vizsgálatokat egyben értékelve). Összesen 730 negatív vállalkozói, 242 negatív hatósági minta mellett, 61 pozitív minta eredmény született, mely pozitív mintákból 35 S.E., 3 S.T. szerotípusnak bizonyult (28 fertőzött légtérben). 16 fertőzött állomány már felszámolásra került, a többinél az intézkedések folyamatban vannak, több állomány a tojásokat hőkezelésre tovább termeli, felszámolásuk a termelési ciklus végén várható. A légterek tekintetében jelenleg 3,7% S.E./S.T. fertőzöttség, 6,61% összes szerotípusra a fertőzöttség.

Gallus gallus – brojler állományok

A program társfinanszírozási intézkedéseire eddig elköltött összeg: 357 263 Ft. A hazai és uniós szabályozásnak megfelelően várható, hogy az összes állomány 10%-a hatósági bevizsgálás alá kerül. A levett minták számából ítélve a bevizsgálás aránya a 50-70%-ot közelíti (a hatósági és vállalkozói vizsgálatokat egyben értékelve). Összesen 3109 negatív minta mellett, 555 pozitív minta eredmény született, mely pozitív mintákból 21 S.E., 21 S.T. szerotípusnak bizonyult (összesen 40 légtérből). 384 minta bizonyult S.Infantisnak, 129 egyéb szerotípusú minta mellett (összesen 361 légtérből). A fertőzöttség jelenleg 2,79% S.E./S.T. tekintetében.

A hazai szabályozás előírta az állományok kötelező naposkori vállalkozói mintavételét a kárcsökkentés miatt, a naposkori pozitivitásnál az S.E./S.T. előfordulás gyakoribbnak bizonyul – a féléves adatok elemzése kapcsán – a vágás előtti mintákhoz viszonyítva.

Szalmonella gyérítési programok kapcsán 4 belsőellenőrzést végzett az igazgatóság. Januártól rendelkezésre fog állni a szalmonella gyérítés távoktatási anyag és az új jogszabályhoz készülő útmutató. Az igazgatóság a témában 3 kerekasztal-beszélgetést, 2 értekezletet és konferenciákon, szemináriumokon összesen 5 előadást tartott.

Madárinfluenza

A házi és vadmadarak madárinfluenza elleni monitoring vizsgálata terv szerint folytatódott a 2009. év folyamán. A háziszárnyasok és tenyésztett vadmadarak több mint 15 000 vérmintáját teszteltük. A vadon élő madarak 101 fajából 3079 állat virológia vizsgálatát végeztük el. Magas patogenitású madárinfluenza vírus nem került kimutatásra.

A rókák veszettség elleni immunizálása

A rókák veszettség elleni immunizálását (veszettség elleni mentesítési program) 2009-ben, a 2008. évben meghatározott területhez hasonló nagyságú területen, a járványügyi helyzet mérlegelését követően, az érintett területeket kicsit módosítva, összesen kerekítéssel 44 660 km² területen végeztük. Az immunizálás 12 megyét érintett; a két immunizálási kampány során összesen 1 800 000 vakcinát szórtunk ki.

A 2009. évi tavaszi és őszi immunizálási kampány is sikeresen lezárult. A nem immunizált területeken a mintagyűjtés egész évben (vadászati év) folyamatos, az immunizált területeken az őszi kampányt követő mintagyűjtési időszak sem zárult még le. 2009. augusztus végéig összesen 1 276 róka került vizsgálatra, a veszettség vonatkozásában egy pozitív (Csongrád megye) esettel. Egyéb állatfajok esetében egy denevér vizsgálata mutatott pozitív eredményt veszettségre.

Export-import

Közegészségügyi, élelmiszerlánc-biztonsági, állategészségügyi, valamint állatvédelmi okokból továbbra is szükséges a kereskedelmi, illetve kutatási-diagnosztikai célra szánt élő állatok és állati eredetű termékek importengedélyeinek elkészítése, illetve azok nyilvántartása. A 2009. év folyamán osztályunk 164 db ilyen jellegű engedély elkészítésében vett részt.

Továbbra is jelentős munkát ró igazgatóságunkra a harmadik országokba irányuló élő állat, illetve állati termék exporthoz szükséges exportbizonyítványok elkészítése, illetve nyilvántartása. A 2009. év folyamán 71 db új exportbizonyítvány lépett hatályba. Kísérleti jelleggel az afrikai országokba irányuló exporthoz szükséges exportbizonyítványok ügyintézésére új exporteljárást vezetünk be, amely a kérelmező ügyfél nagyobb fokú önállósodását teszi lehetővé.

Állatvédelem

Az év elején, a civil állatvédők által kirobbantott botrányra tekintettel, fokozottan ellenőriztük a libatollfosztással foglalkozó állattartó helyeket. A tolltépés gyakorlati megvalósulását a központi kollégák belső ellenőrzésekkel vizsgálták. Az ellenőrzések során a vonatkozó előírásoktól való lényeges eltérést, illetve az állatok szenvedését, gyakori sérülését nem állapították meg.

Az 1/2005/EK rendelet alapján élő állat szállítását csak az állategészségügyi hatóság által engedélyezett szállító, engedélyezett szállítójárművel végezheti. Hatóságunk 2009-től bevezette a jóváhagyott élőállat szállítók és szállítójárművek naprakész, központi szinten is elérhető nyilvántartását.

Állategészségügyi határállomások

2009. évben számos intézkedés született arra vonatkozóan, hogy a rendszeres FVO ellenőrzéseknek országunk állategészségügyi határai minél jobban megfeleljenek a hatályos EU előírásoknak, mivel ez a feladat az európai élelmiszerbiztonság védelme révén kulcsfontosságú az Európai Unióba beáramló élő állatok és állati eredetű termékek importja során.

Sok esetben szoros együttműködés és kölcsönös tájékoztatás szükséges a határon szolgálatot teljesítő társhatóságokkal (Vám- és Pénzügyőrség, határrendészet) az összes vonatkozó EU előírás betartása érdekében. Az ország illetve az európai unió élelmiszerlánc biztonsága érdekében az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a határállomási ellenőrzéseken kívül a VPOP szakembereivel közös mélységi ellenőrzéseket is folytat.

Állati eredetű melléktermékek

Szintén az igazgatóság munkatársai felelősek az állati eredetű melléktermékek (korábbi elnevezés szerint: állati hulladékok) központi felügyeletéért.

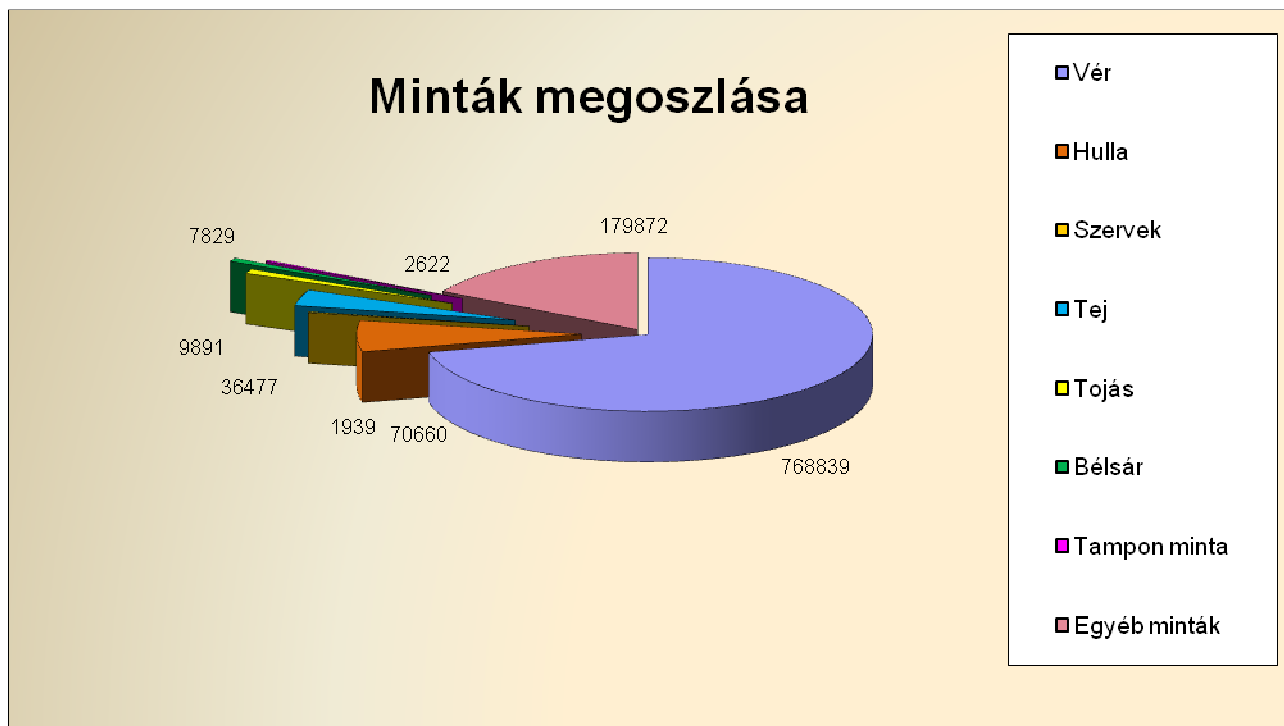
Többek között:

- vezetik és nyilvános weblapon közzéteszik a vonatkozó 1774/2002/EK rendelet alapján engedélyezett létesítmények jegyzékét,
- másodfokon elbírálják az Igazgatósághoz érkezett Megyei MgSzH Hivatalok által kiadott határozatok elleni fellebbezéseket,
- központi útmutatókat adnak ki, illetve
- társhatóságokkal (környezetvédelmi hatóság, veszélyes áruk közúti szállítása esetén a Nemzeti Közlekedési Hatóság) egyeztetnek állati hulladékok témakörében.

Az év során kiadták az állati melléktermékekkel foglalkozó üzemekre vonatkozó központi útmutató és ellenőrzési listát. 2009-ben 43 állati melléktermékekkel foglalkozó üzemet vett Igazgatóságunk jogszabályi kötelezettség alapján nyilvántartásba.

4.) Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság

Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság 18 betegség esetében tölti be a nemzeti referencia laboratórium feladatait. A 2009. évi mintaszám (elsősorban vér- és tejminták), az előző évihez képest jelentősen nőtt az állami támogatásoknak köszönhetően. 2009. év során közel 2 millió vizsgálatot végeztünk. Ez 40% -kal több mint az előző év során elvégzett vizsgálatok száma.

5.) Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága

Törzskönyvezési eljárások:

Eljárások száma 2009-ben:	
Új törzskönyvezési eljárás:	71
Megújítási eljárás:	85
Módosítási eljárás:	589
Törzskönyvi törlés:	100
Eseti engedélyek száma:	21
Gyakorlati kipróbálási engedély:	18
Állategészségügyi szakvélemény:	12
Nemzetközi igazolások:	541

Gyártás, forgalmazás

Az engedélyezett nagykereskedők száma 52, a gyártási engedélyek száma 35. Alaki hibás készítményekre forgalmazási engedélyt 2009-ben 270 gyártási tételre vonatkozóan adtunk ki. A jogszabálysértési eljárások száma 25 (jogszabályellenes forgalmazás, reklám tevékenység, előállítás, nagykereskedelmi tevékenység, hamisításokhoz kapcsolódóan).

Nagykereskedelmi tevékenység engedélyezése, ellenőrzése 2009-ben:

Új engedély kiadása:	4
Engedély visszavonása:	2
Engedély módosítása:	18

Általános GDP inspekció:	22
Céllenőrzés:	19
Raktárkészlet ellenőrzése:	2
Szabálytalansághoz kapcsolódó ellenőrzés:	11

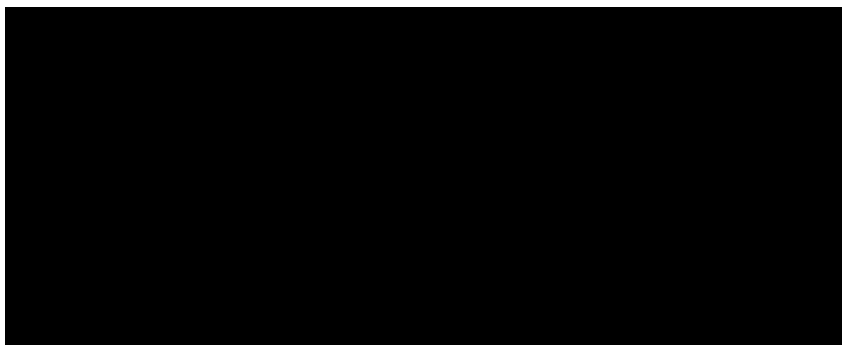
Gyógyszergyártás engedélyezése, ellenőrzése 2009-ben:

Gyártóhelyi inspekció:	18
GMP igazolás:	14
Kiadott gyógyszergyártási engedély:	5
Módosított gyógyszergyártási engedély:	20
Visszavont engedély:	1

Gyógyszerkészítmények vizsgálata

Oltóanyagok vizsgálata

Oltóanyagok gyártási tétel felszabadítása:

Minőségi tanúsítvány alapján történő felszabadítás: 792 gyártási tétel esetén, angol nyelvű EU felszabadító igazolás kiadása (OBRP) 4 gyártási tételre vonatkozóan.

Megvizsgált mintaszám: 130, EU-s felszabadítás (OCABR): 13.

Pharmacovigilance

Az állatgyógyászati készítmények gyakorlati alkalmazása során észlelt mellékhatások kivizsgálása lényeges és egyre fontosabbá váló eleme az EU engedélyezési gyakorlatának.

Beérkezett gyógyszerbiztonsági jelentések (PSUR) száma:	560
Hazai törzskönyvezésű készítmények PSUR-jainak szakvéleményezése:	190
Hazai pharmacovigilance bejelentések száma:	20

Járványügyi feladatok

Az ÁTI feladatkörét képezi az állami járványvédelmi tartalékban lévő immunbiológiai készítmények beszerzése, kezelése és szüksége esetén eljuttatása a felhasználókhöz. Az ÁTI feladata kiterjed a rókák veszettség elleni vakcinázásának szervezésére (a vakcina beszerzésére és repülőgépes kiszórására; az akciók előkészítésére és a végrehajtás ellenőrzésére). Az ÁTI a vonatkozó járványügyi feladatoknak folyamatosan eleget tesz.

6.) Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság

Növényvédő szerengedélyezés és értékelés

Az MgSzH Központ NTI – mint az unió kijelölt nemzeti hatósága – ellátja a növényvédő szerek és azok hatóanyagainak, továbbá a termésközelítő anyagoknak a nemzeti és európai uniós engedélyezési feladatait.

2009-ben 59 db termésközelítő anyag engedélyokiratát adtuk ki és közel 240 db EK műtrágyát vettünk nyilvántartásba. A növényvédő szerek esetében 242 db volt a kiadott különféle engedélyek száma. Parallel importra vonatkozóan 28 db párhuzamos engedélyt, 39 db gyűjtőcsomag hozzájárulást adott ki a Hatóság, 76 db készítmény esetén adatokat szolgáltatunk külföldi társhatóságok részére és 83 db készítmény címkebírálását végezte el.

Az érvényben lévő díjtétel rendelet alapján 2009. évben is – hasonlóan a korábbi évekhez – a növényvédő szer és termésközelítő anyag engedélyezéséért megközelítőleg 210 000 000 Ft engedélyezési díjat számláztunk ki.

Növényegészségügy

A növények és a növényi termékek export forgalmazásában mintegy 34 500 tételt vizsgáltak meg a felügyelők. Az import forgalom esetében 9 növény-egészségügyi határkirendeltségen 3400 növény-egészségügyi szempontból vizsgálatköteles küldeményt ellenőriztek, ebből 47 tételt tartóztattak fel.

Hatósági termőhelyi szemlét mintegy 31 500 hektáron végeztek a felügyelők, ebből vetőmag termő terület 28 000 hektár, burgonya 3250 hektár, egyéb növény 250 hektár volt.

Zárlati károsítók előfordulása miatt 126 esetben rendeltek el zárlatot. A zárlati károsítók ellen elrendelt zárlati intézkedések miatt 2009-ben a kártalanítások összege mintegy 110 millió Ft.

A raktározott termények esetében 980 egységben megvizsgált betárolt szemes termény 1,6 millió tonnát tett ki.

A hatósági monitoring rendszer keretében a szűrőpróbaszerűen elvégzett ellenőrzések száma: 4300 db volt.

Növényvédelem

A növényvédelmi hatósági munka nagy részét a **parlagfű** elleni védekezési kötelezettség elmulasztása miatt indított hatósági eljárások lefolytatása teszi ki. A hatósági munka a külterületi ingatlanok mellett a belterületi ingatlanok vonatkozásában is zajlott. E munka során külterületen 5423 eljárás indult, majd 7203 hektáron, 5423 alkalommal rendelték el a parlagfű elleni közérdekű védekezést. Növényvédelmi bírság kiszabására 5217 alkalommal került sor, 9936 hektár területre, a bírság összege 253 millió Ft.

Belterületen csak növényvédelmi bírság kiszabására van jogköre a megyei MgSzH NTI-knek. A helyszíni ellenőrzéseket a jegyzők végezték, vagy a megyei MgSzH NTI végzett saját felderítést, illetve közösen lefolytatott ellenőrzésekre is sor került. Belterületi ingatlanokon indított parlagfű-mentesítési kötelezettség elmulasztása miatt indított 903 db eljárás során összesen 63 millió Ft növényvédelmi bírság kiszabására került sor.

A szakterület kiemelt feladata a növényvédő szer hamisítás és illegális kereskedelem elleni küzdelem. Növényvédőszer-hamisítás, illegális behozatal kapcsán 16 esetben indítottak eljárást a megyei MgSzH NTI-k, vagy vettek részt szakértőként az eljárásokban. Az idei évben először került sor egy növényvédőszer-gyártó cég által a hatóság rendelkezésére bocsájtott, úgynevezett biomarkerrel ellátott növényvédő szer tesztjének alkalmazására a hatósági helyszíni ellenőrzések során. A teszt kísérleti alkalmazása kedvező tapasztalatokkal zárult, még akkor is, ha hamis növényvédő szert ezzel a módszerrel az idei évben nem találtunk.

A növényvédelmi felügyelők a nyári időszakban részt vettek az AKG ellenőrzésekben, valamint a szezonálisan megszervezett kiemelt ellenőrzésekben is. Az áprilisi Kikelet II. elnevezésű kiemelt ellenőrzés során a növényvédő gépeket ellenőrizték (787 tétel), amelyeknél 10 esetben találtak szabálytanságot, így 1 850 000 Ft növényvédelmi bírság került kiszabására.

Az igazgatóság kiemelten fontos feladata volt a növényvédő szerekkel történő hatásossági vizsgálatokat végző vizsgáló helyek GEP (Helyes Kísérleti Gyakorlat) szerinti minősítésének elvégzése. Ebben az évben 16 vizsgálohely nyújtott be kérelmet a GEP minősítésre. Mind a 16 vizsgálo hely GEP dokumentációja véleményezésre került, és mind a 16 vizsgálo hely helyszíni ellenőrzése megtörtént.

Zöldség-gyümölcs minőség-ellenőrzés

2009-ben az ellenőrök november elsejéig összesen 31 059 tétel ellenőrzését végezték el. Ebből 2585 tétel export, 19 545 tétel import, 8300 tétel belföldi valamint 629 ipari célú tétel volt. A belföldi kereskedelmi egységek minőségellenőrzése kockázatelemzés alapján rendszeresen történik, kiegészítve továbbá a kiemelt közös fogyasztóvédelmi ellenőrzésekkel. Az ellenőrök eddig a regisztrált 8807 zöldség-gyümölcs forgalmazó közül mintegy 2600 kereskedelmi egységben, összesen 8300 tétel vizsgálatát végezték el, amelyből 779 tételt kifogásoltak. A forgalmazási minőségszabványnak nem megfelelő tétel forgalmazása miatt 26 600 000 Ft élelmiszer-ellenőrzési bírság kiszabására került sor..

2009-ben a 6 Regionális Növényvédőszer maradék – analitikai Laboratórium látta el az ország növénytermelésével összefüggő növényvédőszer-maradék vizsgálati feladatokat, amelyek kiterjednek a hatósági vizsgálatokra friss zöldség-, gyümölcs esetében az export, import, termőhelyi és piaci; a növényi alapú feldolgozott élelmiszerek, a bébi-étel, -ital, valamint a környezetvédelmi felszíni víz vizsgálatokra.

2009-ben a mai napig feldolgozásra került adatok szerint 2741 db hatósági minta (növényi termék-, illetve növényi alapú élelmiszer-minta) végezte el a hálózat a mintavételi program során. A vizsgálat típusa szerinti megoszlásban a 1715 db hazai és 1026 db import eredetű friss zöldség-, gyümölcs minta, 119 db növényi alapú feldolgozott élelmiszer, illetve 82 db bébiétel-, ital vizsgálata történt meg. A hazai minták ellenőrzésénél határérték feletti mennyiségben mért

szermaradék tartalom, illetve Magyarországon nem engedélyezett növényvédő szer hatóanyag tartalom miatt a minták 0,8%-a minősült kifogásoltnak.

Az 1026 db import (EU tagállam, harmadik ország), illetve piaci import mintából 8 db minősült kifogásoltnak, ami az összesen vizsgált más Uniós tagállamból-, illetve harmadik országból származó termék 0,8%-át jelenti. A minták 46%-ában egyáltalán nem volt kimutatható szermaradék. Összességében megállapíthatjuk, hogy a határértéket meghaladó minták száma csökkent az elmúlt évhez képest, ugyanakkor a szermaradékot nem kifogásolt mennyiségben tartalmazó mintaszám továbbra is igen magas.

A 82 db bébi-étel, -ital termék esetében a vizsgálati eredmények megfeleltek az elvárásoknak, mindössze két termékben volt egyáltalán kimutatható mennyiségű, nem kifogásolt szermaradék. A minták nem tartalmaztak szermaradékot. A 119 db feldolgozott élelmiszer 32%-a tartalmazott kimutatható, de nem kifogásolt mennyiségben növényvédőszer-maradékot. A határérték előírásoknak nem megfelelő terméket nem találtunk.

Fontos feladatot jelentett 2009-ben az Oroszországi Föderációba exportált növényi termékek növényvédőszer-maradék vizsgálata. A szállítást elősegítő 2-3 napos határidővel mintegy 270 minta vizsgálatát végezték el laboratóriumaink.

Talajvédelem

2009-ben a talajvédelmi hatósági ügyek száma 20 827 darabra tehető. E nagymennyiségű feladatot 2009-ben mindössze 66 talajvédelmi felügyelő látta el. A 2009. évben az elsőfokú talajvédelmi hatóság által kiadott engedélyek száma 793 db volt, a szakhatósági állásfoglalások száma 15 964 db. 2009-ben országosan 848 darab szakhatósági véleményt adott ki a talajvédelmi hatóság, és 759 esetben tett nyilatkozatot az eljárásokhoz kapcsolódóan. A kiadott bizonyítványok száma 577 db volt.

Az MgSzH NTI Talajvédelmi Laboratóriumaiban az éves vizsgálati mintaszám meghaladta a 70 000 db-ot. A vizsgálati komponensszám közel 1,3 millió.

7.) Koordinációs és Audit Önálló Osztály

Az élelmiszerlánc-biztonsági ellenőrzést biztosító rendszer alapegységei, a megyei élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságok keretein belül működő kerületi hivatalok. A jogszabályi változások miatt módosult szakhatósági jogköröket szükséges volt tisztázni és egyértelművé tenni az év során, az egységes ügyintézés és az ügyfelek adminisztratív terheinek csökkentése érdekében. Szintén az egységes működés biztosítása tette szükségessé egy Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló ajánlás kiadását a kerületi hivatalok számára. A kerületekben folyó munka adminisztratív háttérének biztosítása érdekében megtörtént az informatikai felmérés az egységes iktatási rendszer kiépítésével kapcsolatban. A szakmai ismeretanyag bővítése érdekében – e-learning oktatás során – oktató anyag készült a kerületi főállatorvosok számára, amely a következő-területeket érintette: a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény módosulása, a szalmonellózis elleni védekezés szabályai, monitoring alapismeretek, élelmiszer eredetű megbetegedések vizsgálata.

A rendkívüli élelmiszerlánc események kellő hatékonyságú és gyorsaságú kezelése érdekében, a megyei élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságokra vonatkozóan készenléti szabályzat került kidolgozásra. A járványvédelmi készletek kezelésével kapcsolatosan szintén megtörtént a szabályzat módosítása és oktatása.

A Koordinációs és Audit Önálló Osztály feladata volt – a 882/2004/EK rendelet által előírt – Integrált Többéves Nemzeti Ellenőrzési Terv (ITNET) elkészítése és koordinálása. Az ITNET célja, hogy a növény-egészségügyi, állategészségügyi, állatvédelmi, élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó ellenőrzések hatékony végrehajtását biztosítsa. A gazdasági folyamatok jellege, összetettsége jelentős mértékben megváltozott, ami folyamatos, sokirányú alkalmazkodást (rendszerfejlesztést) igényel a hatóság részéről is, ennek összehangolt megvalósítása átfogó szemléletet, tervezést követel meg. Ennek végrehajtása olyan formalizált tervezési rendszerben lehetséges, amely magába foglalja a következő részfeladatok ellátását: hosszú távú célok megfogalmazása; operatív éves tervek készítése; felülvizsgálatok végzése (célok teljesülésének nyomonkövetése); érdekeltségi rendszer működtetése. A fenti tervezési folyamat első eleme (a célmeghatározás) kapcsán 2008-ban a kormányzati célokat áttekintették, majd ezek alapján – valamint a szűkös erőforrásokra tekintettel – az a döntés született, hogy a hatóság élelmiszerlánc felügyeletre vonatkozó hosszú távú céljait az új ITNET-ben kell megfogalmazni. Ez ugyan együtt jár a több éves terv hatályának kiszélesítésével, azonban előnye, hogy nem kell két különálló dokumentumot készíteni, s azokat egymással folyamatosan naprakésszé tenni

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Elnökhelyettes irányítása alá tartozó szakmai területek vonatkozásában a 882/2004/EK rendelet 4. cikkelyének (6) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy úgynevezett auditokat hajtsanak végre. Ezeket a független auditokat a Koordinációs és Audit Önálló Osztály végzi. Az auditok fő törekvése egyrészt, hogy értékelje a hatósági tevékenységek megfelelnek-e a tervezett intézkedéseknek, ezeket hatékonyan hajtják-e végre, illetve megfelelőek-e célok eléréséhez. Másik célkitűzés, hogy a területi szervek hatósági munkája során az egységes szemlélet kialakulását elősegítse, ösztönözze az egyértelmű és végrehajtható központi utasítások, szabályzatok és eljárásrendek kidolgozását. A 2009. évben 16 audit került végrehajtásra. 6 megyei Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság, 2-2 kerületében (12) az osztály munkatársai felmérték, hogy a kerületi hivatalok milyen személyi, technikai és egyéb feltételekkel rendelkeznek, valamint megvizsgálták az iratkezeléssel, feladatleosztással, munkaszervezéssel, képzéssel, továbbképzéssel, szakmai felügyelettel kapcsolatos tevékenységüket. Szintén a megyei Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságok tevékenységének vizsgálata során, 3 megyében a bor ellenőrzési terv és az állategészségügyi monitoring program, 2 megyében pedig az élelmiszer- és takarmánybiztonsági monitoring program megyei szintű végrehajtását vizsgálták az auditok során. Az Élelmiszer-és Takarmány-biztonsági Igazgatóságon a monitoring program központi tervezését, koordinációját és felügyeletét ellenőrizték. 2 megyében a Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságokon a növényvédő-szerek okozta szennyeződések kapcsán, a nyomonkövethetőség biztosításával kapcsolatos hatósági eljárásokat vizsgálták meg. 2 megyei Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságon a járványvédelmi készletek ellenőrzése történt meg.

A jogszabályok értelmében, a növényvédő-szer engedélyezési eljáráshoz szükséges biológiai hatékonysági vizsgálatok eredményei csak akkor vehetők figyelembe, ha a vizsgálatokat a Helyes Kísérleti Gyakorlat (GEP) alapelveinek betartásával végezték hatósági vagy hivatalosan elismert vizsgálóhelyen. Magyarországon a vizsgálóhelyek hivatalos elismerését valamint ellenőrzését a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ végzi, ezen belül a Koordinációs és Audit Önálló Osztály koordinálja a helyszíni ellenőrzéseket, illetve határozatban ismeri el hivatalosan a vizsgálóhelyeket. 2009. évben 6 magánvállalkozás és 7 megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság nyújtotta be kérelmét a GEP-minősítéssel kapcsolatosan, ahol megtörténtek a helyszíni ellenőrzések és kiadásra kerültek a határozatok.

II. Természeti és Genetikai Erőforrásokért Felelős Elnökhelyettes irányítása alatt működő szervezeti egységek

1.) Földművelésügyi és Agrár-környezetgazdálkodási Igazgatóság

Az Igazgatóság elsődleges feladata a 19 megyei MgSzH Földművelésügyi Igazgatóság feladatvégzésének szakmai koordinálása, hatósági ügyekben a II. fokú ügyintézés, valamint a munkavégzésükhöz szükséges nyomtatványok, igazolványok, érmek beszerzése. Naprakész adatokkal látjuk el az MgSzH és a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) vezetését az aktuális mezőgazdasági munkák helyzetéről, Ellátjuk az országos szántóföldi- és zöldség-növény genetikai erőforrás gyűjteményekkel, és egyes agrár-környezetgazdálkodással kapcsolatos feladatokat is. Jelenleg három osztály 25 fős létszámmal a Központban, az Agrobotanikai Osztály pedig 45 fővel Tápiószelén működik.

Földművelésügyi és Vízgazdálkodási Osztály

Az Osztály kiemelt feladata a falugazdász hálózat munkájának koordinálása. 2009-ben 186 727 elektronikus területalapú kérelemből 115 132 falugazdászti segítséggel került benyújtásra.

Igazgatóságunk 2009-ben 19 megyében tartott helyszíni ellenőrzést a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (MVH) delegált feladatok háttérdokumentációjának vizsgálatára.

A szeptember 15-től december 31-ig tartó időszakban 164 fő falugazdászt rendeltünk ki munkavégzésre az MVH Kirendeltségeihez.

A földügyi részarány-földkiadás szakterületén 2009. évben megtartott nyilvános sorsolások száma 63 db volt, a szeptember 30-ig kiadott részarány értéke 74 633 ezer Aranykorona (AK). A sorsolások számának növekedésével nőtt a jogorvoslatok száma. Az 1993. évi II. törvény a földrendező és a földkiadó bizottságokról (Fkbt.) 2009. október 1-én hatályba lépett módosításának megfelelően az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztályával és a Sajtóirodájával közösen szabályoztuk a nyilvános sorsolások FVM honlapján történő meghirdetésének rendjét. A jogerős kártalanítási határozatok fedezetét az MgSzH megkapta. Jogszabályváltozás következtében 2010-ben további 81 millió Ft-tal számolhatunk AK kártalanításra.

A mezőgazdasági vízgazdálkodás szakterületén koordinációs feladatvégzés történik a vízkárelhárítás, a szivattyútelepek üzemeltetése és a vízgazdálkodási létesítmények prevenciós munkái tekintetében.

A 2009-es év végén lehullott jelentős csapadék miatt az elöntött, illetve belvízzel borított mezőgazdasági területek felmérését elvégezték.

Beszerzési ár alatti értékesítés területén az agrárpiacon rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény alapján 46 közigazgatási eljárást folytattunk le. Az október 20-ig kiszabott bírság 271 947 078 Ft volt, amelynek 80%-át már be is fizették.

Az MgSzH megyei Földművelésügyi Igazgatóságainak jelentései alapján folyamatosan tájékoztatjuk mind az MgSzH, mind az FVM vezetését az aktuális növénytermesztési helyzetképről.

Az 1994. évi LV. törvény (a termőföldről) értelmében a tagállami állampolgárok termőföld tulajdonszerzésével kapcsolatban az MgSzH megyei Földművelésügyi Igazgatóságaihoz 38 kérelem érkezett be, 30 fő részére adtuk ki igazolást. Négy esetben másodfokon történt a kérelmek elbírálása.

A 99/2007. (IX. 19.) FVM rendelet (a birtok-összevonási célú termőföldvásárlás támogatásáról) értelmében 2009. évben 282 db támogatható birtok-összevonási célú kérelemre 196 millió Ft került kifizetésre.

Méltányossági kérelmek döntés-előkészítése kapcsán, fiatal gazdák beszámoltatási ügyeiben, jelzálogtörlesztés, gazdahitel, családi gazdálkodói, illetve I. fokú határozatok fellebbezési ügyeiben - valamint egyéb ügyek kapcsán - 407 ügyirat készült ebben az évben.

2009. év őszén a megyei MgSzH-k a Magyar Államkincstár bevonásával 414 db agrárberuházás helyszíni ellenőrzését végezték el.

2009-ben 6517 db agrárkár-enyhítési igény érkezett a megyei Földművelésügyi Igazgatóságokhoz, 33 milliárd Ft várható kártérítési igénnyel. Az elrendelt ellenőrzések eredményeként mintegy 300 gazdálkodó visszavonta kárigényét. A kifizetési igény így várhatóan 30-31 milliárd Ft lesz.

A gázolaj jövedékiadó-visszatérítések igénylését a megyei Földművelésügyi Igazgatóságok végezték. A szőlő- és gyümölcs ültetvényekhez felhasznált gázolaj de minimis támogatáshoz 3018 db kérelem kitöltését végezték a falugazdászok.

Vadászati és Halászati Osztály

A Vadászati és Halászati Osztály fő feladata a halászati, vadászati másodfokú közigazgatási eljárások lefolytatása. A vadászat területén egyes kiemelt ügycsoportokban (trófea nemzeti értékkel nyilvánítása, vadászterület különleges rendeltetésűvé nyilvánítása, vadfarm, vadspark és vadaskert létesítésének engedélyezése) elsőfokú hatósági feladatot is ellát.

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) a vadászati jogot földtulajdonhoz kötötte, ami azt jelenti, hogy a vadászterületnek minősülő földterületek tulajdonosai dönthetnek arról, hogy maguk akarnak-e vadgazdálkodást folytatni, vagy haszonbérletbe adják vadászati jogukat. Ez az elhatározás 10 évre szól. A 10 éves üzemtervi ciklus 2007. február 28-án járt le, az új területek kialakításával kapcsolatos feladatok rendkívüli terhet róttak az MgSzH-ra.

A korábbi üzemtervi ciklusban a vadászati hatóság 1170 vadászterületet tartott nyilván. A 2007-2014-es üzemtervi ciklus tekintetében 1517 db vadászterület határának kialakítására irányuló kérelem érkezett a megyei hivatalokhoz.

A vadászterület kialakítással kapcsolatban a másodfokú hatósághoz 622 fellebbezés érkezett, 243 esetben nyújtottak be keresetet a határozatainkkal szemben, eddig 221 per zárult le, a nyertes ügyek aránya 90%-os.

Az év második felében megkezdődött a 33 darab különleges rendeltetésű, 13 éves üzemtervvel rendelkező vadászterület kialakítása is.

A hatósági eljárásokat követően végül 1364 vadászterület jött létre. Az átlagos vadászterület nagysága 7000 hektár. A vadászterületek 28%-án a földtulajdonosok saját maguk vadásznak, míg a vadászterületek 72%-át haszonbérbe adják. A vadászatra jogosultak 3123 hivatásos vadászt alkalmaznak.

A vadászati hatóság évente 1364 darab éves vadgazdálkodási tervet hagy jóvá, 137 640 vadászattal összefüggő kérelmet és 48 912 trófeát bírál el, valamint 250 000 nagyvad-azonosító jelet, 10 000 darab trófea érmet és 25 000 darab vadászati engedélyt ad ki.

Ezzel párhuzamosan elláttuk a vad és élőhelyének védelmével kapcsolatos feladatokat, eljártunk a jogosulatlanul vadászó személyekkel, illetve a vadgazdálkodási szabályok megszegőivel szemben. 2009-ben 28 millió Ft vadvédelmi és vadgazdálkodási bírság kiszabására került sor.

A vadfarm új fogalomként a Vtv. ez évi módosításával került az MgSzH Központ feladatkörébe. A megyei hivatalok által korábban kiadott közel 200 zárttéri vadtartási engedély felülvizsgálata, az engedélyek visszavonása és a vadfarm létesítési engedélyek kiadása jelentős többletfeladatot jelent.

Fenti közigazgatási ügyekkel összefüggésben 1610 közigazgatási döntést hozott az MgSzH Központ.

Sajnálatos módon 2009-ben is volt vadászbaleset. Szerencsére halálos kimenetelű nem történt, 5 esetben nyolc napon túl és 6 esetben nyolc napon belül gyógyuló sérülést jelentettek. Számításaink szerint évente kétmillió lövést adnak le vadra, ebből kétszáz-kétszázhuszezer lövésre jut egy vadászbaleset, halálos baleset pedig hét-nyolcszázézer lövésenként fordul elő, tízezred százalékokban mérhető az arány. Annak ellenére, hogy a baleseti statisztikai arány alacsony, mindent megteszünk, hogy lesozítsuk a vadászbalesetek számát, ezért az elkövetkező időszakban fokozzuk az ellenőrzéseket.

A halászatról és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény hatálybalépésével a vízi élővilág és a természeti környezetének védelme kapott prioritást.

Országosan 1593 halászati vízterületet tartunk nyilván. Ezek közül a természetes vizek és víztározók a jelentősebbek, amelyek összességében 133 948 hektár kiterjedésűek. Ezekből a vizekből átlagosan 7.5 tonna halat zsákmányolnak, ebből a horgászfogás átlagosan 4,7 tonnát tesz ki. Hazánkban az egy főre jutó halfogyasztás (az importot is beleértve) 3,96 kg/év, ez az összes húsfogyasztás 5%-a.

Speciális probléma a természetes vízi halgazdálkodás kapcsán a vagyonvédelem ezen belül a halállományok védelme, amelyben a Hivatal kiemelkedő munkát végez. A halászati hatósági munkánknak évek óta a jogosulatlanul, vagy nem megengedett módon horgászó vagy halászó személyekkel kapcsolatos eljárások teszik ki a 80%-át. A 2009-ban az első fokú hatóságnál 12 352 ilyen típusú ügy keletkezett, 790 esetben került sor másodfokú eljárásra. A halászati ügyekben 83 327 000 Ft halvédelmi bírságot szabtuk ki.

Halászati felügyelőink a haltelepítéseket illetve a halgazdálkodási tervek betartását folyamatosan ellenőrzik. Fentiek mellett 320 000 horgászt látunk el halfogásra jogosító okmánnyal 300 000 millió Ft értékben. Továbbá új feladatként jelentkezett a külföldről származó nem honos halfajok betelepítésének engedélyezése. E mellett közreműködtünk az állami haltelepítési program lebonyolításában is.

A korábban felsorolt adatok nem a teljes halászati és vadászati ügyiratszámot ölelik fel, mert a Ket. előírásainak betartása érdekében számos kapcsolódó irat kiadására (pl. ügyfélértesítés, tanú meghallgatás, idézés.) van szükség. Így évente közel 36 000 vadászati és halászati ügyiratot kell határidőben elkészítenie, kiadmányoznia az MgSzH-nak.

Mezei őrszolgálat

Jelenleg az országban 458 települési önkormányzat működtet mezei őrszolgálatot. Az önkormányzatoknál foglalkoztatott mezőőrök száma 817 fő. A mezőőrök vizsgáztatását és éves továbbképzését az MgSzH folyamatosan végezte. Az önkormányzatok negyedévente

igényelhetnek a mezei őrszolgálat fenntartásához, működtetéséhez állami támogatást. A hivatalok a támogatás igénybevételehez szükséges igazolásokat határidőben kiállították.

Agrár-környezetgazdálkodási Osztály

Az Agrár-környezetgazdálkodási Osztály a Földművelésügyi és Agrár-környezetgazdálkodási Igazgatóságon belül 2009. augusztus elsejével alakult meg.

Megalakulása óta az alábbi feladatokat látta el:

- megtörtént a Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságtól a teljes feladat- és eszközátvétel,
- előkészítésre került a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által finanszírozott TS szerződés, amely alapján a gazdálkodási naplókát feldolgozzák,
- 2009-ben beadásra került „*Together with Storks and Folks – a new approach of communicating and monitoring Natura 2000 in Hungary*” című LIFE+ projekt, az MME partnerségével,
- folyamatban van a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és az MgSzH közötti együttműködési megállapodás előkészítése,
- lezárult a gazdálkodási naplók kitöltési útmutatójának egyeztetése és a feldolgozásához szükséges kódtáblák kialakítása, amely alapján megkezdhető a 2010-ben beérkező naplók elektronikus feldolgozása,
- feladatunk továbbá az agrár-környezetgazdálkodási információs rendszer működtetésének folytatása,
- a nitrát adatbázis üzemeltetése, valamint elektronikus beküldéshez szükséges informatikai fejlesztések elindítása,
- a gazdálkodók térinformatikai eszközökkel történő tájékoztatásának és kiszolgálásának fejlesztése.

Agrobotanikai Osztály

Az Agrobotanikai Osztály gyűjteményei 2009-ben 907 tétellel gyarapodtak (magcsere 182, saját gyűjtés 725). A felhasználóknak 1534 magmintát adtak át és összesen 2930 magtétel csíráztatására került sor.

2009. december 31-én az Aktív gyűjteményben tárolt magminták száma összesen 78 187 volt, amelyek 47 005 unikális tételt reprezentáltak. A Bázis gyűjteményben 11 361 minta, in vitro kultúrákban 474 tétel, tenyészkerti körülmények között 143 tétel megőrzése folyik. Az Országos Bázistárolóban 14 intézmény 105 nemzetséghez tartozó 8564 tételének megőrzését biztosítják. Az Osztály tenyészkertjeiben 3432 tétel felszaporítására került sor. 2009-ben a vonatkozó nemzetközi deskriptor listák alapján több mint 2000 tétel leíró vizsgálatának elvégzése történt meg.

Nemzetközi koordinációs feladatai keretében az osztály részt vett az ECP/GR Európai Génbank együttműködési programjában, az EUCARPIA Genetikai Erőforrások szekcióülésén; az Európai Bizottság Egészség és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság Magvak és Növények Jogi Szabályozása Szakbizottságának Genetikai Erőforrások a Mezőgazdaságban albizottság munkájában, a FAO Élelmezési és Mezőgazdasági Célú Genetikai Erőforrás Bizottság ülésein. A Délkelet-Európai Növényi Genetikai Erőforrások Hálózat (South European Plant Genetic Resources Development

Network-SEEDNet) Irányító Testületének ülésein való részvétel eredményeképpen – az osztály képviselőjével – hazánk lehetőséget kapott a Hálózathoz történő csatlakozásra. Az osztály aktívan részt vett a FAO Mezőgazdasági és Élelmezési célú Növényi Genetikai Erőforrásokról szóló 2. Világjelentésének előkészítésében. Az Európai génbank információs rendszerben (EURISCO) nyilvántartott adataink frissítését 2009. június 26-án végeztük el. Jelenleg 46 751 tápiószelei génbank tétel passzport adatait tartalmazza az európai rendszer. Az Osztály tartja fenn az ECP/GR „*Bromus*”, „*Vöröshere*”, és az „*Egyéb Takarmánypillangósok*” Európai Központi Kultúrnövény Génbank Adatbázisokat (ECCDB).

Az Agrobotanikai Osztály részt vett a Növényi Génbank Tanács munkájában és közreműködött a titkársági feladatok ellátásában. A növényi génmegőrzés pályázati rendszerben „Állami génmegőrzési feladatok támogatása” fejezeti kezelésű előirányzat jogcímén „Növényi génmegőrzési feladatok” finanszírozására 120 millió Ft került szétosztásra. Az Osztály közreműködött a pályázatok bírálatában és ellenőrzésében.

A Globális Kultúrnövény Diverzitás Alap (GCDT) a Bioversity International nemzetközi szervezetten keresztül a „Regionális Elsőbbséget Élvező Kultúrnövény-gyűjtemények Regenerációjával és Biztonsági Duplikációjával kapcsolatos Globális Projekt” részeként támogatta a biztonsági duplikálás megvalósítását az e téren anyagi fedezet hiánya miatt fellépő lemaradások pótlására.

A Cseh Köztársasággal, valamint a Romániával fennálló kétoldalú kormányközi Tudományos és Technológiai Pályázatok (TÉT) keretében a kultúrnövény vad rokonfajok és tájfajták felkutatása és gyűjtése zajlott hazánkban, illetve a pályázatban résztvevő országokban.

Támogatást nyert az Osztály által az EU LIFE+ program keretében benyújtott és a KvVM társfinanszírozásával 2010 januárjában induló „A Pannon Magbank létrehozása a magyar vadon élő edényes növények hosszú távú ex-situ megőrzésére” című pályázat. Ennek célja a Pannon biogeográfiai régió vadon élő edényes növényeinek ex-situ magbankban történő megőrzése a természetes élőhelyen történő (in-situ) védelem biztonsági kiegészítéseként.

A „Génbanki tevékenység feladatfinanszírozása”, valamint „Állami génmegőrzési feladatok támogatása” fejezeti kezelésű előirányzat jogcímén kapott támogatás az Osztály nemzetközi kötelezettségeken nyugvó kötelező feladatainak ellátásának finanszírozásához jelentett forrást. A támogatásnak köszönhetően került sor több hűtőberendezés évek óta elmaradt nagyjavítására, a génbanki feladatok ellátását szolgáló épületek sürgősen esedékes karbantartási és javítási munkálataira, valamint az elöregedett erőgéppark frissítésére, amely tevékenységek folytatására a jövőben feltétlenül szükség lesz.

Pannon Magbank létrehozása a magyar vadon élő edényes növények hosszú távú ex-situ megőrzésére

2009-ben támogatást nyert az MgSzH Központ Földművelésügyi és Agrár-környezetgazdálkodási Igazgatóság Agrobotanikai Osztálya által az EU LIFE+ program részeként benyújtott „A Pannon Magbank létrehozása a magyar vadon élő edényes növények hosszú távú ex-situ megőrzésére” című pályázat. A 2010 januárjában induló projekt célja a Pannon biogeográfiai régió vadon élő edényes növényeinek ex-situ magbankban történő megőrzése, valamint a természetes élőhelyen történő (in-situ) védelem biztonsági kiegészítése. A projekt elősegíti a vadon élő populációk genetikai változásainak felmérését; a növénytársulások stabilitásának és változatosságának fenntartását célzó vizsgálatokat, valamint az eredeti élőhelyek bolygatása nélkül biztosít kutatási anyagot bizonyos növényfajoknál. A Pannon Magbank a világon úttörő megoldásként a Pannon ökorégió teljes növényvilágát, az emberiség

táplálására használt és a vadon élő növények sokféleségét egy helyen – a tápiószelei génbankban – közkincként őrzi majd meg, összhangban a Biológiai Sokféleség Egyezmény céljaival. Nemzetgazdasági szempontból a leghatékonyabban, költségtakarékos módon, a meglévő tudást és a kiépített infrastruktúrát optimálisan felhasználva valósul meg a genetikai megőrzés.

Az ötéves futamidejű projekt során a régió vadon élő őshonos, magasabb rendű növényfajainak hozzávetőlegesen 50%-át gyűjtik be, azaz legalább 800 fajt. A begyűjtött magminták alaptárolása, vagyis a Pannon Magbank úgynevezett aktív és bázis hűtőtárolóinak kialakítása a tápiószelei génbankban történik. A bázistárolóban elhelyezett gyűjtemény a minták hosszú távú tárolását és megőrzését szolgálja, míg az aktív tárolóban helyet kapó gyűjtemény többek között a kutatásokhoz szükséges alapanyagot biztosítja. A teljes biztonság érdekében a Bázistárolóban tárolt magtétel egy részének (az ún. duplikátumok) tárolására az Aggteleki Nemzeti Park területén, az Esztramos hegyben lévő hajdani ércbánya-járatban kerül sor, míg az aktív tároló duplikátumai az Ökológiai és Botanikai Kutatóintézetben kerülnek elhelyezésre. A tápiószelei Pannon Magbank és az Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet területén kialakított duplikátumtároló a tudományos közösség, diákok és a nagyközönség ismeretének, környezettudatosságának fejlesztését is szolgálja. A Pannon Magbankban tárolt genetikai erőforrások gyakorlati hasznának bemutatásaképpen bizonyos fajok újratelepítésére kerül sor a Kiskunsági Nemzeti Parkban egy pannon homoki gyeperőterületen. A tápiószelei kutatóközpont a projekt részeként lehetőséget biztosít a magbank tevékenységeinek megtekintésére, továbbá egyetemi kurzusokat is szervez.

2.) Erdészeti Igazgatóság

A 2009. év folyamán hatályba lépett a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről és az erdő védelméről. A törvény nagy előrelépést jelent, azonban alapjaiban írja át a szakterületi feladatokat. A törvény végrehajtási rendeleteinek megjelenése folyamatban van, a következő évek feladata annak gyakorlati megvalósítása lesz. A jogszabály előkészítésben az Igazgatóság munkatársai munkacsoport tagként, illetve véleményezőként vettek részt.

A 2009-es jogalkotási munka 2010-ben is folytatódik: az új erdőtörvény, a végrehajtási rendeletek, és több új támogatási rendelet megjelenése ad állandó munkát az erdészeti igazgatásnak.

Az új erdőtörvényben előírt kötelezettségek és a támogatási rendszerek igényei miatt az összehangolás érdekében megtettük a szükséges lépéseket. Ezek végrehajtásához több felső vezetői döntés szükséges, amelyek előkészítése részben már megtörtént, részben pedig az intézmény térinformatikai és informatikai fejlesztésével párhuzamosan zajlik.

Az MVH és az MgSzH közös munkája által vált lehetővé, hogy az új erdészeti támogatási jogcímek kérelmeinek benyújtása már elektronikusan történik. Az MVH rendszerébe 2009 őszén mintegy 400 kérelem érkezett, 11 000 hektár területre.

Az Igazgatóság a funkcionális feladatainak 2009. év folyamán csak részben tudott eleget tenni, mivel a hatályban lévő Erdőtörvény olyan ügyrend és informatikai rendszer módosítási feladatokat rótt az igazgatóságra, amelyeknek kapacitás és források hiányában nem tudunk eleget tenni. Az új jogszabályi környezetnek való megfelelés miatt az Erdészeti Szakigazgatási Információs Rendszert gyakorlatilag alapjaiban át kell alakítani. Ez a 2010. év feladata lesz.

2009-ben az igazgatóság életében komoly megterhelést jelentett a költözködés, amely kisebb fennakadásokkal, (de az országos infrastruktúra folyamatos működtetésének biztosításával) jelentős munkavállalói többlet-erőfeszítéssel zajlott le. Év végén szüntettük meg – jelentős

költség takarékossgot remélve – a balatonfüredi telephelyet, amely az intézményen belül a hatáskörök megváltoztatásával és a feladatok újraosztásával járt.

Az igazgatóság gazdálkodása a takarékosági szempontok maximális figyelembevételével zajlott. Az MgSzH megyei erdészeti igazgatóságai megyei, illetve regionális területen működő elsőfokú hatósági szervek, melyek az ország teljes területének egyötöd, termőföld területének egynegyed részén rendelkeznek illetékességgel. Fő tevékenységük a tervszerű és ellenőrzött erdőgazdálkodás biztosítása.

Az erdészeti igazgatás a 2009. évben a következő feladatokat látta el:

- erdőleltár készítése az ország erdővel borított területére (évente a teljes erdőterület egytizedén megújításra kerülnek az Országos Erdőállomány Adattár állapot és terv adatai, valamint indokolt esetekben újabb faállománnyal borított területek kerülnek nyilvántartásba); 2009-ben előreláthatólag (mivel az ország és ezzel az erdészeti tervezési körzetek erdőterülete a folyamatos erdőtelepítéseknek megfelelően emelkedik) 195 ezer hektár erdőterületre készül körzeti erdőterv, amely 20 erdőtervezési körzetben és 14 állami erdészeti egységben található. A terepi felvételeket és az erdőrézset szintű egyeztetéseket követően az adatok feldolgozása, a körzet szintű egyeztetések lefolytatása és az új térképek elkészítése áthúzódik a jövő évre.
- Az erdészeti szakigazgatás tevékenyen részt vett az országos és megyei területrendezési tervek, valamint a Natura 2000 fenntartási tervek készítésének folyamatában, valamint erdőfejlesztési tervek készítésében (Sokorói dombság és a Mecsek erdőfejlesztési terve, „Termárvölgyből – Erdőhátra” erdészeti térségfejlesztési terve). Ehhez kötődően a tervek elkészítéséhez szükséges tematikus térképeket biztosította.
- Az erdészeti igazgatás egyik legfontosabb feladata az erdőgazdálkodási tevékenységek szakmai és jogszabályi alapját garantáló körzeti erdőtervek készítése, amelyeket a földművelésügyi miniszter hagy jóvá, és amelyek az egyes erdőgazdálkodók tevékenységéhez kötelezően elkészítendő erdőgazdasági üzemtervek, az új jogi környezet szerint erdőterv határozatok (erdőtervek) alapjait képezik. 2009-ben a körzeti erdőtervek átmeneti időben készültek, mert a 2008. évi előzetes egyeztetések idején még a 1996. évi LIV. törvény volt hatályban, de mire a minisztériumi jóváhagyás megtörtént, addigra az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: új Evt.) szabályozása lépett érvénybe. Az új Evt. eltörölte az üzemtervet, így a továbbiakban az erdőgazdálkodó jogait és kötelezettségeit a körzeti erdőterv alapján megállapított erdőterv határozat tartalmazza, amelyet az illetékes erdészeti igazgatóság hivatalból, vagy az új Evt. hatálybalépése előtt jóváhagyott körzeti erdőterv alapján az erdőgazdálkodó kérelemére állapít meg. Az erdőgazdálkodó az erdőterv határozat alapján, bejelentési kötelezettségének eleget téve végezhet erdőgazdálkodási tevékenységet. 2009-ben a tavalyi terepi felvételek alapján 15 db erdészeti tervezési körzetre készült körzeti erdőterv, 13 állami erdészeti területre pedig üzemterv, ezek összesen 217 ezer hektár területet érintettek. 2009-ben a magán erdőgazdálkodók számára készített üzemtervek, illetve erdőterv határozatok száma mintegy 3400 db volt.
- Az ország teljes erdőterületére digitális erdészeti térképi adatbázis áll rendelkezésre. Az erdészeti szakemberek modern térképezési eszközöket, eljárásokat, szoftvereket használnak fel munkájuk során, amely tevékenységet az erdőterületekről készült légi felvételek is támogatják.

Az MgSzH hazánk összes erdeinek csaknem naprakész adatait tartalmazó és kezelő Erdészeti Szakigazgatási Információs Rendszert működtet, melynek része:

- a digitális erdészeti térképbázis,
- az erdőgazdálkodói nyilvántartás

- az erdőkre (általános adatok, termőhelyi adatok, faállományadatok, fakitermelési és erdősítési tervadatok), az erdőkben végzett tevékenységekre vonatkozó információk.

A rendszer működtetése, az abból történő belső és külső adatszolgáltatás, az ágazati döntéseket megalapozó információ szolgáltatása az igazgatóság feladata. A jogszabályi környezet jelentős változása miatt az Erdészeti Szakigazgatási Információs Rendszert is jelentős mértékben át kell alakítani.

Az Igazgatóság a következő adatszolgáltatásokat teljesítette, illetve az erdőgazdálkodás és az erdők állapotának követése érdekében a következő jelentéseket készítette el:

- Join Forest Sector Questioner (kapcsolódó fejlesztés: a kéregben, ill. a kéreg nélkül számított választékok konverziójának kidolgozása)
- Forest Resource Assesment (FRA 2010, a FAO világ-erdőleltára)
- Az üvegház-gázokról szóló ENSZ Keretegyezmény számára történő adatszolgáltatás, a Kiotói Jegyzőkönyv számára készítendő gázleltár előkészítése
- MCPFE 2011 – előkészítő munkák
- EFDAC adatszolgáltatás (főleg FNM-alapokon)
- Mérleg a 2008-es évről
- Miniszteri Jelentés a 2008-es évről
- KSH-felé történő évi rendes adatszolgáltatások (Agrárgazdasági Zsebkönyv, Mezőgazdasági Évkönyv)
- Kérdőíves adatgyűjtések az OSAP-on
- Adatszolgáltatás a Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerhez (VÁTI Kht.)
- A nemzeti erdészeti támogatások kifuttatásának számításai
- Évi rendes adatszolgáltatás az Energia Központ Kht-nak.
- Leporelló – idősorok, a 2008-as év legfontosabb szakmai mutatói

Az erdészeti igazgatás legfontosabb feladata az erdőgazdálkodás felügyelete, amely magába foglalja az erdőgazdálkodási tervek megvalósulásának biztosítását, az erdőkben folyó gazdálkodás (erdőművelési és fahasználati tevékenységek) ellenőrzését.

Több mint 60 000 erdőrészlet esetében történt meg az erdősítések műszaki átvételének elvégzése, jegyzőkönyvének elkészítése és feldolgozása. Közel 30 000 db erdőrészletet érintett az elvégzett fahasználati munka átvétele és leszámolása. Körülbelül 40 000 egyéb hatósági ügyben született határozat 2009 folyamán.

Az igazgatóság 2009-ben mintegy 1000 ügyben hozott másodfokú határozatot. A hátralékos ügyek száma az osztály létszámából és leterheltségéből adódóan egyre nő.

Az erdészeti támogatási jogcímek végrehajtásának szakmai koordinációját az igazgatóság végzi, továbbá részt vesz a tervezett jogcímek kialakításában is. Folyamatos volt az NVT-s támogatások (MgTE), valamint a régi nemzeti támogatások kifuttatása (erdőfelújítás, erdőtelepítés).

Az adózók által a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásából az „Az erdők közjóléti célú védelmét és bővítését szolgáló feladatok” című jogcím pályázatainak elbírálása megtörtént.

Új támogatási jogcímek indultak be EMVA forrásból:

- Erdészeti potenciál helyreállítása,
- Ültetvénykorszerűsítés,

- Fás és lágyszárú energiaültetvények,
- Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- Az erdő szerkezetátalakításához nyújtandó támogatások
- Az erdő gazdasági értékének növeléséhez nyújtott támogatás

Az Erdővédelmi Mérő és Megfigyelési Rendszer (EMMRE) keretén belül az igazgatóság 2009. évben esedékes feladatai közé az alábbiak tartoztak:

- Nagyterületű egészségi állapotfelmérés (EVH) felvétele: A 2009. évben a 4x4 km-es hálózati, mintegy 1200 mintapontot magában foglaló nemzeti szintű egészségi állapot felvételére finanszírozás hiányában nem került sor. Az állapotfelmérést a Life Plus FutMon projekten belül mintegy 78 mintaponton végeztük el.
- Faállományok Növekedésének Megfigyelése (FNM) rendszer működtetése: ezen feladatkörben az előző időszakból áthúzódó terepi felvételek befejezése, a felvételek ellenőrzése, valamint az adatok összegyűjtése és feldolgozása történt. A 2008-2009. felvételi ciklusban több mint 1800 mintaponton mintegy 25 500 db mintafa felvételezésre került sor.
- Hazai és nemzetközi koordinációs tevékenység ellátása: egyrészt az Erdészeti Tudományos Intézet (ERTI), illetve részben a Nyugat-Magyarországi Egyetem adott témához tartozó feladatainak összehangolását foglalta magába, másrészt a nemzetközi feladatokra is kiterjedt.

Life Plus FutMon

A nemzetközi együttműködés keretében a 2009. évben indult a Life Plus finanszírozású, FutMon projekt végrehajtása, amelyben az erdészeti hatóság, illetve alvállalkozóként az ERTI a kedvezményezett. A projekt költségvetésének közel felét az Európai Unió finanszírozza.

A FutMon projekt részeként a nyári időszakban 78 ponton, 1872 db mintafán felvételezésre került az erdők egészségi állapota. Bár a 78 pont elsősorban európai léptékben szolgáltat kellő megbízhatóságú információt, alacsonyabb megbízhatósággal azonban az országra vonatkozó információ is nyerhető. A felvett adatok alapján az egyedek 55%-a tünetmentes, ez kedvező változás az előző évi 44%-hoz képest. 27% gyengén károsodott, 12% közepesen károsodott, míg 3% erősen károsodott. Az elhalt fák aránya változatlanul 3%. Összességében tehát a magyar erdők egészségi állapotában további javulás tapasztalható az előző évekhez képest.

A 2009. évben a szélesebb szakma részére tájékoztató szórólapot adtunk ki az EMMRE tevékenységével kapcsolatosan. Ugyancsak idén egy könyv is megjelentetésre került, mely az EMMRE elmúlt húszévi tevékenységéről, az elvégzett feladatokról és az összegyűjtött adatok elemzéséből származó információkat ismerteti az olvasóval.

A jogszabályi környezet változását is figyelembe véve, megkezdődtek az előkészületi munkák a következő év, évek monitoring tevékenységének megvalósítására, végrehajtására. Ez az említett FNM tevékenységen túlmenően a vadkár, erdőtüz, valamint az éghajlat változás felmérésére, követésére vonatkozó monitoring tevékenységeket foglalja magában.

3.) Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság

Vetőmagfelügyelet és minősítés

Alapfeladat

A vetőmag előállítás és forgalmazás feltételeinek biztosítása, hatósági vizsgálatok és ellenőrzések elvégzése.

Feladatok alakulása 2009. évben

2008. évhez képest 4,9%-kal nőtt a hivatalos ellenőrzésben részesített vetőmagelőállító terület nagysága.

A szemlében részesített terület 129 552 hektárról 135 985 hektárra nőtt. Az ellenőrzött terület nagyságát a korrigált szemleterületet mutatja, 302 107 hektárról 345359 hektárra emelkedett, ami a többszemlés vetőmagszaporítások emelkedését jelzi. Jelentősen emelkedett a hibridkukorica, valamint az ipari növények (mustár, olajretek) szaporító területe az európai vetőmaghelyzet miatt, ahol előző évben hiányhelyzet alakult ki.

A 2008. évi tényleges 266 392 tonnával szemben 2009. év végéig 220 498 tonna vetőmag fémzárolása történt meg, ami közel 20%-kal kevesebb, mint az előző évben. Nagymértékű csökkenés tapasztalható a kalászos gabonák fémzárolása területén, a többi növényfaj vetőmagját hasonló nagyságrendben fémzároltatták a vetőmagelőállítók.

A 2008. évben bevezetésre került meghatalmazott jogkörben végzett szántóföldi ellenőrzés rendszerét 2009-ben ellenőriztük először, igen pozitív eredménnyel. A szántóföldi növényfajok esetében átfogó, országos vetőmagüzemi ellenőrzéseket végeztünk minden megyében.

Növényfajta-elismerés és fajtakitermesztés

Alapfeladat

Az Európai Unióban a közösségi szabályozás alá eső szántóföldi és zöldség fajokról, valamint a szőlő fajtáiról nemzeti fajtajegyzéket kell vezetni, amelyekről a fajták az EU Közös Fajtakatalógusába kerülnek. Csak a jegyzéken lévő fajták vetőmagja forgalmazható. Minden más növényfaj fajtái fakultatív módon állami elismerésben részesíthetők és ezáltal nemzeti fajtajegyzékre vehetők.

Feladatok alakulása EU csatlakozás óta (állami elismerés)

Az Európai Unióhoz történt csatlakozásunkat követő három évben a szántóföldi növényfajokból a bejelentési szám kis mértékben csökkent, 2008-tól pedig már újra emelkedett. A bejelentett fajták száma a köztermesztésben is meghatározó fajokból tovább növekedett, így a kalászos gabonákból 75 db, a kukoricából 128 db, az őszi káposztarepcéből 61db új fajtabejelentés volt 2009-ben. Csökkent viszont a napraforgó bejelentések száma, az előző évi 56 db-ról 35 db-ra.

Jelentős számú a fajtabejelentés cukorrépából is annak ellenére, hogy a vetésterülete napjainkra lényegesen lecsökkent. Folytatódik a fajtabejelentés néhány olyan fajból is, amelyek energetikai célú hasznosításra is alkalmasak (például cirokfélék).

A szántóföldi növények területén tehát a fontosabb növényfajokból a fajtabejelentések az előzetes várakozások ellenére sem csökkentek az EU Közös Fajtakatalógus érvényességének kiterjesztésével sem. A meghatározó fajtatulajdonosok a hazai növénytermesztés alapját képező fajokból továbbra is bejelentik fajtaikat állami elismerésre Magyarországon, mivel ismerni kell a fajták hazai körülmények közötti viselkedését, mielőtt azok köztermesztésbe kerülnek.

Elismert fajták posztregisztrációs vizsgálata:

Az elismert fajták posztregisztrációs vizsgálata keretében a termelők számára fontos információt jelent a biztonságos fajtakiválasztáshoz az államilag elismert fajtákkal végzett kísérletek

eredménye. Az Európai Unióba történt belépésünk következtében a nagy fajtaszámból adódóan nőtt a fajtaválaszték, így a biztonságos fajtakiválasztáshoz a kísérletek jelentősége is megnőtt.

A Gabonatermesztők Országos Szövetsége (GOSZ), valamint a Vetőmag Szövetség és TermékTanács (VSZT) 2009-ben is folytatta – a vizsgálatok pénzügyi háttérének biztosításával – őszi búzánál és kukoricánál az elismert fajták kísérleti rendszerét. A GOSZ/VSZT megrendelésére az MgSzH végzi és értékeli a fajtakísérleteket, az eredményeket pedig a GOSZ/VSZT teszi közzé a Magyar Mezőgazdaság című hetilap mellékleteként.

A jövőbeni feladat a napraforgó és az őszi káposztarepce elismert fajtáinak szervezett vizsgálatba vonása, azonban ehhez még nem áll rendelkezésre elegendő pénzügyi forrás.

Szaporítóanyag felügyelet és minősítés

Alapfeladat

Dísznövény, zöldségpalánta, valamint szőlő-, gyümölcs- és erdészeti szaporítóanyagoknak a vonatkozó rendeletek szerinti minősítése és előállításának felügyelete.

Feladatok alakulása 2009. évben

Kiemelt figyelmet fordítottunk a kiskereskedelmi forgalomban kapható dísznövény szaporítóanyagok, – palánták, díszfaiskolai termékek, virághagymák – minőségének ellenőrzésére. Az akció keretében mintegy 40 kereskedelmi egységben tartottunk ellenőrzést, amelyek közül hét esetben, – sajnálatos módon – intézkedésre is szükség volt. A leggyakoribb szankció a minőségileg kifogásolható tételek forgalomba hozataltól való eltiltása volt, de minőségvédelmi bírság kivetésével is élnünk kellett.

Egy-egy kiemelt termékcsoporthoz az MgSzH Fajtakitermesztő Állomásán és tordasi Fajtakísérleti Állomásán további vizsgálatnak is alávetettünk a rejtett hiányosságok felderítése, a fajtaazonosság és fajtatisztaság ellenőrzése, valamint a minőséget befolyásoló károsítók kiszűrése céljából. 2007-ben a kardvirág szaporítóanyag, 2008-ban a gyökércsomagolt rózsatövek, 2009-ben a Verbéna fajták álltak a vizsgálatok középpontjában, és számos olyan tételt sikerült ily módon kiszűrniük, amelyek nem feleltek meg a jogszabályi előírásoknak.

A szőlő és gyümölcs szaporítóanyag előállításban 2008-ban bekövetkezett jelentős mennyiségi növekedés után 2009-ben azonos szinten maradt a termelés (szemben az elmúlt évvel, amikor jelentős szőlőoltvány túlkínálat volt), ültetési anyaghány képződött a legtöbb fajta esetében. Ennek oka, hogy 2010-ben lejár az Unió csatlakozás előtt megszerzett borszőlő újratelepítési jogok felhasználásának lehetősége, ezért (valószínűleg átmenetileg, erre az évre) hirtelen megnőtt a szőlőültetvény telepítési szándék. A szaporítóanyagok minősítését és ellenőrzését a **Szőlő-Gyümölcs Szaporítóanyag Felügyeleti Osztály** végzi.

Az elmúlt évek értékesítési gondjai miatt várható, hogy felesleg állhat elő alma és meggy oltványokból. Több csonthéjas faj esetében viszont (őszibarack, kajszli, szilva) az előző téli károsodás miatt igen rossz volt a faiskolák kihozatala, ezért jelentősebb tételek már nehezen beszerezhetőek.

Az utóbbi években kiemelt fontosságúvá vált a megújuló energiaforrások ügye, az agro-bioenergetika. Ennek fontos részterülete a fás szárú energetikai ültetvények létesítése, mely témában az egyik kulcskérdés a magas biológiai értékű fajta és szaporítóanyag. Az **Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Felügyeleti Osztály** összeállította a jogszabályi feltételeknek eleget tevő, energetikai ültetvényekben alkalmazható nyár és fűz fajták listáját. A lista a Hivatal honlapján minden szakember számára elérhető. Egyidejűleg megkezdődött 14 fajta bevonásával

a fajtakísérletek szervezése, részben az MgSzH saját állomáshálózatában (Monorierdő, Debrecen), részben együttműködő partnereknél (Borjád).

4.) Állattenyésztési Igazgatóság

Az Állattenyésztési Igazgatóság az MgSZH Központ szervezeti keretei között, nevesített állattenyésztési hatóságként működik, feladatai közé tartozik a tenyésztőszerkezeti- és fajtaelismerések, fajtaminősítési eljárások, másodfokú eljárások lefolytatása. Az Igazgatóság az alapfeladatait központi apparátusa, területi főfelügyelői és laboratóriumai útján látja el.

2009. augusztus elsejével az MgSzH Központ Állattenyésztési Igazgatósága a tenyésztési, hatósági feladatok költséghatékony és feladatorientált elvégzése érdekében átszervezésre került. Az áttekinthetőbb és hatékonyabb működés céljából az Igazgatóságon az állatfaji alapon, vertikálisan szerveződött osztályok helyett az egyes feladatcsoportok mentén horizontálisan szerveződött osztályok jöttek létre. Ezzel párhuzamosan a Központ által korábban végzett feladatok jelentős része – a különböző engedélyek kiadása és a helyszíni ellenőrzések döntő többsége – az MgSzH megyei szerveihez került át, elősegítve ezzel a gyorsabb és egyszerűbb ügyintézkést az állattartók számára. A megyei szervek szakmai irányítását továbbra is az Állattenyésztési Igazgatóság végzi.

Az Igazgatóság a feladatait jelenleg 4 szervezeti egység (osztály) látja el.

Az egyes osztályok legfontosabb feladatai:

A Tenyésztési Hatósági Osztály feladatai

- A megyéknél lévő főfelügyelők szakmai feladatainak meghatározása és végrehajtásának ellenőrzése.
- Másodfokú eljárások lefolytatása.
- Tenyésztőszerkezetek, művi szaporító létesítmények, helyszíni ellenőrzések végzése.
- Tenyésztőszerkezetek elismerése (fajták).
- Tenyészállat és szaporítóanyag kivittel és behozattal kapcsolatos feladatok végzése.
- Szakmai jogszabály tervezetek készítése és véleményezése.
- Ágazati szakmai anyagok, értékelések készítése és véleményezése.
- Nyilvántartások vezetése: baromfikeltetők, halkeltetők, telepek, mesterséges termékenyítő állomás, spermatóroló központ, embrióátültető állomás.
- Baromfi törzsállomány azonosítók kiadása.

A Tenyésztés-szervezési és Teljesítményvizsgáló Osztály feladatai

- Szarvasmarha, sertés, juh, kecske, ló, baromfi fajokra vonatkozó informatikai rendszerek fejlesztése és üzemeltetése.
- Szarvasmarha, sertés, juh, kecske, ló, baromfi fajokra vonatkozó információs rendszerek ügyfélszolgálati feladatainak ellátása.
- Tenyésztőszerkezeti- és fajtanilvántartás vezetése.
- Állami apaállat gazdálkodás végzése, országos fedezőkén nyilvántartás, mesterséges termékenyítésre engedélyezés.

- Teljesítményvizsgálati megbízás, helyszínek engedélyezése, ellenőrzés, hitelesítés.
- Teljesítményvizsgálat-, tenyészték-becslés végzése, adatok feldolgozása, hitelesítése.
- Állatjelölés-, és nyilvántartás rendszerének kialakítása, fejlesztése.
- Állatjelölés- és nyilvántartás ellenőrzése.
- Tenyésztési, törzskönyvi adatbázis kialakítása, működtetése, fejlesztése.
- Lóútlevél kiadó rendszer-, lóútlevél iroda működtetése, lóútlevél kiadása.
- Tenyésztésszervezési támogatások leigazolása, adatszolgáltatás.
- Méneskönyvek vezetése.
- Tenyésztőszervezetek elismerése (fajták).

Az Állatgenetikai Erőforrások Osztálya feladatai

- Részt vesz a védett őshonos és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták kijelölésének előkészítésében.
- Részt vesz a védett őshonos mezőgazdasági állatfajták tenyésztőszervezetinek elismerésében.
- Koordinálja az őshonos apaállatok szaporítóanyag, embrió előállítására történő felhasználásának engedélyezését.
- Ellenőrzi a védett őshonos állatfajták tenyésztési programjának génmegőrzésre vonatkozó fejezeteinek végrehajtását.
- Szakmai jogszabály tervezetek készítése és véleményezése.
- Ágazati szakmai anyagok, értékelések készítése és véleményezése.
- Koordinálja, ellenőrzi az állami tulajdonú apaállat gazdálkodást.
- In vitro génbankot hoz létre és gondoskodik a működtetéséről.
- Részt vesz a nemzetközi szakmai szervezetek munkájában.
- Kialakítja a mezőgazdasági állatfajták biodiverzitásának megőrzését szolgáló honlapot, tájékoztató és népszerűsítő anyagokat készít.
- Elvégzi a biodiverzitással összefüggő vizsgálatokat.

A Vágóállat Minősítés-felügyeleti Osztály feladatai

- A vágóállatok vágás utáni minősítésének általános működési keretének, feltételeinek biztosítása, ellenőrzése, hatósági felügyelete.
- A vágóállatok EUROP (Európai Unió előírásainak megfelelő) rendszerű vágott test minősítésének, jelölésének és a nyomkövetés feltételrendszerének ellenőrzése, hatósági felügyelete.
- A vágóhidak által üzemeltetett vágómarha, vágósertés, vágójuh minősítő helyek működésének engedélyezése elsőfokú eljárás keretében, a határozatlan idejű engedélyek kiadása, a működési feltételek ellenőrzése, a szabálytalan működés szankcionálása, az engedélyek szükség szerinti felfüggesztése, visszavonása elsőfokú eljárás keretében, határozattal.
- A minősítő szervezetek működésének engedélyezése elsőfokú eljárás keretében, a határozatlan idejű engedélyek kiadása, a működési feltételek ellenőrzése, a szabálytalan működés szankcionálása, az engedélyek szükség szerinti felfüggesztése, visszavonása elsőfokú eljárás keretében, határozattal.

- A vágóállat minősítő képzések, továbbképzések, a teljes oktatási folyamat szakmai irányítása, ellenőrzése, hatósági felügyelete.
- A vágóállat minősítés hatósági bélyegzőinek biztosítása díj ellenében, kiadása, bevonása, a hatósági bélyegzők nyilvántartása.
- Az EUROP rendszer szerinti vágás utáni minősítés feltételeinek, szabályainak, működésének és a vágómarha, a vágósertés, a vágójuh vágott-testek speciális minősítésének, kereskedelmi osztályba sorolásának és jelölésének kötelező, előírt számú hatósági ellenőrzése.
- A vágó-, a daraboló- és a feldolgozó üzemekben, valamint a kereskedelmi egységekben a kereskedelmi forgalomba kerülő húsok és húsrészek vágás utáni minősítési és jelölési kötelezettség betartásának ellenőrzése.
- Az informatikai rendszer vágóhídi (perifériás és kommunikációs moduljainak) és központi szoftvereinek működés-ellenőrzése, fejlesztése.
- A minisztérium és az Európai Unió felé a jelentések, közzétételek elkészítése.
- A szakmai jogszabályok előkészítésében részvétel, a tervezetek észrevételezése.

2009. évi statisztikai adatok

Az Igazgatóság az állatfaji tenyésztőszervezetek munkájának ellenőrzése során a szarvasmarhafajták 8 elismert és 8 ideiglenesen elismert tenyésztőszervezetének 794 tenyészetében, 5 sertésenyésztő szervezet esetében 109 sertésenyészetben, 2 juhtenyésztő szervezet 112 tenyészetében végzett felülvizsgálatot, vagy ellenőrzést. A 16 lótenyésztő szervezet és 1 számarenyésztő szervezet felülvizsgálata az adminisztratív központban folytatott céll ellenőrzésekkel, valamint a lótenyésztők esetében 291 helyszíni ellenőrzéssel történt.

41 baromfi tenyésztő szervezetnél 340 baromfiállomány felülvizsgálatával valósult meg a szakmai követelmények kontrollja, baromfikeltetőt 184 esetben ellenőrzött az Igazgatóság. 2009-ben új létesítmények engedélyének kiadására 108 baromfi-, 3 halkeltető állomás, 46 méhanya-nevelő telep, 29 mesterséges termékenyítő, 4 embrió átültető állomás, valamint 5 spermatorló központ esetében került sor.

Szarvasmarha állományokban főfelügyelőink és belső munkatársaink 794 ellenőrzést végeztek.

A teljesítményvizsgálatok keretében szarvasmarhánál 11 regisztrált ivadék teljesítményvizsgálat indítás történt, 67 hazai bikával (tejelő 61, magyar tarka kettős hasznosítású 3 és húshasznú magyar tarka 3). Sajátteljesítmény-vizsgálat eredménye alapján 495 tenyészbika minősítését hitelesítettük. Új tulajdonságok tenyészérték-becslési modelljét teszteltük.

A ló teljesítményvizsgáló állomáson 57 méncsikót vizsgáztattak le, a versenyló fajtákban 820 ló kipróbálása történt meg. Az ivadékvizsgált sportlovak és mének száma 3115 volt.

Juhoknál 29 618 anyai teljesítmény vizsgálat, 8220 üzemi sajátteljesítmény-vizsgálat, 6923 nyírósúly vizsgálat és 352 tejtermelés ellenőrzés történt. A sertéseknél a 311 üzembe koncentrálódó tenyésztői munka mintegy 41 000 üzemi sajátteljesítmény-vizsgálat, 15 500 üzemi ivadékteljesítmény-vizsgálat folyt. Tyúkféle baromfi esetében pulykateszt folyt 4 fajtánál Kaposvárott.

Ló tenyészversenyeken (ivadékvizsgálatokon) 162 egyed, tenyészszemléken 792 egyed került minősítésre.

A 2009. december 31-i állapotnak megfelelően az Állattenyésztési Igazgatóság 208 állatfajta tart nyilvántartásában, ebből 133 elismert fajta, 74 ideiglenes forgalmazásra engedélyezett, és 1 fajta bejelentett státuszú.

A 2009. évben 9 új fajtabejelentés érkezett a tenyésztési hatósághoz, amelyek megkapták az ideiglenes forgalmazási engedélyt.

2009. évben 719 kancafedezettő, 32 ló mesterséges termékenyítő állomás működött, ebből 118 fedezettő, illetve 32 termékenyítő állomást vizsgáltunk a helyszínen. A művi szaporítási létesítmények felülvizsgálata során 3 szarvasmarha mesterséges termékenyítő, 1 juh mesterséges termékenyítő, 7 sertés mesterséges termékenyítő állomás célvizsgálatára került sor, emellett elfogadtunk egy méh és egy kutya mesterséges termékenyítő állomást is. A már működő embrió átültető állomások (2 szarvasmarha, 1 juh) felülvizsgálata kedvező eredménnyel megtörtént. Öt spermatóroló központ került engedélyezésre.

Hatósági bizonyítványba foglalva 630 központi lajstromszámot osztottunk ki tenyész bikáknak.

A hatósági döntések megalapozásakor az Állattenyésztési laboratórium genetika részlege 4802 szarvasmarha és 2800 ló DNS alapú származásellenőrzési vizsgálatot hajtott végre. Megteremtettük az általunk őrzött, pótolhatatlan genetikai minták hosszú távú megőrzésének műszaki feltételrendszerét.

Az andrológiai laboratóriumba külföldről érkezett állati szaporítóanyag szállítmányok (123 tétel) honosítási eljárásait lefolytattuk, a megmintázott mennyiség mintaalapja 359 000 adag mélyhűtött sperma volt.

A tenyésztésszervezési feladatok során kiemelt fontosságuként kezeltük az országos informatikai adatbázis fejlesztésével és működtetésével kapcsolatos tennivalóinkat. Szarvasmarhák esetében 495 858 belföldi marhalevél és 143 149 szarvasmarha útlevele kibocsátására került sor. 2009. évben 19 418 szállítás során 636 130 szállított juh adatai kerültek regisztrálásra az informatikai rendszerben. A sertés esetében az év folyamán 75 000 szállítás során 3 516 367 állatot regisztráltunk a nyilvántartásban.

A ló útlevele rendszer működtetése során 12 500 adat került be hiteles módon adatállományunkba. 2009-ben 10 099 ló útlevele kiadására került sor, valamint 1318 esetben vezettük át a tulajdonos változását.

A vágóállatok vágás utáni minősítésének hatósági felügyelete során 40 vágómarha, 132 vágósertés és 10 vágójuh minősítő hely 182 felülvizsgálattal és 420 ellenőrzéssel történt meg. Az év folyamán 217 kereskedelmi egységben a tokehúsoknál is ellenőrzésre került a jelölés végrehajtása és a minősítés.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal kötött együttműködési szerződés alapján 538 anyajuh, 526 anyatehén és 25 anyakecske jogcímen támogatott ügyfél helyszíni ellenőrzésére került sor. Az adatbázisból 3,4 millió adat átadását biztosította az Állattenyésztési Igazgatóság a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal részére, a megfelelő támogatás kifizetési jogosultság megállapítása, ellenőrzése céljából.

Az országos informatikai rendszerek és az ezekhez kapcsolódó Pénzügyi Modul jogszabály szerinti fenntartásáról, a rendszer üzemeltetéséről és karbantartásáról szóló feladatokra vonatkozó korábbi szerződések lejártak. Elkészült a közbeszerzéshez szükséges műszaki leírás valamint a további dokumentumok. A közbeszerzési eljárás sikerrel lefolytatásra került.

Megkezdtük a szarvasmarha füljelző ellátás rendszerének átalakítását oly módon, hogy az több beszállító jelenlétét is lehetővé tegye. A műszaki követelmények nemzetközi elvárásoknak megfelelő leírása, a pályázat előkészítése megtörtént.

Jelentős jogszabály-előkészítő tevékenység folyt a Magyar Állattenyésztők Szövetségével közösen az 1993. évi állattenyésztési törvényt kiváltó új jogszabály megalkotására.

A juhtenyésztésben elkészült és beüzemelésre került az új törzskönyvi rendszer, megjelent az új juh és kecske nyilvántartásról szóló rendelet, amely az Európai Unió követelményeinek megfelelően szabályozza a jelölési, bejelentési kötelezettségeket.

A Kölcsönös Megfeleltetési (KM) ellenőrzési rendszer fejlesztése során a szarvasmarha, a sertés és a juh-kecske jelölési és nyilvántartási kötelezettségek ellenőrzéséhez elkészültek az ellenőrzési jegyzőkönyvek a kitöltési utasításokkal, a mellékletekkel és a gazdatájékoztató anyagokkal.

Elkészült a ló-útlevél rendelet tervezete, a hozzá kapcsolódó jelölőeszköz pályázati kiírással együtt. A ló nyilvántartás működtetéséhez szükséges informatikai fejlesztés előkészületei is megkezdődtek az elmúlt évben.

III. Intézményszervezési Elnökhelyettes irányítása alatt működő szervezeti egységek

1.) Horizontális Fejlesztések Igazgatósága

Általános áttekintés

A Kölcsönös Megfeleltetés MgSzH-ra vonatkozó ellenőrzési feladatainak határidőre történő bevezethetősége érdekében 2008. február 1-jén alakult meg a Kölcsönös Megfeleltetés Projektmenedzsment Önálló Osztály. A 2009. augusztus 1-jével hatályba lépett MgSzH Központ Hivatali Szervezeti és Működési Szabályzat alapján új szervezeti egységként került kialakításra az Intézményszervezési Elnökhelyetteség alatt. A Horizontális Fejlesztések Igazgatósága alapja a megszűnt Kölcsönös Megfeleltetés Projektmenedzsment Önálló Osztály, mely horizontális fejlesztési feladatokkal bővült.

A Horizontális Fejlesztések Igazgatósága felelős a szakmai igazgatóságok bevonásával az MgSzH átfogó fejlesztések koordinálásáért és az intézményi pályázatok kezeléséért, illetve kölcsönös megfeleltetési rendszer bevezetésének és működésének hivatalon belüli megszervezéséért.

Az Igazgatóságon működő két osztály közül a KM ellenőrzések országos koordinációját és a másodfokú hatósági feladatokat a Kölcsönös Megfeleltetés Osztály végzi, a KM/EKOP, ÁROP, KEOP, KMOP, TÁMOP projektek és a multiprojekt menedzsmentjét pedig – egyéb feladatai mellett – a Fejlesztési Osztály látja el.

A Kölcsönös Megfeleltetés területén végzett tevékenység

2009. január 1-jétől kötelező ellenőrizni a Kölcsönös Megfeleltetés szabályainak betartását. Az MgSzH megyei szervezetei az ellenőrzéseket összehangoltan, az „egy gazdálkodónál, egy évben, egyszer” elvet szem előtt tartva végezték el. A JFGK 2, 3, 4 esetében az ellenőrzések megkezdése előtt 14 nappal, míg a JFGK 6, 7, 8 esetében 48 órával korábban értesítik a gazdálkodókat.

Az ellenőrzések során nagy hangsúlyt fektettünk a gazdálkodók jogszabályokban előírt dokumentációinak vizsgálatára. Ezért javasoltuk, hogy a termelők az év elején megjelent „Gazdálkodói Kézikönyv 2009”-ben található útmutatásnak megfelelően készítsék elő nyilvántartásaikat, és az azokhoz kapcsolódó iratokat.

A helyszíni ellenőrzésről minden esetben jegyzőkönyv készült, amely adatlapból, és betétlapokból áll. Az adatlap a gazdálkodó adatait tartalmazza, a betétlapok pedig az egyes jogszabályi követelmények betartásának ellenőrzését bizonyítják. Minden mezőgazdasági termelő kapott igazolást az ellenőrzés lefolytatásáról. A gazdálkodó a jegyzőkönyv kapcsán akár a helyszínen is észrevételeket tehetett, de ez a lehetőség az ellenőrzést követően 8 napos, úgynevezett „észrevételezési” időszakban is rendelkezésre állt; ekkor már a részére megküldött dokumentumban tehetett észrevételt.

Az esetleges meg nem felelés tényéről a határozatokat a megyei főigazgató adta ki. A határozatokat a termelő a közigazgatási eljárás keretén belül észrevételezhette vagy akár meg is fellebbezhette – még mielőtt bárminemű pénzügyi bírságot szabnak ki rá.

Az MgSzH csak az első és másodfokon lezárt ügyeket küldte meg az MVH részére. A szankciós számítás eredménye az, hogy 1, 3 vagy 5 %-os levonást kell alkalmazni a termelőnél. A konkrét összegről a gazdálkodó a korábbi évek gyakorlatának megfelelő támogatásról szóló határozatokból értesült vagy fog értesülni.

2009-ben 5459 gazdálkodót ellenőriztünk. A helyszíni ellenőrzésről szóló elsőfokú határozatok kapcsán a mai napig 72 fellebbezés érkezett. Ezidáig 4496 aktát küldtünk meg az MVH részére, ez az összes várt jelentés 87%-a.

A fellebbezések száma elenyészően csekély volt az összes kiadott elsőfokú határozat számához képest (kb. 1%). A másodfokú eljárások döntő többségében adminisztratív hibát állapítottunk meg, ezeknél az ügyfeleknél ismételt ellenőrzést kell végrehajtani.

A Kölcsönös Megfeleltetés ellenőrzési tapasztalatai

Az agrártámogatások feltételeként az EU által előírt új ellenőrzési rendszert Magyarországon zökkenőmentesen bevezettük, az együttműködés mind a kifizető ügynökség és az MgSzH között, mind a hatóság és a gazdálkodók között hatékonyabbá tette a rendszer működtetését.

Az MgSzH által ellenőrzött követelmények területén a gazdálkodók kb. 70%-a minden követelménynek megfelelt, ezért az MVH támogatáscsökkenést nem fog alkalmazni esetükben. Az összes elvégzett ellenőrzés során feltárt hiányosságok 22 %-a enyhe, 3%-a közepes, és mindössze 1%-a volt súlyos minősítésű. A meg nem felelést (is) mutató gazdálkodóknál a tapasztalatok szerint a főbb problémák az alábbiak voltak.

Nitrátszennyezés ellenőrzésének területén:

- Nem rendelkeznek 5 éven belüli talajvizsgálati eredménnyel,
- Trágyakijuttatás történt november 15. és február 15. között.

Sertés állatjelölés és -nyilvántartás területén:

- A sertés állatmozgás-nyilvántartás nem áll rendelkezésre vagy nem felel meg a jogszabálynak,
- A nyilvántartott sertésállomány eltér a ténylegestől,
- A kiszállított sertések száma nem áll arányban az egyéb adatokkal,
- A sertés szállítóleveket nem őrzik meg 3 évig.

Szarvasmarha állatjelölés és -nyilvántartás területén:

- A szarvasmarha állomány-nyilvántartás nem áll rendelkezésre, nincs meg 3 évre visszamenőleg vagy nem felel meg a jogszabálynak,
- A nyilvántartott szarvasmarha állomány eltér a ténylegestől,
- Magas a késve regisztrált vagy kijelentett szarvasmarhák aránya,
- Határidőn túl nincs marhalevél.

Juh/kecske állatjelölés és -nyilvántartás területén:

- Magas a kiesett vagy károsodott juh/kecske füljelzők aránya,
- Kiszállított juhok/kecskék száma nem áll arányban az egyéb adatokkal,
- Juh/kecske állomány-nyilvántartás és mellékletei nincsenek meg 3 évre visszamenőleg.

A jegyzőkönyvek kiértékelése, azaz a meg nem felelés megállapítása és annak minősítése egységes algoritmus alapján, szoftveres segítséggel (a KM szakrendszerben) történt, biztosítva ezáltal az objektív és minden gazdálkodó vonatkozásában azonos elbírálást. Ez az informatikai támogatottság a tapasztalataink alapján jelentős időmegtakarítást is eredményezett a megyei hivatalok munkájában.

Az eredmények azt mutatják, hogy a gazdálkodók felkészítése eredményes volt, mivel a kiszabott szankciók mértéke várhatóan jóval az uniós átlag alatt marad.

1.3. Új intézmény esetén a feladat jogszabályi megalapozása

MgSzH esetében nem értelmezhető.

1.4. Az intézmény által ellátott tevékenységi kör

Ez a rész az 1.2. pontban szerepel.

1.5. A szervezeti és feladatstruktúra korszerűsítésére tett intézkedések bemutatása

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (továbbiakban: MgSzH) hatékony működése érdekében szükségessé vált egy tudatos stratégia megteremtése, amely közép és hosszú távon biztosíthatja a Hivatal racionálisabb integrált működését. A stratégiai elképzelések egyik részét a szervezet belső reformja és átszervezése jelentette, a másik részét az ellátandó feladatok racionalizálása, ami együtt járt további strukturális változásokkal.

A 2009 évi változások alapítói jogi háttérét a következő jogszabályok adták:

1. 12/2008.(FVÉ 2008/17.) FVM utasítása jelentette, amely az MGSZH területi szervei Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítása tárgyában került kiadásra. Az utasítás értelmében az MGSZH területi szerveinél a főigazgatók közvetlen irányítása alatt működő önálló osztályok (gazdasági és informatikai önálló osztály és humánpolitikai és jogi önálló osztály) kerültek kialakításra, meghatározásra került az új szervezeti elemek feladat - hatásköri szabályai.

2009. évi feladat-racionalizációs folyamatok előkészítésével összefüggésben 2009. július 10-én elfogadásra került a 274/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása, amelyre tekintettel az MGSZH Központ és területi szervei Szervezeti és Működési Szabályzatának (továbbiakban SzMSz) módosítása vált szükségessé. A módosítás alapvető célja az volt, hogy bizonyos az MgSzH Központban lévő országos hatáskörű feladatok az MgSzH területi szerveinek hatáskörébe kerüljenek, ezzel erősítve az MgSzH Központ koordinációs jellegét, míg a konkrét hatósági feladatok végzése az ügyfélhez közelebbi szinten történjen. Ennek eredményeként az MgSzH területi szervei 2009. július 10-étől ellátnak borászati, tenyésztési és termesztési hatósági feladatokat, illetve az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv hatáskörébe tartozó feladatok kerületi hivatalok, MgSzH területi szerv és Központ közötti megosztása is átgondolásra került.

2. 11/2009. (VIII.12.) FVM utasítása szintén az MGSZH SZMSZ-ét módosította. Az SzMSZ módosítás következtében csökkent az MgSZH Központban lévő szervezeti egységek száma, az egyes szervezeti egységek közötti feladatmegosztás változott.

A módosítás létrehozta az Intézményszervezési Elnökhelyettes munkaszervezetét, amely az addig meglévő feladat – hatáskör rendszer tekintetében is módosulást hozott.

A korábban önálló osztályként működő tápiószelei Agrobotanikai Központ, elvesztette önállóságát és Agrobotanikai Osztályként került besorolásra a Földművelésügyi és Agrár-környezetgazdálkodási Igazgatóság szervezetébe. Ezen Igazgatóság keretei között alakul meg az Agrár-környezetgazdálkodási Osztály. Fő feladata az agrár-környezetgazdálkodási információs rendszer működtetésének folytatása, a nitrát adatbázis üzemeltetése (elektronikus adatszolgáltatás bevezetése), a Gazdálkodási Naplók elektronikus feldolgozásának kifejlesztése (évi 25.000 elektronikus adatközlés), a 2004-2009 AKG program 100.000 db gazdálkodási naplójának rendszerezése, iktatása.

Az SzMSZ módosítás 2009. augusztus 1-jén lépett hatályba.

A racionalizálandó feladatokat négy csoportba lehetett osztani:

1. Megyére leadandó feladatok;
2. Kiszervezhető feladatok;
3. Megszüntetendő feladatok;
4. Átszervezhető feladatok.

I. Megyei területi szervekhez leadott feladatok

- a) ENAR rendszer letelepítése kerületi szintre, TIR és ENAR nyomtatványok megyei szintű ügyintézése
- b) Elsőfokú hatáskör leadása megyei szintre
- c) Borminősítői Főfelügyelők területi szervhez történő áthelyezése
- d) Állattenyésztési Főfelügyelők területi szervekhez történő áthelyezése
- e) Szaporítóanyag Főfelügyelők területi szervekhez történő áthelyezése
- f) Fajtakísérleti Állomások és Fajtakitermesztő Állomás területi szervekhez történő áthelyezése

II. Kiszervezett feladatok

- a) Gyapjúminősítő Laboratórium feladatainak átadása az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Herceghalom részére
- b) DNS Laboratórium feladatainak átadása az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Herceghalom részére
- c) Nemzeti Lovarda üzemeltetési feladatainak az átadása 2009. április 1-től a „Nemzeti Lovardáért” Alapítvány gazdasági társasága, az N.L. Sportlétesítményt Szolgáltató és Üzemeltető Kft. látja el.
- d) Teljesítményvizsgáló Állomások kiszervezése, üzemeltetési jogok átadása

- Sertés és Juh Teljesítményvizsgáló Állomás, Atkár üzemeltetését 2009. szeptember 15-től 2010. december 31-ig a Magyar Fajtatizta Sertésenyésztők Egyesülete végzi, míg a gyapjúlaboratórium üzemeltetését 2009. szeptember 1-től a herceghalmi Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet és a Magyar Juhtenyésztők és Kecsketenyésztők Szövetsége közösen látja el

- Ló Teljesítményvizsgáló Állomás, Nagycenk. Az üzemeltetésével kapcsolatban egyeztető tárgyalások folynak a Nyugat-magyarországi Egyetemmel, valamint a Magyar Lótenyésztő és Lovas Szervezetek Szövetségével.
- Ló Teljesítményvizsgáló Állomás (Kocsimúzeum), Parád. 2009. január 1-től Parád Nagyközség Önkormányzata használja, valamint üzemelteti az ott lévő Kocsimúzeumot.

III. Megszüntetett feladatok

a) Szakhatósági feladatok egy részének a megszüntetése

A megszüntetés indokául az szolgált, hogy a szakhatósági közreműködések során sokszor olyan kis kockázatú létesítmények, helyszínek bejárását kellett elvégezni, amely sem élelmiszerbiztonsági, járványvédelmi, állatvédelmi, sem talajvédelmi szempontból nem volt indokolt. A többszöri helyszíni kiszállás és a ráfordított munkaidő költségeit az elvégzett munka során beszedett igazgatási szolgáltatási díj több esetben nem fedezte, ezen kívül a lényegi munkavégzéstől vette el időt.

b) Egyes engedélyezési és nyilvántartási feladatok törlése

A feladatok törlését az tette lehetővé, hogy ezekre vonatkozóan Európai Unió kötelezettség nem áll fenn. Megszüntetésük azzal volt indokolható, hogy egy részüknél az engedélyezendő tevékenység nem magas kockázatú, más részüknél a nyilvántartásba vétel is elegendő az engedélyezés helyett. További érvként merült fel, hogy a jogszabályoknak való megfelelés – engedélyezés nélkül is – a helyszíni ellenőrzések során vizsgálható, illetve azok megsértése esetén a hatóság felügyelete mellett a jogszabálykövető magatartás kikényszeríthető.

c) Talajtani szakértői tevékenység megszüntetése

A korábbi időszakban működő, majd részben felszámolásra került talajtani szakértői rendszer szigetszerű maradványai a feladat racionalizáció keretében kerültek megszüntetésre. Ennek alapját az adta, hogy a talajtani szakértők nem hatósági feladatokat, hanem tisztán szolgáltatást végeztek.

d) Mezőgazdasági utak állapotára vonatkozó állapotfelmérésére vonatkozó feladatok jegyzői hatáskörbe történő utalása;

A 274/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal létrehozásáról 42. § h) pontja alapján a Földművelésügyi Igazgatóságoknak a mezőgazdasági utak állapotára vonatkozóan állapotfelmérést kellett végrehajtani, mely a gyakorlatban nem működött, ezért ezen feladat megszüntetését indítványoztuk.

e) Termőföld hasznosítási-, illetve termőképesség-fenntartási kötelezettség betartásának ellenőrzése

A 2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről, 274/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal létrehozásáról 42. § h) pontja rendelkezett ezen tevékenység folytatásáról, amelyet a gyakorlatban a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, a Földhivatal, valamint a Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság is ellenőrzött, így ezen feladat további ellenőrzése a Földművelésügyi Igazgatóság részéről nem volt indokolt.

f) Területrendezési terv elkészítéséhez szükséges igazolások kiadásának törlése

A 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 3. számú melléklete alapján a Földművelésügyi Igazgatóságnak településrendezési tervek és a helyi építési szabályzat véleményezési eljárásában véleményezési jogköre volt, azon esetekben, ahol a Mezőgazdasági területekből történő kivonás

esete állt fenn. Mivel az adandó szakhatósági igazolásnak gyakorlatilag nem volt kihatása a folyamatra, így ezen tevékenység törlésre került.

IV. Átszervezett feladatok

- a) A növény-egészségügyi, növényvédelmi, állategészségügyi, állatvédelmi, takarmányokkal és élelmiszerekkel kapcsolatos éves ellenőrzési tervek átdolgozása kockázatbecslésen alapuló létesítmény és tevékenység ellenőrzésre, ellenőrzések számának csökkentése
- b) Reziduum-toxikológiai, mikrobiológiai, analitikai, radioanalitikai, növényvédőszer maradékanyagokra és takarmányokra vonatkozó éves monitoring programok felülvizsgálata
- c) Gazdálkodási napló rögzítése, terepi adatmonitoring tevékenység
- d) Borminősítő Igazgatóság laborfeladatainak, MGSZH-n belüli egyéb laboratóriumi feladatokkal történő közös elhelyezéssel elvégzése
- e) Szövetkezeti üzletrész értékesítése során (vagyon) felhalmozott irattári anyag átadása a MNV Zrt. részére és a folyamat rendeleti lezárása
- f) DNS Laboratórium, Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságba történő integrációja

A hatékonyabb működés érdekében tett, még folyamatban lévő intézkedések:

1. Teljes körű elektronikus iktató, irat- és munkafolyamat kezelő rendszer fejlesztése

A Projekt eredményeként 2010-től egy korszerű ügyirat - és munkafolyamat kezelő szoftvert tudunk biztosítani az MgSzH valamennyi érintett munkatársának. A fejlesztés lezárását követően egységes és nyomon követhető iktatási és dokumentumkezelési megoldás kerül bevezetésre az MgSzH teljes intézményrendszerében. A projekt keretében kiépült informatikai infrastruktúra a jövőben lehetővé teszi az MgSzH más szakrendszereinek egységes rendszerbe történő integrálását is, melyet többek között az EKG csatlakozást is magába foglaló nagy volumenű kommunikációs hálózatfejlesztés, és az MgSzH központi címtárának (Active Directory) projekt során történő kialakítása alapoz meg.

2. Az állategészségügyi és növény-egészségügyi határállomások szolgáltatási kapacitásának megerősítése, és az országos állategészségügyi informatikai rendszer fejlesztése (BIP projekt)

A projekt alapvető célkitűzése volt az állategészségügy munkáját segítő szakmai alrendszerek és a térinformatikai alkalmazás funkcióinak bővítése, valamint a funkciók webes alkalmazásként való kidolgozása, a helyszíni ellenőrzések hatékonyságának növeléséhez.

A Projekt három LOT-ból, azaz alprojektből állt, melyek feladatai külön-külön nyílt dolgozójának elektronikus alapokon történő közbeszerzési pályázatként kerültek kiírásra:

- Az Országos Állategészségügyi Információs Rendszer és az ahhoz kapcsolódó térinformatikai alkalmazás továbbfejlesztése, funkcionalitásának bővítése
- Jártassági körvizsgálat szervezése és lebonyolítása az élelmiszerlánc-biztonsági laboratóriumok részére
- Egységes web portál és távoktatási rendszer kialakítása a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) számára

A fejlesztés keretében kialakításra került az Európai Unióban működő EUROPHYT adatbázis és a magyar Növény-egészségügyi Információs Rendszer (PHYSAN, AIR) közötti adatkapcsolat is. A projekt részeként megvalósult az un. jártassági körvizsgálat szervezése és lebonyolítása az élelmiszerlánc-biztonsági laboratóriumokban, mely eredményeként az érintett laboratóriumok teljesítmény-mutatóit minősítettük, valamint felkészítettük a laboratóriumokat egy esetleges krízis helyzetbeli gyors és megbízható analízisek elvégzésére.

Szintén a projekt részeként megvalósítottunk egy WEB portált, mely alkalmas arra, hogy felületül szolgáljon az MgSZH munkatársai, az állampolgárok, ügyfelek számára elérhető szolgáltatások és információk megjelenítésére, s egyben alapját képezi az elektronikus ügyintézés bevezetésének. Kialakítottunk egy távoktatási (e-learning) rendszert is, mely széleskörű, multimédiás alapokon nyugvó távoktatási megoldást biztosít az MgSZH összes dolgozója számára. Ezáltal lehetővé válik a szakmai felhasználók és igény esetén az MgSZH valamennyi folyamatos továbbképzése.

3. Egyablakos Vámügyintézés Projekt

A fejlesztés célja a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSZH) borminősítéssel, állat- és növényegészségüggyel, növény- és vetőmagtermesztéssel kapcsolatos engedélyezési folyamatainak és vizsgálatainak egységes kezelése, a kapcsolódó adatok elektronikus adatcseréjét biztosító infrastruktúra kiépítése a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága központi rendszeréhez.

A projekt megvalósításában kilenc tagintézmény vesz részt, konzorciumi együttműködési megállapodás keretében, a konzorcium vezetője a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága.

A Projekt öt LOT-ból, azaz alprojektből állt, ezek:

- Intézmények közötti adatcserét biztosító infrastruktúra kialakítása
- Borminősítési Igazgatóság alrendszerének fejlesztése
- Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság alrendszerének fejlesztése
- Növény-, Talajvédelmi Igazgatóság alrendszerének fejlesztése
- Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság alrendszerének fejlesztése

4. Telephely racionalizációs feladatok

A feladat célja a korábbi, az előd szervezetek szétszórt telephely szerkezetével megvalósult szakigazgatási struktúra elszórt, minőségében és használhatóságában jelentős eltéréseket mutató telephelyállományának megújítása, olyan bázisok kialakítása, amelyekben egyszerre megoldható a racionális, hatékony és minőségi, ügyfélbarát szakigazgatási és hatósági feladatellátás. Az egyes szakigazgatási területek lehetőség szerint egy épületben kerülhessenek elhelyezésre. A helyszín a hatóság jellegének és az ügyfélszolgálati munkának megfelelő kialakítású legyen, ahol a szakigazgatási munka megfelelő minőségben végezhető. A telephely-ingatlan racionalizálási feladatainak végrehajtása megyénként eltérő készülségi fázisban van.

5. Gépkocsi flotta megújulása

Említésre méltó a hivatal gépkocsi flottájának cseréje. A hivatal gépkocsiparkjának jelentős része előregedett, a további üzemben tartásuk csak a költségek jelentős emelkedésével lett volna megvalósítható Ezen összefüggések kapcsán a Hivatal 1142 db sokat futott, részben

üzemképtelen gépkocsija helyett 838 db új, korszerű, üzembiztos gépkocsi beállításával tervezi megoldani a hivatal telephelyen kívüli közfeladatainak ellátását. A gépkocsik cseréje jelenleg is folyamatban van.

1.6. A belső vezetői információs rendszer működése

2008-hoz hasonlóan 2009-ben is alapvetően 2 téma köré szerveződtek az intézmény vezetői részére készített rendszeres adatszolgáltatások:

1. előirányzat-felhasználás alakulása
2. likviditás alakulása

1. Az előirányzat-felhasználásról szóló összevont, MgSzH szintű kimutatás havonta tartalmazza nemcsak a kiemelt előirányzatok, hanem egyes részelőirányzatok, illetve kiemelten figyelt jogcímek tényleges, illetve várható teljesítését is. A támogatás értékű bevételek és átvett pénzeszközök részletesen, témánként, célterületenként tartalmazzák a ténylegesen teljesülő, illetve a várható forrásokat.

A kimutatás havi gyakorisággal aktualizálásra kerül, mely jelenti egyrészt a megelőző hó tényadataival való frissítést, illetve a várható kifizetésekkel és bevételekkel kapcsolatban az előző időszakban összegyűjtött információknak megfelelő korrekciókat.

Az előirányzat-felhasználás kiemelt kiadási és bevételi előirányzatok szerinti bontásban, területi szervek, illetve a központi szervezeti egységek szintjén történő bemutatása szintén havonta ismétlődő feladat, illetve elvárás az intézmény vezetése részéről.

Az előirányzat és teljesítését alakulását a megyei intézmények gazdasági szervezeti egységei általában legalább havi gyakorisággal bemutatja az első számú vezető, illetve a költségvetési keretekkel rendelkező szakmai vezetők részére.

2. A likviditási előrejelzést az MgSzH gazdasági felső vezetése felé dekádonként, de minimálisan havi két alkalommal készíti a Költségvetési Igazgatóság. A kötelezettségek és források alakulását bemutató táblázat az év végén hetente több alkalommal is frissítésre kerül.

A kiadási kötelezettségek adatforrása az integrált ügyviteli rendszerben vezetett kötelezettség-nyilvántartás, illetve a kincsar felé bejelentett kötelezettség-vállalásokról, illetve kifizetési kötelezettségekről vezetett analitikus nyilvántartás.

A várható források számbavételének alapja a szakmai szervezeti egységektől kért adatszolgáltatások, az MgSzH-val finanszírozási kapcsolatban lévő intézményekkel folytatott egyeztetések, illetve egyéb vezetői információk.

A likviditás alakulását a megyei intézmények gazdasági szervezeti egysége rendszeresen bemutatja az első számú vezető részére.

Az előirányzat, a keretek, a teljesítés, a kötelezettségvállalás és a kimenő számlázás adatait alapvetően az intézménynél már 2007. óta működő FORRÁS SQL integrált ügyviteli rendszer adja.

2009. márciustól fejlesztésnek indult a FORRÁS SQL adataira támaszkodó Költségvetési Elemzési és Monitoring Modul (KEMM).

A modul célja a felső- és középvezetői információs igényeket kielégítő, a döntéseket elősegítő, megfelelően strukturált adatok szolgáltatása.

A modul jellemzője, hogy előre meghatározott adattartalmú, több modul adatait felhasználó jelentéseket tartalmaz, így a rendszeresen ismétlődő jelentések esetén kiváltja a lekérdezésekhez szükséges manuális munkát.

Segítségével tetszőleges, ad-hoc kimutatások készíthetők. A frissítés gyakoriságától, és az adatok feldolgozási módjától függően az adatok tárolásra kerülnek, ami lehetővé teszi a trend jellegű kimutatások, elemzések készítését, az egyes időszakokra vonatkozó jelentések automatikus összevetését – mind grafikus, mind táblázatos formában. Nagy előnye, hogy az egyéb, más rendszerekben tárolt adatok is integrálhatók, megjeleníthetők.

A kifejlesztett kimutatások listája:

- Előirányzat-módosítások, szabad előirányzatok kimutatása
- Előirányzat-teljesítés kimutatása időszakonkénti bontásban, szakfeladatok, szervezeti egységek, tevékenységek, külön finanszírozású feladatok, stb. szerint, összehasonlítás különböző szempontok alapján
- Kötelezettség-vállalások kimutatása szervezeti egységek, partnerek, stb. szerint, kötelezettség-vállalások pénzügyi teljesítése
- Követelések kimutatása különféle csoportosításban
- Szállítói kötelezettségek kimutatása különféle csoportosításban
- Rendszerhasználat adatai.

2009. végére a modul tesztelése az utolsó fázisához érkezett. MgSzH gazdasági vezetésének célja, hogy a 2010. I. negyedéves előirányzat-teljesítési adatok már a KEMM felhasználásával kerüljenek kiközlésre a szakmai szervezeti egységek felé.

A modul 2010-ben fokozatosan felváltja az egyéni lekérdezési beállítások végrehajtásával összeállított összefoglaló, illetve táblázatos formájú kimutatások elkészítését, megformázását.

A rendszeres jelentések mellett 2009-ben gyakoriak voltak az egy-egy kiemelt téma áttekintéséhez kapcsolódva készített elemző anyagok.

Ilyen volt a megtakarítási intézkedések bevezetésével kapcsolatos egyszeri többletkiadások és a jelentkező megtakarítások, illetve ezek egyenlegének kimutatása, a működési bevételi lehetőségek feltárása, valamint a követelés-, és tartozásállomány szerkezetének vizsgálata.

1.7. A szakfeladatrend változásával és a státusztörvény végrehajtásával kapcsolatos feladatok kezelése

Az intézmény szerteágazó tevékenységi köre miatt a szakfeladatok rendjében bekövetkezett jogszabályi módosulás sok elemző és egyeztető feladatot jelentett a gazdasági szervezet számára.

A tevékenységek alap- és kiegészítő tevékenységi csoportokba történő besorolása a szakmai szervezeti egységek bevonásával történt meg. A csoportosított tevékenységek alapján – minisztériumi és jogi közreműködéssel – a 2010. január 1-től alkalmazandó szakfeladatoknak az alapító okiratokon (MgSzH Központ, illetve 19 megyei MgSzH) történő átvezetése 2009. június 30-ig megtörtént.

Az integrált ügyviteli rendszerben a szakfeladat- és tevékenységi kód-törzsek, illetve ezek összekapcsolása aktualizálva lett, így a 2010. évi gazdasági események már az új elvárásnak megfelelően kerülhetnek rögzítésre.

A státusztörvény végrehajtásával kapcsolatban a megyei MgSzH-k alapító okirataiban az intézmények feletti irányítási jogokat gyakorló szervezet megnevezése is javítva lett.

Az új szabályozás szerint mind az MgSzH Központ, mind a megyei MgSzH-k tevékenységük szerinti besorolása közhatalmi költségvetési szerv.

A státusztörvény által módosított államháztartási pénzügyi szabályok a saját hatáskörű előirányzat-módosítások eddigi szabadságát korlátozták, illetve a fejezeti kezelésű előirányzatok terhére kapott pénzeszközökhöz (támogatás értékű bevétel, illetve maradvány-átvétel jogcímen) való hozzájutást lassították.

Tekintettel arra, hogy 2009-ben az MgSzH-nak 9 FVM fejezeti kezelésű előirányzattal volt finanszírozási kapcsolata, a jogszabály által előírt feladatellátási megállapodások megkötése, azt ezt megelőző feladatterv és költségkalkuláció elkészítése, egyeztetése és jóváhagyása az előírt feladatok pénzügyi fedezete rendelkezésre bocsátásának elhúzódását okozhatják 2010-ben.

2. Az előirányzatok alakulása

2.1. Az előirányzatok évközi változása

A 2009. évi eredeti előirányzatok kialakulása

MgSzH 2009. évi eredeti előirányzatai a 2008. évi törvényi előirányzattól 2.782 millió Ft-tal alacsonyabb szinten lettek megállapítva. A költségvetési támogatás keretének – összességében negatív – változását döntő részben a 2008. július hóban a Pénzügyminisztérium által kiadott tervezési köriratban foglalt módosítási szabályok idézték elő.

A 2008-ban végrehajtott illetményemelés bázisba való emelése, illetve a 13. havi juttatás eltörlésének egyenlege a költségvetési támogatást -97,1 millió Ft-tal csökkentette. Azzal, hogy a fejezet a támogatást (és a dologi kiadást) 373,6 millió Ft-tal megnövelte, a csökkentés végül 223,5 millió Ft lett.

A jelentősebb, 2009. évi előirányzat-felhasználást is nagymértékben befolyásoló korrekció az volt, hogy a fejezet – korábbi többszöri egyeztetések eredményeként – megemelte a személyi juttatások évek óta alacsony eredeti előirányzatát. A növekedés fedezete a dologi kiadások 4.109,2 millió Ft-os csökkentése volt.

Az ÁNTSZ-OÉTI egyes feladatainak átvétele miatt az eredeti működési bevételi előirányzatban 196 millió Ft emelést érvényesítettek. A 2008. évi eredeti előirányzat részeként előírt 2.264,4 millió Ft-os értékesítési bevételi előírás – a dologi kiadások 1.266,9, illetve a beruházások 987,5 millió Ft-os egyidejű csökkentésével – törlésre került.

Így alakult ki a 2009. évi költségvetési törvény szerinti előirányzat, melyet az 1. sz. melléklet első sora tartalmaz.

Előirányzat-módosítások

A 2009. évi eredeti előirányzat 29.951,1 millió Ft-os összege az év során 11.651,7 millió Ft-tal emelkedett, így a módosított előirányzat december 31-én 41.602,8 millió Ft lett. Az összes módosítás és az eredeti előirányzat aránya közel 40%. Ez azt jelenti, hogy az intézmény az évközi – 93%-ban saját hatáskörben végrehajtott – előirányzat-korrekciókkal több mint 3 havi működésének a fedezetét teremtette elő.

Az előirányzat-módosításokat tartalmazó tételes kimutatást a 1. sz. melléklet tartalmazza.

Az intézmény súlyát és sokrétű feladatkörét mutatja, hogy az előirányzat-változásoknak csupán 1,4%-a kapcsolódik kormányzati intézkedésekhez. Ezek közé tartozik növelő tételként az egyszeri keresetkiegészítés fedezete, a Prémium Évek Programban résztvevők foglalkoztatása kiadásai döntő részének megtérítése, az ösztöndíjas foglalkoztatottak juttatásai központi költségvetést terhelő részének visszatérítése, illetve a nemzeti szakértőkkel kapcsolatos módosítás. Csökkentésként két ütemben összesen 350 millió Ft költségvetési támogatás és dologi kiadás zárolása, majd elvonása valósult meg. Ez az összeg a támogatás eredeti előirányzatának 2%-át, a dologi kiadás 6%-át teszi ki. Az összes kormány hatáskörű módosítás 2009-ben 433,2 millió Ft volt.

Felügyeleti szervi hatáskörben olyan szakmai célfeladatok finanszírozásához szükséges előirányzat és pénzügyi fedezet átvétele történt meg, mint a parlagfű elleni közérdekű védekezéssel kapcsolatban felmerült hatósági kiadások előfinanszírozása, a génbanki tevékenység fenntartásához szükséges forrás biztosítása, illetve a határon túli gazdaszervezetek támogatása. A módosítások összesen 337,2 millió Ft-ot tettek ki.

Az intézményi saját hatáskörű előirányzat-módosításként kezelt tételek 3 részre bonthatók.

Az egyik rész az FVM által a működéshez biztosított póttámogatások köre volt, mert ezek forrása többnyire előző évi fejezeti maradvány átvétele volt, összesen 1.518,3 millió Ft összegben.

A másik rész az ERFA finanszírozású EKOP és VPOP projektek megvalósításához kötődő támogatás értékű bevételek előirányzatosítása volt. Ez összesen 524,6 millió Ft-ot tett ki.

A harmadik, legnagyobb csoport (összesen 8.838,4 millió Ft) a 2008. évi maradvány, (177,5 millió Ft), a bor-forgalombahozatali járulék, (839,7 millió Ft), az MVH delegált és szakértői közreműködéssel ellátott feladatok teljesítésének ellenértékeként kapott források (2.861,4 millió Ft) felhasználása. A 38/2009. FVM rendelet alapján végzett állategészségügyi vizsgálatok kiadásainak és kifizetett oltóanyag-beszerzési költségterítések fedezetére hazai és uniós finanszírozással összesen 1.842,3 millió Ft előirányzatosítása történt meg. Ugyanebben a témában a 2008. IV. negyedévről áthúzódó tételek összesen 311,1 millió Ft-ot tettek ki.

Az FVM fejezetében megtervezett állat- és növénykártalanítás fejezeti kezelésű előirányzatból a járványvédelmi intézményi kiadások fedezetére 403,1 millió Ft (ebből 229 millió Ft 2008-ról áthúzódó tétel), a folyó kiadások, jövedelemtámogatások jogcím terhére a szalmonellózissal kapcsolatos laboratóriumi vizsgálatok fedezetére a Baromfi-, illetve Vágóállat- és Hús Terméktanácsokon keresztül 743,2 millió Ft felhasználása valósult meg.

A tejtermelők anyagi helyzetének javítása érdekében a szarvasmarha szállítás díjfizetési kötelezettség alóli mentesítése miatt kieső hatósági és egyéb bevételek fejezeti kompenzálása 2009-ben 459,6 millió Ft-ot tett ki.

Az állatszállítás díjának megfizetése alóli mentesítés egy évvel korábban más állattartókat is érintett. Az ezzel kapcsolatban 2009. elején átutalt 79,3 millió Ft még a 2008. év végi teljesítések elszámolása után került folyósításra FVM által.

Európai Unió erdészeti, illetve állategészségügyi diagnosztikai programok kiadásainak visszatérítése címen MgSzH 96 millió Ft-ot realizált.

A fennmaradó összeg az ösztöndíjas foglalkoztatás munkaerőpiaci alapból való finanszírozásához, sertéspestis szimulációs gyakorlat megtartásának támogatásához, területalapú támogatáshoz, parlagfű elleni védekezés kutatási programjának megvalósítása céljából átvett előző évi fejezeti maradványhoz, áthúzódó feladatfinanszírozás felhasználásához, illetve a különféle pályázatokon részt vevő intézmények által elnyert támogatás felhasználásához kapcsolódó előirányzat-módosításokat tartalmazza.

Eredeti, módosított előirányzat, illetve teljesítés összehasonlítása 2007-2009.

Az összehasonlítást a kiadási, illetve bevételi kiemelt előirányzatokra külön-külön táblázat szemlélteti a 2/a. és 2/b. sz. mellékletben.

A táblázatokból a következő megállapítások szűrhetők le:

a) Kiadások

Az eredeti előirányzat visszatért a 2007. évi szintre, ugyanakkor a módosított előirányzat és a teljesítés több mint 1 havi kiadással kevesebb.

A teljesítést nézve a különbözet számszerűsítve 3.879 millió Ft, melyből a működési költségvetést a különbözet 87%-a, 3.357 millió Ft-tal érinti. Ebből az összegből mintegy 1.025 millió Ft technikai jellegű, a támogatás értékű kiadásokhoz kapcsolódik: ezen a főkönyvi számlán lettek rögzítve az MgSzH jogelődjei megyei intézményei maradványainak beutalásai.

A 2.332 millió Ft-ból 2.098 millió Ft (90%) a személyi juttatás és járulék csökkenéshez kapcsolódik, mely döntően a 13. havi juttatás eltörlése miatt jelentkezik.

A dologi kiadások csökkenése 235 millió Ft 2007-2009. viszonylatában. A tárgyévi teljesítési adatot 2008-hoz viszonyítva a különbözet ennek közel kétszerese, 429 millió Ft. Ezt részben a szállítók év végi állományának 346 millió Ft-os növekedése magyarázza.

A felhalmozási kiadások 2007-hez képest jelentkező közel 500 millió Ft-os csökkenése döntően strukturális jelentőségű: amíg a megelőző évi maradvány terhére 2007-ben mintegy 656 millió Ft felújítás és beruházás történt meg, 2009-ben csak néhány millió Ft-os felhalmozásra kerülhetett sor. A 2007. évi fejlesztési lehetőségeket javították még a különböző címeken biztosított fejezeti források is.

A felhalmozás kiadások 2008-hoz viszonyított emelkedése annak köszönhető, hogy bár a 2008. év végén megnyílt feladatfinanszírozási keretek 220 millió Ft összegben lehetőséget adtak főként informatikai tárgyú beszerzésekre, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból finanszírozott Agrártámogatás kölcsönös megfeleltetési rendszere (KM/EKOP), illetve az Egyablakos vámügyintézés (VPOP) projektek kapcsán közel 470 millió Ft összegben valósultak meg beszerzések.

b). Bevételek

A 2009. évi bevételi teljesítési adatok – a kiadásokhoz hasonlóan –összességében szintén 1 havi összeggel kisebbek mind a 2007. évi, mind a 2008. évi adatokhoz viszonyítva.

A különbözet számszerűsítve 2007-2009. viszonylatában 3.912 millió Ft. A csökkenés 86%-a, 3.373 millió Ft 2008 és 2009. között jelentkezett. A különbözet vizsgálatánál a bevételi kiemelt előirányzatokat 3 csoportra bontom: költségvetési támogatás, működési bevétel, egyéb források.

A költségvetési támogatás teljesítése 6.140 millió Ft-tal csökkent 2007-ről 2009-re. A csökkenés a 2008-2009. közötti időszakban nagyobb: 4.045 millió Ft. Ennek okát a fejezet elején, a 2009. évi eredeti előirányzatok kialakulásán már részleteztem.

A 2007 és 2009. december 31-i halmozott teljesítési adatot megvizsgálva a működési bevételek 1.199 millió Ft-tal csökkentek. A csökkenés – csakúgy mint a költségvetési támogatás – a 2008-2009. közötti időszakban jelentősebb, 828 millió Ft.

Ennek egy része strukturális eredetű, tekintettel arra, hogy a szarvasmarha-tartók által fizetendő, 2009. február előtt (és 2010. január 1. után) igazgatási szolgáltatási díjként elszámolt hatósági díjak megfizetése alól 2009. február 1-december 31. időszakra a tárca mentesítette az állattartókat, és központi forrásból pótolta az intézmény kieső bevételét (460 millió Ft).

A csökkenés 2 további jól megfogható tényezőre vezethető vissza.

a) Kormányzati megfontolások miatt az MgSzH irányába is az elvárás fogalmazódott meg, hogy a hatósági ellenőrzései gyakorlatában a pénzbírság (bírságolás) helyett a figyelmeztetés kerüljön előtérbe.

b) Az élelmiszerlánc-biztonsági szakterületen a vágóhídi húsvizsgálatok a feldolgozásra kerülő állatok számának, mennyiségének csökkenése miatt visszaesett, amely együtt járt a vizsgálati díjak csökkenésével.

Az egyéb források közé a támogatás értékű bevételeket, az átvett pénzeszközöket, a maradvány-átvételt és az előző évi maradvány-igénybevételt számítottuk.

Ezeket a jogcímenek összesen 3.427 millió Ft növekedés történt 2007 és 2009. között. A támogatás értékű bevételek a költségvetési támogatás csökkentésének mintegy felét ellensúlyozta, kisebb részben a korábban működési bevételként teljesült tételeket váltotta fel.

Az állategészségügyi vizsgálati programok finanszírozási forrása 2008-tól egyre inkább áttevődött a fejezet által külön fejezeti kezelésű előirányzatként megtervezett jogcímre, illetve EU-s jogszabály alapján jóváhagyott közösségi pénzeszközökre.

A központi költségvetés így mentesülni tudott az MVH-s pénzügyi közreműködéssel megvalósuló vizsgálati monitoring programok finanszírozási terheitől, a kötelezettségek és a pénzügyi fedezet időbeni elválásából adódó finanszírozási rést ugyanakkor az MVH-nak történő likviditási hitel nyújtásával segítenie kellett.

Annak ellenére, hogy az értékesítési bevételek általában nem játszanak jelentős szerepet sem a beruházások, sem a működés finanszírozásában, a 2007-2009. közötti időszakban jól látható a teljesítési adatok csökkenő tendenciája.

Ez nem azt jelenti, hogy a telephely-összevonások eredményeként nincsenek fölöslegessé vált, a szakmai feladatok kiszolgálására már nem alkalmas ingatlanok. Az értékesítés vagy más hasznosítási mód engedélyezési eljárása az MNV Zrt. részéről rendkívül hosszadalmas folyamat.

2.2. Fejezeti pótelőirányzatok felhasználásának bemutatása

A kormányzati és felügyeleti szervek előirányzat-módosítással kapott költségvetési támogatás előirányzatának és pénzügyi fedezetének felhasználását számszakilag és szöveges formában egyaránt a 3. sz. mellékletben, táblázatos formában mutatom be.

Megállapítható, hogy a költségvetési támogatás nagy része a központi intézkedésekhez kapcsolódik. Éppen ezért a pótelőirányzatok felhasználása kizárólag működési célú kiadásokra lett engedélyezve.

A felhasználás ezeknél a tételeknél 100%-os, mivel az előirányzatok biztosítására a tényadatokat tartalmazó elszámolások benyújtása után került sor.

A szakmai feladatok ellátására biztosított keretek közül 4 tételnél a fizikai megvalósítás, illetve a pénzügyi teljesítés 2010-ben történik meg. Ezeket a tételeket a 2009. évi előirányzat-maradvány keletkezésének részletezésekor mutatom be.

A parlagrafü elleni közérdekű védekezés végrehajtására biztosított pótelőirányzat terhére a belterületen illetékes önkormányzatok része is történtek kifizetések. Tekintettel arra, hogy ezeket

a kiadásokat támogatás értékű kiadásként kell elszámolni, a teljes egészében dologi kiadásra kapott keretből 6,5 millió Ft-ot az intézmény saját hatáskörben átcsoportosított a megfelelő kiadási kiemelt előirányzatra.

Az intézmény működőképességének fenntartását célzó fejezeti források (összesen 1.518,3 millió Ft) nem költségvetési támogatás, hanem támogatás értékű bevétel, illetve maradvány-átvétel jogcímen érkeztek. A források előirányzatosítása így saját hatáskörben, a célok teljesüléséhez leginkább igazodó kiadási előirányzatokra történhetett. A biztosított források felhasználását az alábbiakban foglalom össze.

a) A 31.447/1/2009. iktatószámú levél alapján 506,5 millió Ft kiegészítő forrást kapott az intézmény, melyet saját hatáskörű előirányzat-módosítással (393,2 millió Ft személyi juttatás, 113,3 millió Ft munkaadókat terhelő járulék) a köztisztviselők teljesítményértékelésének és jutalmazásának szabályairól szóló 301/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 16/A. §-ának értelmében a féléves részértékelést követően a tárgyévi egyéni teljesítményjutalom terhére augusztusban kifizetett TÉR-részjutalom és közterheinek fedezetére fordítottunk.

b) A 31344/3//2009. iktatószámú levél alapján az MVH-val lévő együttműködéssel kapcsolatban a 2009. évi átruházott és szakértői feladatok MgSzH-ra jutó keretösszege 550 millió Ft-tal meg lett emelve. A forrás biztosítására 3 különféle konstrukcióban kerül sor.

- 180 millió Ft-tal növelve lett a DSZ/1-2009. sz. szerződés keretösszege. A havi 15 millió Ft-os forrást a január-július időszakra visszamenőleg egy összegben, a többi havonta hívhatta le az intézmény

- 160 fő falugazdász október 15-december 31. időszakra az MVH-hoz történő kirendelésével kapcsolatos kiadási megtakarítás összesen 218,2 millió Ft volt.

- Az 550 millió Ft többlet (részben kiadás-megtakarításhoz) eléréséhez még szükséges 151,8 millió Ft egy összegben, a 31691/5/2009. sz. levél alapján, 2009. november 18-án került átutalásra az MgSzH Központ kincstári számlájára. A forrás jogcíme támogatás értékű működési kiadás volt.

A biztosított többletforrás az EMVA különféle támogatási jogcímeivel kapcsolatban végzett tájékoztatási, tanácsadási és helyszíni ellenőrzési feladatok ellátásával kapcsolatos többletkiadások pénzügyi fedezetére lett felhasználva.

c) A 31682/6/2009. iktatószámú levél alapján a működés feszültségeinek enyhítésére, illetve egyes célzott állategészségügyi és élelmiszerlánc-biztonsági ellenőrzések és laboratóriumi (pl. tej) vizsgálatok kiadásainak fedezetére az FVM vezetése 250 millió Ft többletforrást hagyott jóvá. A két részletben (2009. december 3-án 210 millió Ft, illetve december 21-én 40 millió Ft) biztosított pénzeszköz támogatás értékű bevételi jogcímen érkezett az MgSzH-hoz, amelynek cél szerinti felhasználása maradéktalanul megtörtént.

d) A 31.795/2/2009. iktatószámú levél alapján a működési kiadások zavartalan finanszírozására, illetve MgSzH pénzügyi helyzetének stabilizálására az FVM vezetése 610 millió pótlólagos forrás biztosítását hagyta jóvá. A 2009. december 4-én átutalt forrást az intézmény cél szerint, a lejárt szállítói állomány rendezésére, illetve elmaradt személyi jellegű kiadások teljesítésére használta fel.

2.3. A személyi juttatások és munkaadókat terhelő járulék előirányzatának alakulása

A 2.1. pontban rámutattunk, hogy az intézmény előirányzat-gazdálkodásában a személyi juttatásokat már évek óta (ide értve a jogelődök költségvetése szerkezetének problémáit is) terhelő feszültségek a 2009. évi eredeti előirányzat kidolgozásánál rendezve lettek.

Kialakult az a helyzet, hogy az éves szintű, törvényen és szerződésen alapuló munkáltatói kötelezettségek (illetmények, jubileumi jutalmak, költségtérítések és hozzájárulások) fedezetének közel 95%-a megtervezhető volt az intézmények elemi költségvetésében.

Ezt az is mutatja, hogy míg 2008-ban az eredeti előirányzat 153%-át tette ki a módosított előirányzat, addig ez az arány 2009-ben 164%.

Az előirányzat-módosítások 77%-a saját hatáskörben végrehajtott emelés, a kormányzati intézkedésekhez kapcsolódó pótelőirányzatok csak 20%-ban határozták a módosított előirányzat nagyságát. A fejezeti hatáskörű módosítások az összes módosításnak mindössze 3%-a.

A saját hatáskörű módosítások magas arányát az mutatja, hogy az intézmény működőképességének fenntartását célzó – személyi juttatásra előirányzatosított – többletforrások (részletek a 2.2. pontban) maradvány-átvétel, illetve támogatás értékű bevétel jogcímenek realizálódtak.

A kormányzati hatáskörű módosítások legnagyobb arányát (447 millió Ft, 74%) a 6/2009. (I.20.) Kormányhatározat alapján kifizetett 2009. évi keresetkiegészítés teszi ki. Jelentős tétel (129 millió Ft, 22%) még a Prémium Évek Programban részt vevők járandóságai miatti módosítások.

A tételek nagysága az intézmény közel 5000 fős személyi állományával, illetve a korábban végrehajtott jelentős létszámcsökkentésekkel magyarázható.

Ösztöndíjas foglalkozási jogviszonyban jelentős pályakezdő diplomás munkaerő alkalmazása történt 2009-ben. A megtérített juttatás 19 millió Ft volt, amely az összes kormányzati hatáskörű módosítás 3%-a.

A program kibővült létszámmal (mintegy 70 fő) 2010-ben is folytatódik.

A fejezeti hatáskörű módosítások 98%-át egy téma, a Tápiószelén működő, szervezetileg MgSzH Központ Földművelésügyi és Agrár-környezetgazdálkodási Igazgatósághoz tartozó Agrobotanikai Központ tevékenységét érintő, génbanki és génmegőrzési feladatok költségvetési támogatással történő finanszírozása fedi le.

A munkaadókat terhelő járulékok éves teljesítésének összege a személyi juttatások éves adatának a 27,7%-a. Az arányt befolyásoló tényezők közül az egyik, hogy az előző évekhez hasonlóan magas a járulékfizetési kötelezettséggel nem járó, ún. béren felüli juttatások aránya.

A másik, hogy a munkaadókat terhelő járulékoknál július 1-jén életbe lépett kulcsváltás is jelentős kiadáscsökkenést jelentett, mert a fizikai alkalmazottak jelentős létszáma (465 fő), illetve alacsony bérezésű ügykezelők és II. besorolású laboratóriumi dolgozók foglalkoztatása miatt az illetményeknek egy hányada átsorolódott a 27%-os járulékfizetési kategóriába.

A fentiek együttesen mintegy 592 millió Ft munkaadókat terhelő járulékok előirányzat és pénzügyi fedezet megtakarítást jelentettek.

A személyi juttatások szerkezete 2008-hoz viszonyítva csekély mértékben változott. Általánosságban leszögezhető, hogy a személyi kifizetések $\frac{3}{4}$ -e az illetmények kifizetéséhez kapcsolódik. A fennmaradó 25%-ból mintegy 3-4% a külső személyi juttatások aránya (megbízási díjak, munkavégzés alóli tényleges felmentés idejre járó járandóságok, illetve PÉP-es foglalkoztatottak juttatásai). A 21-22% nagyjából egyenletesen oszlik meg a munkavégzéshez kapcsolódó juttatások, a foglalkoztatás sajátos juttatásai, illetve a költségtérítések / hozzájárulások jogcímcsoportok között.

Annyi elmozdulás történt az elmúlt évben, hogy a költségtérítések / hozzájárulások aránya a 2008. évi 8%-ról 2009-re 6,7%-ra csökkent. Ennek oka, hogy 2009-ben a hivatal nem fizetett üdülési hozzájárulást és kis értékű ajándékutalványokat sem biztosított a dolgozóknak (jogcím: egyéb költségtérítés és hozzájárulás).

Az átlagilletmény 2009-ben 265.834 Ft/fő/hó volt. Ez 5,5%-kal magasabb, mint a 2008. évi 251.984 Ft-os összeg. Ennek oka nem a juttatások emelkedő színvonalában, hanem a létszámhelyzet alakulásában keresendő. Csökkenő juttatás-színvonal mellett a 2009. december 31-i átlagos statisztikai létszám 163 fővel kevesebb, mint 2008-ban. Az 1027/2009. (VII. 29.) Kormányhatározattal elrendelt létszámszárlat általában az alacsonyabb illetménnyel rendelkezők kilépése miatt be nem tölthető álláshelyeket érintette. Ennek következtében az 1 főre jutó átlagos havi illetmény összege emelkedett.

Takarékossági intézkedések

A 2009. II. félévében végrehajtott takarékosági intézkedések következtében 2009. augusztus 1-től az MgSzH által fizetett önkéntes egészségbiztosítási hozzájárulást (2500 Ft/fő) az intézmény felfüggesztette, a magánnyugdíjpénztári tagdíj munkáltató által vállalt 2%-os kiegészítését megszüntette, az önkéntes nyugdíjbiztosítási hozzájárulást 5 %-ról 3 %-ra csökkentette és munkavállalónkénti maximált átlagos értékben korlátozta.

Ezek az intézkedések 2009-ben összességében 208 millió Ft személyi juttatás előirányzat és pénzügyi fedezet megtakarítást jelentettek.

További ésszerűsítési lépést jelentett, hogy az MgSzH jelentősen szigorította a munkaerő felvételi, a megbízási szerződéskötési, valamint a vállalkozói megbízások eljárás rendjét, melynek következtében többszöri vezetői szűrőn keresztül vizsgálja meg az ilyen jellegű kötelezettségvállalások indokoltságát és teljesíthetőségét.

Az átmenetileg üres álláshelyek 2009. év elején zárólva lettek, betöltésük csak egyedi engedély alapján, különösen indokolt esetben valósulhatott meg.

Létszámhelyzet alakulása

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal 2009. évi költségvetési engedélyezett létszáma 4895 fő volt. A hivatal munkajogi nyitó létszáma 5112 fő, záró létszáma pedig 5050 fő, statisztikai nyitó létszáma 4912, míg a statisztikai záró létszáma 4767 főt tett ki, az átlagos statisztikai állományi létszám 4874 fő volt az év folyamán.

2007. II. félévétől a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal működésének több szempontrendszer szerinti átvilágítása kezdődött meg. Egyrészt a KPMG által végzett szervezeti átvilágítás, másrészt a Hivatal vezetése által a szervezeti működés hiányosságait, hatékonyságának növelését célzó vizsgálatok zajlottak le.

E vizsgálatok eredményeit összegező tanulmányok, és a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter elé terjesztett feladat-racionalizációs és humánpolitikai intézkedési tervek elfogadását követően a 2008. év végén megkezdett, a Hivatali struktúrát is érintő szervezeti átalakítások, feladatátcsoportosítások, valamint a humánerőforrás összetételét módosító intézkedések kerültek végrehajtásra az év folyamán.

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 12/2008. (FVÉ 17.) FVM utasításával módosításra került a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szerveinek Szervezeti és Működési Szabályzatáról kiadott 3/2007. (FVÉ 2.) utasítás, amelyek alapján kialakításra kerültek a területi szervek Humánpolitikai és Jogi, valamint a Gazdasági és Informatikai Önálló Osztályai.

A 2009. februárjától végbe menő átalakítások létszámnövekedést nem eredményeztek, tekintettel arra, hogy az egyes szakterületeken humánpolitikai, illetve gazdasági és informatikai feladatokat ellátó munkatársak, illetve státuszaik átcsoportosításával történt meg az intézkedés végrehajtásra.

A racionalizációs intézkedések első ütemeként 2009. január 1-jétől, illetve április 1-jétől a Parádi Kocsi-múzeum és a Nemzeti Lovarda üzemeltetésének kiszervezése történt meg, amelynek nyomán 17 munkatárs jogviszonya szűnt meg.

A 145/2009. (VII. 10.) Korm. rendelet 2009. július 1-től módosította a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal által ellátandó feladatokat, és számos esetben az MgSzH Központja és területi szervek illetékességét, amelynek nyomán a 11/2009. (VIII. 12.) FVM utasítással módosításra került a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Szervezeti és Működési Szabályzata, 2009. augusztus 1. napi hatállyal.

Ezen jogszabályi rendelkezésekben foglaltakra figyelemmel folytatódott a feladat-racionalizációs intézkedések végrehajtása (borászati, állattenyésztési, szaporítóanyag-felügyelők, fajtakísérleti és fajtakitermesztő állomások területi szervekhez telepítése), amely összesen 142 munkavállalót érintett. Ennek eredményeként az MgSzH Központjától 13 megyei hivatalhoz összesen 129 munkavállaló került áthelyezésre, 6 munkatárs jogviszonya került megszüntetésre, 7 munkatárs prémium évek programba helyezése történt meg.

2009. szeptember 15-től valósult meg az Atkári Sertés és Juh Teljesítményvizsgáló Állomás üzemeltetési feladatainak kiszervezése, ennek okán 12 munkavállaló jogviszonya került megszüntetésre, egy munkatárs pedig prémium évek programba került.

2009. november 1-jétől az illetmény-számfejtési feladatok Magyar Államkincstár általi ellátása miatt 6 munkatárs jogviszonya került átszervezés miatt megszüntetésre, akik közül 4 fő került prémium évek programba.

A feladat-racionalizáción túlmenően az intézményi létszám alakulását jelentősen befolyásolta a 2009. évi korösszetétel-javító intézkedés-sorozat, amellyel a nyugdíj mellett foglalkoztatott munkatársak számát kívántuk csökkenteni, felszabaduló álláshelyeiket pedig főként ösztöndíjas pályakezdőkkel betölteni. Az intézkedés 3 ütemben kiadott felmentésekkel (2009. június 30., 2009. szeptember 30., 2009. december 31.) került végrehajtásra, összesen 278 munkatársat érintően. Ennek okán 2009-ben 127 munkatárs jogviszonya szűnt meg, további 151 munkatárs jogviszonya pedig 2010. évben szűnik meg.

Az előbbieken részletezett intézkedések intézményi szinten mind a munkajogi mind a statisztikai létszámot csökkentették, a felszabaduló álláshelyek betöltése részint a 1027/2009. (VII. 29.) Korm. határozattal elrendelt létszámzárlat, részint az ösztöndíjas foglalkoztatási programban résztvevők számára a későbbiekben biztosítani kívánt álláshelyek biztosítása miatt nem kerültek betöltésre, így az intézmény 2009. év végén 105 üres álláshellyel rendelkezett.

2.4. A dologi kiadások előirányzatának alakulása

A 2009. évi költségvetési törvényjavaslat előkészítésénél a dologi kiadási előirányzat terhére lett érvényesítve a személyi juttatások és járulékaik induló keretének helyreigazítása, illetve a támogatás értékű bevétel eredeti előirányzatának törlése. Ezen kívül a felhalmozási bevétel nem

teljesülése következtében törölve lettek a kapcsolódó felhalmozási és működési (dologi) kiadási előirányzatok.

A módosított előirányzat 2008. végére 113%-kal, 2009-ben 196%-kal haladta meg a költségvetési törvényben kihirdetett keretet. A kiemelt előirányzaton a személyi juttatásnál tapasztaltaknak éppen az ellenkezője valósult meg.

Ez arra mutat vissza, hogy az éves dologi kiadási szükségletnek csak mintegy 50%-a állt rendelkezésre az elemi költségvetésben.

Az előirányzat-hiányt fokozta, hogy a kormányzati intézkedések kapcsán két ütemben összesen 350 millió Ft zárolás, végül bázisba beépülő csökkentés valósult meg.

Az eredeti előirányzattal közel megegyező mértékű előirányzat-módosítás szinte teljes egészében a többletforrásokkal kapcsolatos saját hatáskörű emeléseknek köszönhető. Megállapítható, hogy a működés fedezetét adó előirányzatnak egyre nagyobb hányadát kell teljesítmény-finanszírozás útján realizálható források előirányzatosításával előteremteni.

Pályázati támogatások terhére 113,3 millió Ft dologi kiadás felhasználása lett saját hatáskörben előirányzatosítva.

Az üzemeltetés és a laboratóriumi feladatok beindításához szükséges szakmai készletek beszerzésének kiadásai hagyományosan megnehezítik az intézmény pénzügyi egyensúlyának fenntartását az első negyedévekben. A minimálisan szükséges források biztosítására két lehetőség kínálkozott: az intézmény által hatósági jogkörben beszedett, de nála csak átfutó jelleggel tartózkodó, ún. idegen pénzeszközöknek a működés finanszírozásába történő átmeneti bevonása, illetve a költségvetési támogatás előrehozása.

A források ingadozása a dologi kiadások teljesülésén keresztül mérhető le a legjobban. Az éves szinten kifizetett 11.340,7 millió Ft dologi kiadás negyedévek közötti megoszlása az alábbi:

I. negyedév:	22,6%
II. negyedév:	23,4%
III. negyedév:	25,9%
IV. negyedév:	28,1%

A források változékony alakulását az is jellemzi, hogy a legalacsonyabb teljesítésű hónap adata (434 millió Ft) az átlagos havi dologi kiadás (945 millió Ft) mintegy felét, a legnagyobb teljesítésű hónapé (1.847 millió Ft) viszont az átlagos érték közel kétszeresét teszi ki. A hullámváz a dologi kiadási jogcím-csoportok mindegyikét egyformán érinti.

A jogcímcsoportok megoszlása a teljesítésben 2008-ban és 2009-ben:

Jogcímcsoport	2008. év	2009. év
Készletbeszerzés:	19,5%	17,7%
Kommunikációs szolgáltatások:	14,5%	15,0%
Szolgáltatási kiadások:	32,6%	32,5%
Vásárolt közszolgáltatások:	1,2%	4,2%
ÁFA:	17,8%	18,6%
Egyéb dologi kiadások:	4,7%	2,0%
Kiküldetés:	6,0%	6,1%
Egyéb folyó kiadások:	3,7%	3,9%

A fentiekből az látható, hogy a dologi kiadások szerkezete stabil, csupán a készletbeszerzések aránya változott (csökkent) jelentősebb mértékben az előző évhez viszonyítva. Az Áfa-kulcs 2009. július 1-től hatályos emelkedése miatt a dologi kiadásokon belüli lévő részaránya is megnövekedett.

A vásárolt közszolgáltatások és az egyéb dologi kiadások közel azonos mértékű, de ellentétes előjelű változása egy adott gazdasági esemény számviteli elszámolási módjának módosulásából adódik.

Takarékossági intézkedések

A külföldi kiküldetésekre vonatkozóan a hivatal vezetése kereteket szabott meg, melynek felhasználását és a kiutazások engedélyezését szigorította. A belföldi kiküldetésekre fordítható pénzeszközöket szintén maximum keretek meghatározásával korlátozta.

Az intézmény 2009. májusában az MVH-val közösen közbeszerzési eljárással a korábbiaknál lényegesen kedvezőbb feltételeket ért el a mobiltelefonok használatában, így már a II. félévben kiadás-megtakarítás jelentkezett a szolgáltató-váltással kapcsolatos egyszeri többletkiadások ellenére.

A meglévő előregedett, korszerűtlen gépjármű állomány kiváltását, valamint 25 %-kal csökkentett állományát tartós bérlet létesítésével kívánjuk megoldani, a közbeszerzési eljárás folyamatban van. Mivel a saját vagyongazdálkodásban lévő gépjárművek folyamatos megújítására évek óta nincs költségvetési-pénzügyi lehetőség, az intézmény vezetése tartós bérlet konstrukció megvalósításában látja a probléma megoldásának lehetőségét. A flottakezelésű bérelt gépjárművek száma mintegy 25%-kal alacsonyabb, mint a korábbi állomány.

A magántulajdonú gépjármű hivatali használatával kapcsolatos költségterítés mértékét a hivatal 2009. szeptemberétől a kötelezően fizetendő 9 Ft/km szintre csökkentette.

A fenti intézkedéseken túlmenően olyan átmeneti beavatkozásokat is meg kellett tenni a pénzügyi egyensúly fenntartása érdekében, mint például a magángépjármű hivatali célra történő igénybevételenek megtiltása, a kötelezettség-vállalások korlátozása, illetve a szállítói számlák kifizetésének késleltetése.

2.5. A felhalmozási kiadások előirányzatának alakulása

Az intézményi beruházások előirányzat-fedezete 4,6 millió Ft kivételével intézményi saját hatáskörű előirányzat-módosítással, többnyire a dologi kiadások terhére történő átcsoportosítással teremtődött meg. A saját hatáskörű módosítások 4%-át, 40,4 millió Ft-ot tesz ki a pályázati támogatási források terhére megvalósított beruházások előirányzatosítása.

Az intézményi beruházásoknak és felújításoknak csupán 7,5%-a valósul meg 2009. I. félévében, mely részben a forráshiány által jobban sújtott I. félévnek, illetve annak tudható be, hogy az ERFA terhére finanszírozott 2 nagy projekt felhalmozási kiadásainak és forrásának főkönyvi nyilvántartásokban való megjelenítése a hosszú és áttételes elszámolási folyamat miatt a II. félévre koncentrálódott.

A felhalmozási kiadások tételes bemutatását a 4.a. és 4.b. sz. melléklet tartalmazza.

költségvetést terhelik, a forrás megoszlik a fejezeti kezelésű előirányzatok, illetve a megelőlegezett uniós támogatások között.

A bevételek szerkezetéből adódik a likviditási kiegyensúlyozatlanság. Erre már a dologi kiadások teljesülésénél is kitértünk. Az előrehozott költségvetési támogatásokkal elérhető volt, hogy az összes bevétel negyedévek közötti megoszlása egyenletesebb lett:

- I. negyedév: 24,3%
- II. negyedév: 25,1%
- III. negyedév: 25,9%
- IV. negyedév: 24,7%.

2.6.1.1. A működési bevételek alakulása

A szakterületek szerteágazó tevékenységének és az intézmény nagyságának köszönhetően az intézménynek rendkívül összetett nemcsak a hatósági jogkörhöz köthető, hanem a szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos működési bevételek szerkezete is. A működési bevételek alakulását időbeni, keletkezés helye, összetétel, illetve szakmai tevékenységek szempontjából egyaránt érdemes megvizsgálni.

A mezőgazdaságra jellemző szezonális (klasszikusan értelemben: tavasszal befektetés, ősszel jövedelem-realizálás) miatt az intézmény 2009. I. félévében az éves működési bevételeinek 47,6%-át szerezte meg, amely azt jelenti, hogy az időarányostól való elmaradás félévkor mintegy 320 millió Ft volt. Ez az összeg a havi átlagos érték (1.112 millió Ft) 28,8%-a. 2008-ban a féléves teljesítmény 46,7% volt.

A félévek közötti összes működési bevétel-megoszlást a hatósági jogkörhöz köthető tételek döntően befolyásolják (ennél a jogcímcsoportnál az I. félévi teljesítés 47,8% volt), mert ez a bevételi kör az összes működési bevétel közel 78%-át jelenti. Megjegyzem, hogy egy évvel korábban a részarány 80% volt.

Az a tény, hogy a 2009. évi működési bevételek 828 millió Ft-tal alacsonyabbak, mint a 2008. évi teljesítés, teljes egészében a hatósági tevékenység bevételeinek (ezen belül főként az igazgatási szolgáltatási díjak) visszaesésével magyarázható.

2009. I. félévében 749 millió Ft-tal (15%-kal), II. félévben 712 millió Ft-tal (13%-kal) kevesebb igazgatási szolgáltatási díj lett előírva, mint 2008. azonos időszakában.

A bírságok vonatkozásában I. félévben nem releváns az eltérés az egy évvel ezelőtti állapothoz képest, azonban a II. félévben 590 millió Ft-tal (49%-kal) kevesebb bírság lett összességében kiszabva, mint 2008. II. félévben. Annak ellenére, hogy a beszerzési ár alatti értékesítés miatt kiszabott és befizetett bírságok összege a két év viszonylatában közel 67 millió Ft-tal (37%-kal) emelkedett, a bírság-kiszabással leginkább érintett Főváros és Pest megyei MgSzH esetében összesen 265 millió Ft-tal (36%-kal) csökkent az összeg.

Az egyéb sajátos bevételek (főként a szolgáltatások ellenértéke) mind a kiszámlázott, mind a pénzügyileg realizált tételeket nézve változatlan szinten maradt, míg az Áfa-bevétel a kulcs-emelés miatt növekedett.

A működési bevételek területi eloszlásában a területi szervek és a Központ aránya 75-25%.

Az élelmiszerlánc-biztonság, illetve a természeti és genetikai erőforrások aránya a területi szervek működési bevételeiben: 83-17%. Az igazgatóságokat nézve a területi szerveknél az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági igazgatóságok bevételt realizáló képessége a

legnagyobb, ők adták a megyei MgSzH-k összesített működési bevételeinek az 58,7%-át (5.896 millió Ft-ot a 10.037 millió Ft-ból).

Az élelmiszerlánc-biztonság, a természeti és genetikai erőforrások, illetve a funkcionális szervezeti egységek aránya a Központ működési bevételeiben: 64-33-3%.

A Központban az állategészségügyi diagnosztikai és monitoring vizsgálatokkal foglalkozó Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság (ÁDI) részaránya a legnagyobb, 30,5%. Ez számokban azt jelenti, hogy a 3.301 millió Ft-os működési bevételből az ÁDI 1.007 millió Ft-ot hozott.

A működési bevételek havi alakulásában pénzügyi szempontból az október, illetve a december hónap teljesítménye jelent átlag feletti összeget.

Az októberi tényadat 19%-kal magasabb, mint a havi átlagos érték. Ebben nagy szerepe volt annak, hogy a megyei állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági igazgatóságok ebben a hónapban a havi átlagos 491 millió Ft-os bevétellel szemben 28%-kal többet, 630 millió Ft-ot realizáltak.

A decemberi teljesítés 16%-kal múlja felül az 1.112 millió Ft-os havi átlagos értéket. A kiugró bevételt ebben a hónapban az ÁDI, illetve a Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság (NKI) produkálta. Az előbbi szervezeti egység a havi átlagos bevételét 57%-kal haladta meg, az utóbbi, – a szakterület működése sajátosságai következtében – az éves bevételének ¼-ét 2009. utolsó hónapjában hozta.

A működési bevételeket a szakmai tevékenység oldaláról vizsgálva látható, hogy a húsvizsgálati (megyei állategészségügyi igazgatóságok), a állategészségügyi diagnosztikai (ÁDI), illetve a vetőmagfelügyeleti feladatok (NKI és megyei vetőmagfelügyeleti osztályok) együttesen az országos összesített éves működési bevétel közel 40%-át biztosítják.

2009-ben a vágóhídi húsvizsgálatokból 3.217 millió Ft, az állategészségügyi laboratóriumi vizsgálatokból 1.025 millió Ft, a fémzárolásokból és vetőmag laboratóriumi vizsgálatokból összesen 1.041 millió Ft folyt be.

2.6.1.2. Támogatás értékű bevételek, átvett pénzeszközök, maradvány-átvétel

Ezek a bevételi források nem képezték a 2009. évi eredeti előirányzat részét. A teljesítmény-finanszírozással kapott pénzeszközök főként FVM fejezeti kezelésű előirányzataiból származnak. Az átvett pénzeszközök között szinte csak az Európai Uniótól közvetlenül, vagy megelőlegezett közösségi forrásként a KESZ-ről felvett hitel alapján az MVH által átutalt források találhatók.

Az FVM által az intézmény működésének stabilizálása céljából juttatott források 42%-át az előző évi fejezeti maradvány egy részének átengedésével (maradvány-átadás, – átvétel) biztosította.

A két legfontosabb jogcím az MVH által átruházott és szakértői közreműködői feladatok teljesítéséért kapott összesen 2.861 millió Ft, illetve az egyes állatbetegségek és zoonózisok felszámolásával kapcsolatos 38/2009. (IV.8.) FVM rendelet által megjelölt pénzforrások terhére a 7, jogszabályban megfogalmazott célterületre igénybevett összesen 1.842 millió Ft.

Ebből az összegből 846 millió Ft-ot tesznek ki a szalmonella-oltóanyagot megvásárló állattartónak fizetett teljes vagy részbeni költségtérítések, illetve kárenyhítések kifizetett összege alapján lehívott források. Ezek a tételek a költségvetés kiadási oldalán működési célú pénzeszköz-átadásként jelennek meg. Itt 994 millió Ft kifizetés áll szemben a 846 millió Ft-os megtérítéssel, tehát 148 millió Ft-ot a megyei MgSzH-eknek saját forrásaink terhére kell véglegesen elszámolniuk.

Az utóbbi tételhez kapcsolódik az a megállapítás is, hogy a benyújtott 2.114 millió Ft-os igényből keretkimerülés miatt az MVH 272 millió Ft-ot nem tudott átutalni.

A többletbevételek miatt a Kincstár felé saját hatáskörben végrehajtott előirányzat-módosításokról a 2.1. és 2.2. fejezetekben részletesen beszámoltunk.

2.6.1.3. Költségvetési támogatás

A finanszírozási megoldások változása miatt (a fejezeti kezelésű előirányzatokból átvett forrásokat támogatás értékű bevételként kell elszámolni) a költségvetési támogatásnak az összes bevételen belüli részaránya az utóbbi évek alatt fokozatosan csökkent az 50%-os mérték alá.

Tekintettel arra, hogy a kormányzati intézkedések és a céltartalék terhére igénybe vehető források, illetve egyes támogatással finanszírozott célfeladatok (parlagfű elleni védekezés, génmegőrzés feladatai) nagysága az intézmény méretéhez viszonyítva csekély (mintegy 7%), ezért a költségvetési támogatás módosított előirányzata csupán 4,7%-kal magasabb az eredeti előirányzatnál. Az összes módosítás (770 millió Ft) 56%-a kormányzati hatáskörű módosítás.

A pótelőirányzatok jogcímei közül a parlagfű elleni védekezésre júniustól kezdve biztosított havi 16,6 millió Ft-os keret utolsó, novemberi részletét – a fedezet-igények csökkenése miatt – a fejezet már nem nyitotta le. Annak ellenére, hogy a feladat szakmailag inkább augusztus-szeptemberben, pénzügyileg októberben aktív, az egyenlőtlenül jelentkező fedezet-igény miatt az intézmény nem kért előrehozott támogatást.

A 82,8 millió Ft-os támogatásból 75,4 millió Ft-ot a megyei MgSzH-k hívtak le a helyszíni ellenőrzést végző földhivatalok által benyújtott költségelszámolás fedezetére (20,4 millió Ft), a fizikai végrehajtást (kaszálás, szárazzás, stb.) végző vállalkozói díjak kiegyenlítésére (31,3 millió Ft), illetve a feladattal kapcsolatban felmerült saját kiadások (kiszállások, nyomtatás, fénymásolás, telefonos kapcsolattartás, stb. kiadásai összesen 23,7 millió Ft) finanszírozására.

A belterületen illetékes települési / kerületi önkormányzati hivatalok 6,5 millió Ft előleget igényeltek a 82,8 millió Ft-os támogatásból.

A fel nem használt támogatás (0,9 millió Ft) 2009. december 19-én visszautalásra került a fejezet részére.

Az év eleji forráshiányos időszakot csak előrehozott támogatásokkal lehetett 2009-ben kezelni. A négy alkalommal igénybevett előfinanszírozás összesen 1.646 millió Ft volt, amely az eredeti előirányzat 10%-át tette ki. Az előrehozott költségvetési támogatásokkal érintett időszakban a támogatás-zárolásból 169 millió Ft hónapról-hónapra érvényesítve lett.

2.6.1.4. Lebonyolítási célra kapott pénzeszközök felhasználása

2009-ben 4 jogcímen összesen 1.303 millió Ft továbbadási célra kapott működési pénzeszköz átutalására került sor.

- állatkártalanításra 984 millió Ft

- ártalmatlanításra 111 millió Ft

- növénykártalanításra 145 millió Ft

- osztatlan közös földtulajdon megszüntetésére irányuló földkimérések költségeinek térítésére 62 millió Ft forrás lett biztosítva.

2.6.2. A többletbevételek alakulása

A működési bevételek az előirányzat 97%-ára teljesültek, így többletbevételről az intézmény esetében nem lehet beszélni.

2.6.3. A bevétel tervezettől való elmaradásának okai

Az elmaradás a 2.6. részben már említett díjmentesség miatti kompenzáció mellett két fő okra vezethető vissza.

A jogszabályellenes magatartás miatt a pénzbeli szankcionálás (bírságolás) helyett a figyelmeztetés került előtérbe.

A piaci környezet változása miatt a vizsgálatra kerülő termékek mennyisége, így az ebből származó hatósági díjbevétel is lecsökkent.

Itt kell megemlíteni azt is, hogy az igazgatási szolgáltatási, illetve felügyeleti díjtételek 2009-ben nem kerültek módosításra.

2.6.4. Követelés-behajtás

Az MgSzH adósokkal és vevőkkel szemben fennálló 2009. december 31-i követelésállománya (2.270 millió Ft) a 2.896 millió Ft bekerülési érték és a 626 millió Ft elszámolt értékvesztés különbözeteként alakult ki.

A bekerülési érték 65%-a a 2009-ben előírt követelésekből származik. (Megjegyzem, hogy 2008-ban ez az arány 67% volt.)

Fordulónapon a teljes állomány 74%-a (2.137 millió Ft) volt lejárt fizetési határidejű kintlévőség. Ezt a tételt 2 szempontból vizsgáltuk:

1. Fizetési felszólítás ennek az állománynak a 62%-át (1.315 millió Ft) érintette.

A fizetési felszólítást meghaladó súlyú intézkedéssel érintett követelések összege tehát 822 millió Ft. Az utóbbi állomány gyakorlatilag megegyezik a 2009. évinél régebbiről fennálló követelések állományával. Ez azt jelenti, hogy minden 1 évnél régebbi ügy már a fizetési felszólításnál előrehaladottabb, eredményesebb behajtási fázisba került.

2. A lejárt fizetési határidejű állomány 57%-a (1.207 millió Ft) 2009.évi teljesítéshez kapcsolódik. Ez az állomány csak kis mértékben (9%-kal) haladja meg az intézmény 1 havi átlagos működési bevételeit (1.112 millió Ft-ot).

2008-ból már csak "csekély" összegű, 258 millió Ft tartozásuk van MgSzH felé az ügyfeleknek.

Összességében elmondható, hogy az MgSzH esetében 1.200-1.400 millió Ft követelés-állomány nem számít jelentősnek - tekintettel a működési bevételek havi átlagos értékére.

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal szervezeti egységei által végzett feladatok teljesítéséhez kapcsolódó díjak illetve kiszabott bírságok meg nem térített összegének behajtása több problémát is felvet.

Azon vevők ügye, akik 3-szori felszólítás után sem fizetnek, általában átadásra kerül az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalhoz. Elmondható, hogy ezen esetek országosan eltérő sikerességgel zárultak (15-60%).

APEH behajtás jellemzői:

- a 2009. évben kiszabott díjak, bírságok behatása sikeresebb,
- minél régebb óta húzódik az adott eljárás, annál jellemzőbb a sikertelen behajtás,
- jellemzően a kisebb értékű követelések térülnek meg (vagyis ha az eredményesen zárult esetek számát nézzük, az jóval magasabb arányt tükröz, mint a befolyt összegek aránya).

A behajtásról összességében elmondható, hogy a cégek, vállalkozások esetében a behajtás eredményesebb, mint a magánszemélyek esetében. Annak ellenére, hogy a vállalati partnerek meghatározó része ellen felszámolás, végrehajtás, csődeljárás van folyamatban (20-40%). A magánszemélyek jegyzők általi megkeresése akadályokba ütközik, nem azonosítható be pontosan a megbírságolt személy (hiányzik a pontos születési dátum, adószám). Emellett az önkormányzatokkal való együttműködés is nehézkes, legtöbbször eredménytelen behajtásról érkezik visszajelzés, mivel a kötelezett nem rendelkezik jövedelemmel, illetve vagyonnal. Emellett magánszemélyek esetében az 5.000 Ft-os behajtási küszöb mértékével az érintettek tisztában vannak, ezért nem is fizetik be ezen összeg alatti tételeket.

A számszaki beszámolók szerint a behajthatatlan követelésként leírt összeg 2008-ban 207 millió Ft, 2009-ben 255 millió Ft volt.

Részletfizetéssel kapcsolatban is eltérők az országos tapasztalatok. Egyes megyékben csak további időhúzás céljából élnek vele az adósok, más esetben biztosabb visszatérülést jelent, de hátránya az időben való elhúzódás. (A vizsgálatok, illetve egyéb hatósági eljárások során felmerült kiadások és az ellentételezés között időszak nagyon hosszú.)

A behajtási problémával érintett szakmai területek:

- hatósági vizsgálatok
- közérdekű védekezés elrendelése (parlagfű-mentesítés)
- halvédelmi bírság

A hatósági vizsgálatok díjainak beszedésére különböző módszereket alkalmaznak a megyei szervezetek, előre fizetés gyakorlata országosan nem elterjedt.

Parlagfű elleni védekezés elmulasztása miatt kiszabott növényvédelmi bírságból származó kintlévőségek megtérülési esélyét rontja, ha a megbírságolt magánszemély külföldi állampolgár. Halvédelmi bírság eredménytelen behajtásának jellemzően a „megélhetési bűnözés” az oka.

A követelések sikeres megtérüléseinek fontos tényezői:

- idő (minél hosszabb ideig tart a behajtás folyamata, annál inkább nem térül meg a kintlévőség.)
- követelés összege (problémát jelent az érték küszöb, valamint a magasabb összegű kintlévőségek behajtása, megfizettetése.)
- partner személye (állandó partnert könnyebb fizetésre bízni, mint az „ismeretlent”.)

2.6.5. Követelések változása a nyitó állományhoz viszonyítva

Az összes követelés állománya 8,9%-kal (190 millió Ft) növekedett a 2009. évi nyitó értékhez viszonyítva. Az egyes jogcímeken belül a változás mértéke eltérő. Amíg a vevők állománya 55%-kal (196 millió Ft) növekedett, az adósoké gyakorlatilag szinten maradt (a közel 1%-os csökkenés 15 millió Ft-nak felel meg). Az egyéb követelések állománya 18%-kal (10 millió Ft) emelkedett a nyitó állományhoz viszonyítva.

A vevőkövetelések nagyarányú növekedése kisebb részben az Áfa-kulcs emelkedése miatt növekvő összegű szolgáltatási díjak következtében alakult ki. A döntő ok, hogy a korábbi időszakokban elszámolt értékvesztések egy része visszaírásra került. Ez pedig növeli a mérleg szerinti összeget.

Az adós- és vevőkövetelésekre elszámolt értékvesztés állományát az adós- és vevőkövetelések bekerülési értékéhez viszonyítva az állapítható meg, hogy mind 2008., mind 2009. év végén 100 Ft követelésből nagyjából 21-22 Ft már értékvesztéssel csökkentett.

Ez azt is jelenti, hogy mind a bekerülési érték, mind az értékvesztés állománya 9-10%-kal növekedett 1 év alatt.

Az intézményi működési bevételekkel kapcsolatos éves pénzügyi teljesítés, illetve a nyitó állomány és folyó évi előírás összegének hányadosa a bevétel-realizálás eredményességét mutatja meg. Ez az arány 2008-ban és 2009-ben egyaránt 87%.

A különbség a két vizsgált év között annyi, hogy a korábbi követelések bevétel tételének eredményessége 2009-ben 81%-os, 2008-ban csak 66%-os. A folyó évi követelések bevétel tételében a 2008. év volt a jobb.

2.6.6. Az ÚMVP Technikai Segítségnyújtás keretében átvett bevételek felhasználása

Élelmiszerlánc-biztonsági szakterület

Átruházott feladatot ellátó szerv: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal

Szerződés szám: DSZ/2-2009

Szerződés tárgya: Az agrár-környezetgazdálkodás intézkedés keretében egyes szántóföldi-, gyepgazdálkodási programok - kivéve az Erzékeny Természeti Területeken alkalmazható célprogramokat -, és ültetvény célprogramok helyszíni ellenőrzése.

1. Az elvégzett munka mennyiségi jellemzőinek értékelése a feladat jellegének függvényében

1.1. A megállapodásban rögzített/tervezett feladatok száma

A megállapodásban feladat szám nem került rögzítésre a korábbi gyakorlat alapján mintegy 1100 - 1200 db ellenőrzéssel lehetett számolni.

1.2. A teljesített feladatok száma

• 2009. 12. 30-ig a ténylegesen teljesített ellenőrzési feladatok száma, 1665 db helyszíni ellenőrzés volt.

1.3. A nem teljesített feladatok száma, ebből a tárgyévben még teljesíthető feladatok száma
A még nem teljesített feladatok száma az értékelés időpontjában részünkről nem ismert, a tárgyév végéig jelentkező valamennyi feladat teljesítésre kerül.

1.4. A tervezett és a teljesített feladatok száma közötti eltérések okai
Eltérés nem volt.

1.5. Az átruházott vagy szakértői együttműködő feladatokat ellátó szervezetek feladatvégzésre biztosított erőforrásai
MePAR böngészőhöz való hozzáférést biztosítva van.

2. A megállapodásban rögzített kötelezettségek értékelése (beleértve a közösségi és hazai jogszabályoknak való megfelelést is):

2.1. A feladatellátás szakmai színvonala
Kifogás a végzett szakmai tevékenységgel kapcsolatban információnk szerint nem volt.

2.2. A feladatellátás előírt dokumentációinak megállapodás szerinti megfelelése

-

2.3. A feladatellátás határidőre történő teljesítése
A szakértői közreműködések során határidő túllépések nem voltak.

2.4. A Hivatal és az érintett szervezet közötti együttműködés gyakorlata
Kapcsolattartókon keresztül történt.

3. A pénzügyi értékelés szempontjai (Ft-ban kifejezve)

3.1. A tárgyévi keret	Nem volt megadva
3.2. Az igazolt teljesítés az értékelés időpontjáig	1665 db ellenőrzés 74.925.000
3.3. Az igazolt, de ki nem fizetett teljesítések az értékelés időpontjáig	10.980.000
3.4. A keretmaradvány az értékelés időpontjáig	-
3.5. A tárgyévben várható további felhasználás	-
3.6. A keretmaradvány a tárgyévben	-

Természeti- és Genetikai Erőforrások szakterület

Földművelésügyi Igazgatóság

A megyei MgSzH Földművelésügyi Igazgatóságok munkatársai a DSZ-2/2009. szerződés 5.1. pontjában, valamint az 1. és 8. számú mellékleteiben foglaltaknak megfelelően látták el 2009-ben a feladataikat.

A megyei munkatársak a tájékoztató és tanácsadási feladatok keretében részt vettek az elektronikus kérelembeadásokkal kapcsolatos nyomtatványok terjesztésében és a kitöltési útmutatásban, valamint a támogatások igénybeviteléhez, intézkedésben való részvételhez kapcsolódó tanácsadásban. A gazdálkodókkal ismertették az MVH közleményeket, továbbá a támogatási kérelmek feldolgozása kapcsán feltárt hibák, hiányosságok megszüntetésére

vonatkozó intézkedéseket, tettek és konzultáltak az ügyfelekkel a hiánypótlások teljesítése érdekében.

A megyei igazgatósági munkatársak részt vettek az MVH által tartott, az érintett intézkedések (egységes kérelem, 2009-ben újrainduló AKG, erdő-környezetvédelmi támogatás, területalapú támogatás adategyeztetése) kapcsán megrendezett képzéseken, valamint a termelők számára tájékoztató előadásokat szerveztek.

A falugazdászok 2009-ben ügyfélfogadási rend szerint a 143 db körzeti irodában, illetőleg a települési ügyfélszolgálati helyeken látták el, vagy szükség szerint személyesen keresték fel az ügyfeleket.

Az elvégzett feladatok leigazolása, elszámolása az MVH Területi Igazgatóságával megkötött „Teljesítésigazolási rend” szerint történt.

Az ügyfelek telefonos és személyes tájékoztatásáról a falugazdászok ügyfélszolgálati naplót vezettek, amely adatainak alapján havi ügyfélforgalmi jelentést készítettek. A DSZ-2/2009. megállapodáshoz kapcsolódóan ellátott feladatok száma országos szinten 243.127 db volt.

A megyei MgSzH földművelésügyi igazgató a falugazdászok havi ügyfélforgalmi jelentései alapján havonta elkészítette a megyei ügyfélforgalmi jelentést, továbbá az egyéb adminisztratív feladatokról és a falugazdászok által elvégzett munkákról – beleértve a helyszíni ellenőrzési feladatokban történő közreműködést is – havonta megyei összesítő jelentést készített.

Az összesítő jelentést a megyei MgSzH földművelésügyi igazgatója eljuttatta az érintett megyei MVH kirendeltség-vezetőhöz, aki a dokumentáció ellenőrzését követően kiállította a teljesítésigazolási javaslatot.

Az MVH kirendeltség-vezetője havonta egyszer szűrőpróbaszerűen ellenőrizte a helyszínen a falugazdászok ügyfélszolgálati naplóit, amelyeket aláírásával hitelesített, majd az ellenőrzésről jegyzőkönyvet vett fel.

A Megyei MgSzH Földművelésügyi Igazgatója a megyei ügyfélforgalmi jelentést, valamint az MVH helyszíni ellenőrzéséről kiállított jegyzőkönyvet és a megyei MVH kirendeltség-vezető teljesítésigazolási javaslatát megküldte az MgSzH Központ Földművelésügyi Agrár-környezetgazdálkodási Igazgatóságára. Az MgSzH Központ Földművelésügyi és Agrár-környezetgazdálkodási Igazgatósága a 19 megyei MgSzH földművelésügyi igazgatóság dokumentumait összegyűjtötte, amely dokumentumokat minden hónap 10. napjáig megküldte az MVH Területi Igazgatóságára. A Területi Igazgató a megküldött, hibátlan és hiánytalan dokumentumok alapján minden hónap 15. napjáig kiállította a havi teljesítésigazolást.

Az MgSzH Központ Földművelésügyi és Agrár-környezetgazdálkodási Igazgatóság két munkatársa meghatározott terv szerint havonta két megyében, két-két helyszínen, összesen 38 db helyszíni ellenőrzést tartott, melynek során a DSZ-2/2009. szerződés háttér dokumentációja került vizsgálat alá.

Az ellenőrzések során megállapítást nyert, hogy apróbb adminisztratív hiányosságokon kívül kirívó hibák nem voltak. A helyszínen kétpéldányos jegyzőkönyvek kerültek kiállításra, melyek másolatai szintén az MVH Központ felé történő teljesítésigazolás alapját képezték.

A szerződésben meghatározott szolgáltatási díj 58 millió Ft volt havonta, így a megyei MgSzH Földművelésügyi Igazgatóságai a DSZ-2/2009-es szerződésben foglalt feladatok teljesítéséért 2009-ben összességében 696 millió Ft-ot hívhattak le.

A falugazdászok az elmúlt évben a szerződésben nevesített valamennyi feladatot teljesítették, tájékoztatási munkavégzésük folyamatos volt.

Állattenyésztési Igazgatóság

- A DSZ/2-2009. sz. megállapodásban az Állattenyésztési Igazgatóságot érintő, releváns feladat az alábbi:

5.2.2. Az adatszolgáltatás körében végrehajtandó feladatok (ALI, TIR, ENAR, BIR stb.);
A szolgáltatás díja: 39.000.000.- Ft/hó.

Az adatátadásokkal kapcsolatos feladatok teljesítése az MgSzH részéről folyamatos. A számlázás havi gyakorisággal történt. Az adatforgalom biztonsága és folyamatosága Hivatalunk részéről határozatlan időre biztosítva van.

A több évre visszakövethető együttműködés alapján elmondható, hogy az MVH és az MgSzH szervezeti egységei között korrekt, a határidőket betartva, szakmailag és pénzügyileg megalapozott együttműködés folyik. Az együttműködés keretében alapvető probléma nem merült fel. A szerződések mindkét fél részéről teljes mértékben betartásra kerültek.

A szerződések szerinti teljesítésigazolásokot követően az MVH-tól az MgSzH könyvelése az elszámolt összegek beérkezését rögzítette az adatátadások ellenértékéért. Az MVH részéről történt pénzügyi teljesítés teljes mértékben megfelel az elvégzett ellenőrzések szerződés szerinti díjával. A szerződés szakmai és pénzügyi teljesítése a szerződő felek kapcsolattartói szerint hiánytalanul, zökkenőmentesen történt.

Erdészeti Igazgatóság

Átruházott feladatot ellátó szerv:

Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal

Szerződés szám:

DSZ/7-2009

Szerződés tárgya:

EMVA-ból finanszírozott mezőgazdasági területek erdősítése, a rövid vágásfordulóú fás szárú és az évelő lágyszárú energiaültetvények telepítéséhez, az ültetvények korszerűsítéséhez telepítéséhez, erdészeti potenciál helyreállítása, erdő környezetvédelmi kifizetések, erdőterületeket érintő nem termelő jellegű beruházásoknak nyújtandó támogatásokhoz kapcsolódó végrehajtási feladatok átruházása.

4. Az elvégzett munka mennyiségi jellemzőinek értékelése a feladat jellegének függvényében

4.1. A megállapodásban rögzített/tervezett feladatok száma

A tervezett fő feladatok száma (a támogatási és kifizetési kérelem ügyintézés fő lépései, illetve egyéb ügyintéзések) 17, pontos számukat (részben amiatt, hogy a beadott kérelmek számát előre lehetetlen megbecsülni) nem tartalmazza.

A delegálási szerződés módosítása év végéig nem fejeződött be, a végleges verzió még egyeztetéseket kívánt.

4.2. A teljesített feladatok száma

Az MGSZH Erdészeti Igazgatóságai a kiadott feladatokat –a támogatási/kifizetési kérelemkezelési időszaknak megfelelően- elvégezte, ez a folyamatban 11 feladatlépést jelent, mivel a kifizetési kérelmek ügyintézése még nem releváns.

Jogcím és kapcsolódó feladat	kérelemszám
NVT MgTE 2008. évi kifizetési kérelem IIER-es ügyintézése	4240
NVT MgTE 2008. évi helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvek rögzítése (KK)	242
NVT MgTE 2009. évi helyszíni ellenőrzések (folyamatban)	814
NVT MgTE 2009. évi jövedelempótló igazoláshoz kapcsolódó ügyintézés (folyamatban)	214
NVT MgTE 2008. kifizetési kérelmek ügyintézésének lezárása	2435
EMVA MgTE 2008. évi KK ügyintézéshez adatszolgáltatás	1665
EMVA MgTE 2009. évi támogatási kérelmek IIER-es ügyintézése	599
EMVA EP támogatási kérelmek ügyintézése:	
I. kör 2008 tavaszi kérelmek	80
II. kör 2008 őszi kérelme	18
EMVA LFS 2008. évi támogatási kérelmek ügyintézése	34
EMVA LFS 2009. évi támogatási kérelmek IIER-es ügyintézése	12
AE 2009. évi támogatási kérelmek befogadása	48

4.3. A nem teljesített feladatok száma, ebből a tárgyévben még teljesíthető feladatok száma

A fennmaradt 6 fő feladat a kifizetési kérelmek ügyintézéséhez kötődik, az ügyintézés megkezdésére az MVH által fejlesztendő szoftverek állapota miatt csak 2010 februárjában került sor.

EP jogcímnél 2009-ben november 1-30 között volt támogatási kérelem beadási időszak. Az A1 és A2 szintű ügyintézésre az IIER modul és az alkalmazott Excel feldolgozó tábla nem készült el az év végéig, az ügyintézés áttolódott 2010-re.

Az **EKV** jogcím esetében a támogatási kérelem beadási időszaka 2009-ben kitolódott november 20-ig. Az IIER modul nem készült el az év végéig, az ügyintézés áttolódott 2010-re.

Az **NTB** jogcím esetében a támogatási kérelem beadási időszaka 2009-ben október 26 és november 20 között volt. Az IIER modul nem készült el az év végéig, az ügyintézés áttolódott 2010-re.

A 3557 db **NVT MgTE** kifizetési kérelem ügyintézésének megkezdésére az MVH által fejlesztendő szoftverek állapota miatt áthúzódott 2010-re.

Az 1299 db **EMVA MgTE** kifizetési kérelem ügyintézése részben áthúzódott 2010-re, szintén a szoftver hiánya miatt.

LFS jogcím esetében a jogszabály módosításnak köszönhetően 2009-ben április 15 és május 15. között került sor a kérelembenyújtásra. A 4. támogatási körben mindösszesen 389,12ha-ra érkezett be 12 db kérelem. Az ügyintézés július elején kezdődött meg, az új végrehajtási

kézikönyvet szeptember 10-én adta át az MVH. A határozatok kiküldése november 12-ig megtörtént.

Az **AE** jogcímrendelet 2009. július 1. – augusztus 31-e között tette lehetővé támogatási kérelmek benyújtását. Mindösszesen 48 db beérkezett kérelem 1162,49 ha területet érint. Az év végéig a kérelmek iktatása rögzítése valamint az ügyintézés meghosszabbító végzések kipoztázása történt meg. A1 és A2 szintű ügyintézésre még nem kerülhetett sor, mivel az IIER modul nem készült el a jelentés elkészítésének napjáig.

Az **ÜK** támogatási intézkedésre 2009-ben, egy jogszabály módosítás következtében, nem lehetett kérelmet benyújtani.

A tervezett és a teljesített feladatok száma közötti eltérések okai

Az esetleges csúszások okai az MVH-s szoftverek működési gondjai, valamint a hozzájuk kiadott segédletek kompatibilitási problémái miatt fordulnak elő.

A még nem teljesített 6 fő feladat az MVH-s szoftver fejlesztése, illetve a delegálási szerződés módosítása miatt állt.

4.4. Az átruházott vagy szakértői együttműködő feladatokat ellátó szervezetek feladatvégzésre biztosított erőforrásai

A pályázatkezelést illetve a koordinációt 55 fő határozott időre kinevezett köztisztviselő, a megyei Igazgatóságok, illetve a Központ Pályázatkezelési Osztályainak munkatársai egyéb támogatásokhoz kötődő feladataik mellett, illetve a megyei Igazgatóságok ügyfélszolgálatai végzik. Az ellenőrzést három fő teljes munkaidőben a Központból, illetve az általa koordinált 10 vezető ellenőr, illetve 11 társellenőr akik az Igazgatóságoknál látnak el hatósági munkát, az ellenőrzési feladatokat másik Igazgatóságok illetékességi területén, megbízólevéllel látják el. Az ellenőrzési feladatok határidőre történő ellátása fennakadásokat okoz az ellenőrök alapfeladatainak ellátásában.

A humán erőforrás mellett a Hivatal a feladat ellátásához szükséges dologi feltételeket (gépkocsi, műszerek, informatikai háttér stb.) is biztosítja

Az IIER állandó fejlesztései egyre nagyobb hardverigénnyel járnak, az Erdészeti Igazgatóságok IIER-t futtató gépeinek nagy része fejlesztést igényel ennek engedélyeztetése folyamatban van.

5. A megállapodásban rögzített kötelezettségek értékelése (beleértve a közösségi és hazai jogszabályoknak való megfelelést is):

5.1. A feladatellátás szakmai színvonala

Az ügyintézőink a számukra biztosított feltételek mellett kiemelkedő szakmai nívón dolgoznak, jogi és informatikai tudásukkal hozzájárulnak a feladatok minél színvonalasabb elvégzéséhez.

5.2. A feladatellátás előírt dokumentációinak megállapodás szerinti megfelelése

A feladatok kiadás e-mailben történik, hivatalos, iktatószámos elrendelő levelet csak ritka esetben kapunk.

A Helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvek előnyomtatásához szükséges IIER modul 2005 óta nem készült el. Az ellenőrök az MVH által átadott Excel fájlból saját maguk nyomtatják az üres betélapokat, és töltik fel azt adatokkal. A kiválasztási eljárás ügyintézési állapot előtt történik, így az ellenőrzési listában szereplő adatok sok esetben nem igazodnak a valósághoz, például nem tartalmazzák az ügyfél által beadott visszavonásokat, módosításokat. A Megállapodásban előírt záródokumentum elkészítéséhez az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának szüksége van

egy, a valós adatokat tartalmazó ellenőrzési listára, mely visszatükrözi az IIER-ben meglévő ügyintézés utáni állapotot.

A megállapodásban szereplő, MVH által meghozott döntéseket tartalmazó összesített listát az MgSzH nem teljes körűen kapta meg.

5.3. A feladatellátás határidőre történő teljesítése

A feladat végrehajtása során az MVH által megadott belső határidők rendszeresen a Megállapodásban foglalt határidőknél lényegesen rövidebbek. Összességében a Megállapodásban foglalt határidők tarthatóak. A feladatok megkezdésére hivatalos utasítást a legkritikább esetben kapunk.

Jelentős problémát okoz azonban, hogy az IIER rendszer hibái illetve egyes modulok késedelmes átadása miatt hatalmas munkacsúcsok keletkeznek, amik teljesítésére gyakran irreális határidőket kap az intézmény. Sok esetben az MVH szakmai osztálya több jogcím esetében ugyanazt a határidőt adja meg, a munka széthúzásával, a munkacsúcsok lehetőség szerinti eltolásával sokkal jobb minőségű munkavégzésre lenne lehetőség.

A feladatok ellátása időnként lényegesen több mint az engedélyezett 55 fő munkába állítását teszi szükségessé, a halmozódó ellenőrzési és támogatási feladatok a jelenlegi létszám mellett nem teszik hosszú távon tarthatóvá a Megállapodásban foglalt határidők teljesítését.

A megadott feltételek mellett pontos, magas színvonalú.

5.4. A Hivatal és az érintett szervezet közötti együttműködés gyakorlata

Az együttműködés az érintett szakmai osztállyal jónak mondható, a jelzett hibákat általában készséggel javítják, kiküszöbölik. Az ügyintézés hátráltató problémák megoldását nem az együttműködés keretein belül lehet megoldani.

Az intézkedések megítélésében a hihetetlenül elhúzódó, és gyakran véleményem szerint indokolhatatlan IIER fejlesztések miatti hatalmas határidő csúszások helyrehozhatatlan károkat okoztak, az érdeklődés ilyen mértékű visszaesésében ennek fő szerepe van. A kifizetések érthetetlen fél-egy éves csúszásai az ügyfelek kedvét elveszi az intézkedésektől.

6. A pénzügyi értékelés szempontjai (Ft-ban kifejezve)

6.1. A tárgyévi keret	881 300 000 Ft
6.2. Az igazolt teljesítés az értékelés időpontjáig	881 300 000 Ft
6.3. Az igazolt, de ki nem fizetett teljesítések az értékelés időpontjáig	-
6.4. A keretmaradvány az értékelés időpontjáig	-
6.5. A tárgyévben várható további felhasználás	-
6.6. A keretmaradvány a tárgyévben	-

2.7. Előirányzat-maradvány

2.7.1. A 2008. évi előirányzat-maradvány főbb felhasználási jogcímei

A 2008. évi előirányzat-maradvány (177,5 millió Ft) felhasználására a 2008. évi szöveges beszámolóban bemutatottaknak megfelelően került sor.

Személyi juttatásként az önkormányzati projektben résztvevő munkatársak premizálásának finanszírozására kapott forrás áthúzódó felhasználása, illetve egyéb juttatások és díjak 2009-re áthúzódó kifizetése szerepel összesen 20,7 millió Ft összegben. Az ehhez kapcsolódó munkaadókat terhelő járulék 5 millió Ft volt.

Dologi kiadások teljes összegéből (146,6 millió Ft) 63,4 millió Ft-ot befizetési kötelezettségként teljesített az intézmény. A befizetésre a korábbi létszámcsökkentésre biztosított támogatás felhasználásával kapcsolatban elvégzett KEHI vizsgálat ellenőrzési jegyzőkönyve, illetve az arra készített intézkedési terv alapján került sor.

A többi dologi kiadás a szakmai anyag és egyéb készlet beszerzéséhez, illetve üzemeltetéshez, fenntartáshoz kapcsolódó tétel volt.

Az 1,5 millió Ft intézményi beruházás elektromos kapu kialakításához, gép alkatrészeinek cseréjéhez, illetve nedvességmérő műszer beszerzéséhez kapcsolódott. Felújításként 3,6 millió Ft-ot számoltunk el 1 db mezőgazdasági vontató motorblokkjának cseréjére.

2.7.2. A 2009. évi előirányzat-maradvány alakulása, összetétele, keletkezésének okai

Többszöri egyeztetés után az FVM vezetése 193 millió Ft-ban határozta meg a hivatal által teljesítendő 2009. évi előirányzat-maradvány összegét. A teljesített maradvány 193,5 millió Ft lett.

Az elvárt maradvány összege az intézmény működési rendjéhez – december végén a partnerek jelentős összegű, a kincstári zárás miatt már nehezen felhasználható bevételt utalnak az intézményhez – és méretéhez viszonyítva rendkívül alacsony.

A mozgásteret eleve befolyásolta, hogy a december második felében az FVM által 4 tételben átutalt 50,2 millió Ft-ot már eleve kötelezettségként kellett a maradvány részeként szerepeltetni.

A maradványt alkotó tételek másik nagy köre a számszaki beszámoló 42. űrlap 27. sorában költségvetési szervet meg nem illető összegként szereplő önrevíziós befizetések (84,6 millió Ft).

A maradvány összetétele kiemelt kiadási előirányzatok szerint:

- működési célú pénzeszközátadás, 11,1 millió Ft (5,7%)
- dologi kiadások, 182,4 millió Ft (94,3%).

Az előbbi jogcímbe az aranykorona földkiadással kapcsolatban az ügyfelek felé 2010. elején átutalandó 3,8 millió Ft, illetve az osztatlan közös földtulajdon kimérésével kapcsolatos költségtérítések 7,3 millió Ft-ja tartozik.

A maradványt képező dologi kiadások tételei:

- a 2008. évi illetményfejlesztés támogatásának felhasználásával kapcsolatos KEHI-ellenőrzés által 2009-ben megállapított 46,1 milliós jogosulatlan támogatás-igénybevétel miatti befizetés,
- a 2007. évi létszámcsökkentés 2008. évre áthúzódó részére igénybevett költségvetési támogatás – önbevalláson által kimutatott – fel nem használt részének befizetése, 2,6 millió Ft,
- az 1127/2009. Kormányhatározat szerint az üres álláshelyekre jutó fel nem használt személyi juttatás és munkaadókat terhelő járulék összege, 19,8 millió Ft,
- a járulékmérték változásából adódóan megtakarított 16,1 millió Ft befizetése,
- MEGOSZ támogatására átutalt költségvetési forrás 2010. évi felhasználása 0,6 millió Ft,
- borforgalmi járulékból származóan a fejezet által átutalt 44,8 millió Ft 2010. évi felhasználása,
- a járványvédelmi szimulációs gyakorlattal kapcsolatban áthúzódó kisértékű tárgyi eszközök beszerzése 1,1 millió Ft értékben,

- a parlagfű-mentesítési alternatívák elemzése tárgyi pályázat megvalósítására a fejezet által átutalt 1 millió Ft 2010. évi felhasználása,
- a 2009-ben kezdődött parlagfű kutatási pályázatra érkezett 5 millió Ft-ból a szakmai ütemterv szerint 2010. I. negyedévében 0,3 millió Ft került felhasználásra,
- a szakmai információs rendszerek fenntartásával kapcsolatban keletkezett áthúzódó szállítói számlák 50 millió Ft összegben.

3. Egyéb

3.1. A gazdálkodás és vagyonváltozás összefüggései

MgSzH 2009. évi mérlegének főösszege a nyitó állományhoz képest csekély mértékben, 2%-kal növekedett. A 714 millió Ft-os emelkedéssel a hivatali vagyon összege 35 milliárd Ft fölé került.

1. a befektetett eszközöknél a megvalósított beruházások és felújítás értéknövekménye nem pótolta az eszközök értékének tárgyévi csökkenését. A csökkenés 4,4 %-ot, 1.347 millió Ft-ot tesz ki.

Mivel mind a saját forrásból, mind az ERFA-forrásból megvalósított fejlesztések döntően informatikához (azon belül is szoftverekhez) kötődnek, az immateriális eszközök állománya a pénzforgalmi tranzakciók miatt 253 millió Ft-tal, az egyéb jogcímen (pl. térítésmentes átvétel) 284 millió Ft-tal növekedett. Az értékcsökkenés és egyéb jogcímenen összesen csak 408 millió Ft-tal apadt az állomány értéke így 2009. december 31-re a záró állomány a nyitónál 16%-kal, 128 millió Ft-tal magasabb lett.

Hiába jutott a gépek, berendezésekre az állománynövekedésnek egy nagy aránya, mert összegében ezt jócskán felülmúlja az elszámolt értékcsökkenés.

A járművek nettó értéke 1 év alatt 35%-kal, 212 millió Ft-tal csökkent. Értékesítés jogcímen 840 millió Ft, térítésmentes átadás jogcímen 921 millió Ft bruttó érték csökkenés ment vége ezzel szemben áll a 997 millió Ft-os térítésmentes átvétel. Megjegyzem, hogy a bérelt gépkocsik átvétele még nem zárult le 2009. december 31-én.

2. A forgóeszközök mérleg szerinti értéke 70%-kal 2.927 millió Ft-ról 4.989 millió Ft-ra növekedett. A 2.062 millió Ft-os pozitív különbözetből 1.866 millió Ft-ot a pénzkészletek növekedése okoz. A függő bevételeknek a rendezetlen EU-s visszatérítések, illetve átfutó jellegű központosított bevételek következtében előálló magas aránya miatt fordulhatott elő, hogy a magas záró pénzkészlethez alacsony előirányzat-maradvány kapcsolódik. A készletek értéke, illetve a transzfer kiadások összege a nyitó és záró adatokat tekintve gyakorlatilag változatlan maradt

3. A forrás oldalon a szállítói kötelezettségek 82%-al emelkedtek, a transzfer bevételek év végi állománya a 2. pontban már említettek miatt a nyitó érték tízszeresére növekedett.

A szállítói tartozások magas összegének az a magyarázata, hogy a kincstári számlákon kellett év végén tartani a rendezetlen EU-s visszatérítés és át nem utalt központosított bevételek összegét. Ez pedig erősen lekorlátozta a kifizethető számlák mennyiségét és értékét.

3.2. A kincstári vagyon hasznosítása

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal jelentős darabszámú bérbevett ingatlannal rendelkezik, melyet főleg a megyei hivataloknál lévő ügyfélszolgálat eredményez. Hivatali szinten 2009. év december 31-ei fordulónappal 374 db ingatlant bérlünk, melyből ingyenesen, illetve szóbeli megállapodás alapján 198 db-ot használunk.

A bérbe adott ingatlanok száma 222 db, melynek részét képezik a szolgálati lakások, a szakmai munkát végző, de bérbeadással működtetett fajtakísérleti állomások, valamint a vállalkozóknak bérbeadott állattenyésztő telepek, garázsok, valamint egyéb ingatlanok is. Az ingatlan bérbeadása a Hivatalnak részben bevételt hoz, részben az üresen álló ingatlanok hasznosítását is megoldja. A bérbevett ingatlanok darabszáma az egy helyre történő összevonások miatt éven belül is változhat. Az MgSzH az atkári, parádi, illetve a Nemzeti Lovarda ingatlanát üzemeltetési szerződés keretében hasznosítja.

2009. évben Bács-Kiskun, Békés, Heves megyei hivatal esetében elindításra került – az ingatlanok értékesítése helyett - projekt szemléletben az FVM felügyeleti szervünkön keresztül, annak útján az MNV Zrt-nél, az MgSzH szervezeti egységeinek koncentráltabb elhelyezése, amely hosszú távon biztosítja a helyi államigazgatási hivatalok költséghatékony működését.

Az MgSzH jelentős darabszámú üresen álló ingatlannal rendelkezik és az üres ingatlanokon kívül, rengeteg alacsony kihasználtságú ingatlan is az MgSzH vagyonkezelésében található, amely hosszabb távon további összevonások lehetőségét veti föl.

3.3. Gazdasági társaságokban való részvétel

MgSzH-nak nincs részesedése gazdasági társaságokban.

3.4. Társadalmi szervezeteknek nyújtott nem normatív támogatások részletezése

2009. decemberében 4 db, erdei vasutat üzemeltető társadalmi szervezet részére összesen 14,6 millió Ft forrás odaítéléséről szóló támogatási döntés született. Ezek a támogatások a közhasznú szervezetekről szóló jogszabályban felsorolt tevékenységek közül a természetvédelem, állatvédelem jogcím alá tartoznak.

3.5. A lakásépítés munkáltatói támogatására fordított kiadások alakulása

Lakáscélú munkáltatói kölcsönt 2009-ben 23 fő részére folyósítottunk, összesen 18,2 millió Ft összegben. A kölcsöncél szerinti megoszlás a következő:

- lakásvásárlás	9 fő	8,6 millió Ft
- lakáskorszerűsítés	6 fő	2,5 millió Ft
- lakásépítés	6 fő,	5,8 millió Ft
- lakásfelújítás	2 fő	1,3 millió Ft

2009. december 31-i állapot szerint a kölcsönállomány összege 249 millió Ft.

3.6. A humánszolgáltatások ellátására biztosított normatív állami hozzájárulások felhasználása

MgSZH nem jogosult normatív állami hozzájárulásra.

3.7. A letéti számla állományváltozása

Az erdészeti célú be- és kifizetések kezelésére szolgáló letéti számla állományának változása:

nyitó:	8.888 eFt
bevétel (+):	0 eFt
kiadás (-):	1.490 eFt
záró:	7.398 eFt

Az erdőfelújítási kötelezettségekhez kapcsolódóan 2009. során egyetlen kifizetés történt.

3.8. A kincstári finanszírozás tapasztalatai

A nettó finanszírozási rendszer alkalmazása átalakította az intézmény havi likviditása biztosításának kezelését. A közterhek hó 20-i levonása után maradó költségvetési támogatás mellé a saját források időbeni realizálása a bérfizetés biztonságának elengedhetetlen feltétele lett.

A kincstári információszolgáltatás (havi információs táblák rendelkezésre bocsátása, E-adat rendszer működtetése) rendben történik. A különféle adatlapok körében megkezdett elektronikus beküldés kiterjesztése az intézményi előirányzatok módosítására elősegítene a gördülékenyebb ügyintézkést.

Az MgSZH pénzügyi helyzetének gyors áttekintését szolgálná, ha az MgSZH Központ egy jelszó, vagy kód segítségével akár egy E-adat, akár más felületen bármikor hozzáférne a megyei MgSZH-k kincstári számlaegyenlege aktuális napi nyitó állományának összegéhez.

3.9. A KESZ-en kívül lebonyolított pénzforgalom és ügyletek alakulása

A lakásépítés, -korszerűsítés, -felújítás munkáltatói támogatására, a kölcsönök nyújtására, illetve a törlesztő-részletek fogadására szolgáló, OTP-nél vezetett számlák tárgyevi záróegyenlege - a tavalyi évvel egyezően - 25%-os növekedést mutat az egy évvel korábbi állapothoz viszonyítva (149 millió Ft-ról 186 millió Ft-ra való növekedés), mely a kölcsönök kiutalásának mértékét meghaladó törlesztések nagyságával magyarázható.

3.10. A vállalkozási tevékenység bemutatása

Alapító okiratuk szerint a megyei MgSZH-k, illetve MgSZH Központ szabad kapacitásainak hasznosítása érdekében vállalkozhat, feltéve hogy ez nem veszélyezteti az alapító okiratban meghatározott alaptevékenységet és ebből fakadó kötelezettségeinek teljesítését.

Az intézmények 2009-ben vállalkozási tevékenységet nem folytattak.

3.11. A költségvetésből kiszervezett tevékenységek, szervezetek helyzete

Az átszervezés keretében az MgSzH telephelyei és laboratóriumai közül a parádi Ló Teljesítményvizsgáló Állomást 2009. január 1-től Parád Nagyközség Önkormányzata használja, valamint üzemelteti az ott lévő Kocsimúzeumot 2010. december 31-ig. A 2007. szeptember 1-vel átvett Nemzeti Lovarda működtetését 2009. április 1-től 2014. december 31-ig a „Nemzeti Lovardáért” Alapítvány gazdasági társasága az N. L. Sportlétesítményt Szolgáltató és Üzemeltető Kft. látja el. Az atkári Sertés Teljesítményvizsgáló Állomás üzemeltetését 2009. szeptember 1-től 2010. december 31-ig a Magyar Fajtatiszta Sertésenyésztők Egyesülete végzi, míg a gyapjúlabor üzemeltetését 2009. szeptember 1-től a herceghalmi Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet és a Magyar Juhtenyésztők és Kecsketenyésztők Szövetsége közösen látja el. Az említett szervezeti egységek az átszervezést követően is a korábbi években megszokott szakmai tevékenységeket látják el. A Hivatalunkhoz beküldött, a működéssel összefüggő jelentések, valamint szakembereink helyszíni ellenőrzéseiből adódó tapasztalataink szerint az átszervezés nem rontotta a szakmai színvonalat, amely így jelenleg is megfelel a hatályos jogszabályokban foglaltaknak.

A nagyecenki Ló Teljesítményvizsgáló Állomás vagyonkezelői jogának átadásával és jövőbeli üzemeltetésével kapcsolatban előrehaladott tárgyalások folynak a Nyugat-magyarországi Egyetemmel, valamint a Magyar Lótenyésztő és Lovas Szervezetek Szövetségével.

3.12. Az intézmény vagyonkezelői felügyelete alá tartozó szervezetek bemutatása

MgSzH-nak nem tartozik semmilyen szervezet vagyonkezelői felügyelete alá.

Budapest, 2010. április 23.

Lukács László
elnök

Kolozsvári Ákos
elnökhelyettes

Az intézmény szakmai felügyeletét ellátó főosztály záradéka:

Az intézmény 2009. évi költségvetési előirányzataival és létszámával összefüggésben jóváhagyott feladatainak szakmai teljesítését a szöveges beszámoló figyelembevételével:

- Jóváhagyom.
- Nem hagyom jóvá, ezért céllenőrzés lefolytatását kezdeményezem.

Dátum:

Dr. Nagy Márta
főosztályvezető

FVM Intézményfelügyeleti és
Vagyongazdálkodási Főosztály